

Христос васкрсе!

фото репортажа

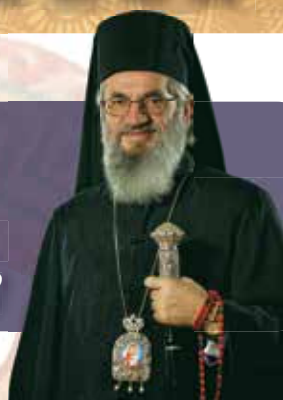
Прослава Васкрса у Епархији шумадјској

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ **Каленик** 236

Епископ шумадијски Г. Јован
Васкришња посланица

стр. 2

Излази са благословом
Његовог преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXXIX,
Број 2, (236), 2018.

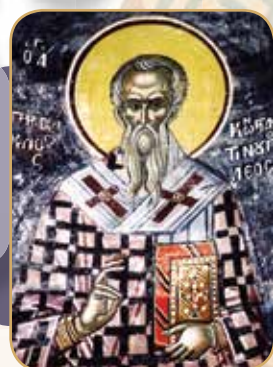
Издавач:
Српска православна епархија
шумадијска

Излази:
шест пута годишње

Тираж: 2000 примерака

Штампа: ГРАФОСТИЛ,
Крагујевац

271.222(497.11)
ISSN 1820-6166 = Каленик
COBISS.SR - ID 50771212

Свети Прокло
Константинопољски
Беседа на Свету Пасху

стр. 5

Александар Шмеман

Три димензије Пасхе

стр. 7

Свети Климент Охридски, Похвала Лазару Четвородневном.....	8
<i>Беседа на Цвети Светог Андреја, Архиепископа критског.....</i>	<i>10</i>
Драган Поповић, Подвиг и покајање.....	12
Иља Кабанов, Схимонах Георгије из Старог Русика.....	18
<i>Сретење Господње и Дан државности Републике Србије.....</i>	<i>21</i>
<i>Седница Епархијског савета Шумадијске епархије.....</i>	<i>30</i>
Вадим Бондаренко, Град сличан небу.....	38
Горан Мићић, Марта и Марија.....	41

Из летописа Епархије шумадијске
Промене у Епархији шумадијској
Нова издања
In Metoġiat
Служења, приједи и посете Епископа шумадијског Г. Јована
Дечија страна

Главни и одговорни уредник: Никола Миловић, протојереј
Заменик главног и одговорног уредника: Негослав Јованчевић
Редакција: Др Зоран Крстић, протојереј - ставрофор, Милић Марковић, протојереј,
Марко Митић протојереј, Рајко Стефановић, протојереј - ставрофор, Драган Икић, јереј,
Небојша Младеновић, протојереј, Владан Костадиновић, јереј, Гордана Јоцић

Уредништво и администрација: "Каленик", Владимира Роловића број 1, 34000 Крагујевац,
e-mail : n.milovic2@gmail.com

Дизајн и прелом: Дејан Манделц

Ј О В А Н

ПО МИЛОСТИ БОЖИЈОЈ ПРАВОСЛАВНИ ЕПИСКОП ШУМАДИЈСКИ
СВЕМУ СВЕШТЕНСТВУ, МОНАШТВУ И ВЕРНОМ НАРОДУ ОВЕ БОГОМ ЧУВАНЕ ЕПАРХИЈЕ
ШУМАДИЈСКЕ, БЛАГОДАТ ВАМ И МИР ОД БОГА ОЦА, БОГА СИНА И БОГА ДУХА СВЕТОГА
УЗ СВЕРАДОСНИ ВАСКРСЊИ ПОЗДРАВ:

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

*Јер нећеш оставити душу моју у аду,
нити ћеш дати да светац Твој види труљења*
(Псалом 16, 10)

Ове речи пророка и цара Давида обистиниле су се у празнику Христовог Васкрсења, празнику велике хришћанске радости и весеља. *Ово је дан који створи Господ, обрадујмо се и узвеселимо се у њему* (Псалом 118, 24). Ово је Један и Јединствен дан, једини Нови дан. *Ништа ново под сунцем осима једнога – осим Господа Христа. То је Једино Ново*, кличе Преподобни Јустин Ћелијски позивајући се на пророштва Старог Завета и речи Светог Јована Дамаскина. Ову јединствену Новину стичемо само вером у васкрслог Господа Христа, јер у овом свету, браћо и сестре, ништа није вечно осим Онога који не умире, осим Онога који је јачи од смрти, а то је Господ Исус Христос и све што је од Њега и у Њему.

Васкрсење Господа Исуса Христа потиснуло је сва друга дела и чуда и као неизмерна вредност постало је центар Хришћанства. Ако Хришћанство одређује један догађај, онда је то Васкрсење Христово, ако се Хришћанство може свести на један дан, онда то није Његово рођење, већ његово васкрсење, како кажу наши светитељи.

Васкрсење Господа Исуса Христа из мртвих јесте централни догађај спасења људског рода. Васкрсењем из гроба, Спаситељ је објавио победу над смрћу – последњим непријатељем свих људи. Човекољубиви Господ, који је ради нас људи примио распеће и смрт, примио нас је да будемо учесници победе над смрћу. Људска природа у Богочовеку Христу примила је смрт, али је та иста природа васкрсла и однела над њом победу. Тријумф који је Господ извојевао у телу донео је слободу од пропадљивости свим људима и ту слободу већ овде уживамо кроз Васкрсење Спаситеља нашег. Господ Христос је својим Светим телом окусио смрт да би се уништењем трулежности сила Васкрсења пренела на сав људски род.

Због свог изузетног значаја за људски род и за целокупну творевину, Васкрсење често називамо новим стварањем, јер од Њега почиње обнова све твари. Обнови се и небо и земља и испуни се реч Господња: *Ево, све чиним новим* (Откривење 21, 5). Сви који верују у Христа саваскрсавају у нови живот и приносе своје духовно и физичко биће Богу већ оживљени из мртвих.

Васкрсење Христово је Празник над празницима зато што најдубље одређује живот Цркве. И не само овај дан, већ свака недеља у години као Дан васкрсења, сабира верне у Цркву, у спасавајућу заједницу Трпезе Господње.

Култура савременог човека и његове животне навице пренебрегавају најважније, заборављају, скривају и негирају смрт. Али, ради се о лажном осећању прогреса, слободе и свемоћи човека, јер смрт, ма колико да је апсурдна и ма колико да је неприхватљива за свет, остаје велико и коначно питање за човека, општи

и основни проблем човековог постојања, па је зато и најзначајнија тема православне вере, богословља и духовности. Без превазилажења смрти, тог неумитног и свеопштег догађаја, не можемо да говоримо о људској слободи и савршенству. Човеково постојање би тада постало апсурдно, Хришћанство би заиста постало неразумњиво, свело би се на идеологију, не дајући човеку могућност васкрсења и благодатног вечног живота. У свету где владају лицемерје, страх и човеково несналажење пред тајном смрти, хришћанско учење не долази да придода нове теорије, погледе и разна друга размишљања о смрти, него да објави њену тајну кроз дар и смисао спасоносног дела Христовог. Једино Хришћанство „прихвата трагичност смрти и посматра је у личним размерама, будући да и Бог пролази њеним путем и сви Га следе“, каже Павле Евдокимов.

Све ово можемо прихватити и разумети ако имамо вере у Христа, вере у Васкрсење и вере у Живот вечни. Отуда је хришћански живот испит и исповедање вере, сведочење и сведочанство живота, страдање и Крст, *састрадавање са Христом* које се изражава у састрадању са другима (види Посланицу Филипљанима 1, 29, Посланицу Римљанима 8, 17 и Прву посланицу Коринћанима 12, 26). Састрадавамо да бисмо се прославили, јер не сапрославља се човек са Исусом ако претходно не састрадава са Христом. Дакле, онај који презире људску славу, удостојава се славе Божије и његово тело се прославља са душом. Слава тела је потчињавање целомудрености Богу. „А слава ума јесте истинито гледање Бога у светлости Васкрсења Христовог“, говори Свети Исак Сирин.

За хришћанско искуство смрт није природни крај људског постојања, *јер је плата за грех смрт, а дар Божији и живот вечни у Христу Исусу, Господу нашем* (Римљанима 6, 23). Дакле, плата за грех је погибел, трулежност, одвајање, тајна која после пада замењује тајну живота. Смрт није ни несавршеност природе, нити метафизички безизлаз. Ко је отуђен од Бога не може да преживи као човек, не може да опстане као потпуно биће. По отачком богословљу, терет греха не

чини самоосуђивање савести и осећање кривице, него и подељеност личности и апсолутно поништавање устројства људске природе. Пали и смртни човек није више човек, он је кроз битисање понижен. Знак овог понижења јесте смрт човекова, каже Георгије Флоровски.

У суштини, смрт је одвајање од Бога Који је живот, док је смрт лишавање живота. Тако је и Адам произвео смрт у себи одвојивши се од Бога. Није Бог саздао смрт, него се ми сами, из зле воље, одвајамо од Вечног живота.

Од Васкрсења Христовог, смрт више није страшна за човека, него је човек страхан за смрт. Смрт постаје немоћна зато што је уништен њен центар, грех као одвајање од Бога. Човековој природи, која наставља да се суочава са чињеницом смрти, од сада је дата сила Васкрсења (види Прву Коринћанима 15, 13). Смрт се прображава у рођење, постаје првина новог живота, дело поновног успостављања живота, добија карактер сна у смислу ишчекивања васкрслог живота, постаје пут ка Вечном животу. Као што је у личности Адама смрт постала осуда људске природе, која је у почетку примила наладу, тако и смрт у Христу постаје осуда греха и поново налада у Христу. Сладострасни живот Адамов постао је мајка смрти и трулежности, али смрт Господа нашег за Адама, ослобођена од његовог сладострашћа, постаје почетак вечног и бесмртног живота, победе зла у свету.

Да би се избавили од зла и патње није довољно само да се опет уздигнемо ка Богу. Неопходна је жива заједница са самим Богом Који је васпоставио ток духовног живота у мртвом човеку, поробљеном и парализованом грехом и злом. Парадоксалност зла лежи управо у располућености људског постојања и читавог космичког устројства, она почива у расцепу живота надвоје, расцепу који је последица одвајања од Бога – као да постоје две душе у једној личности. Добро и зло су некако чудно помешани, али овде никаква синтеза није могућа. Природно добро је превише слабо да се одупре злу. Зло постоји само кроз добро и само бла-

годат Божија може да савлада овај људски безизлаз. Формална анализа зла није довољна и постојање зла је стварност на религиозном плану. Само кроз духовни подвиг можемо разумети и разрешити овај парадокс, савладати овај скандал и проникнути у тајну добра и зла.

Христова победа није само победа над смрћу, него и над злом које је произвело смрт. Зато Васкрсење Христово није само победа над Његовом смрћу, него над њом као космичком појавом. „Празнујмо умртвљење смрти, разарање ада, почетак новог вечног живота“, певамо у Васкршњем канону. Христовим Васкрсењем читаво човечанство, укупна људска природа, саваскрсава са Њим и „облачи се у нетрулежност“ – не у смислу да су сви заиста подигнути из гроба, јер људи и даље умиру. Међутим, укинута је безнадлежност умирања и смрт је учињена немоћном.

Апостол Павле је врло јасан по овом питању: *А ако нема васкрсења мртвих, то ни Христос није устао. А ако Христос није устао, онда је празна проповед наша, и празна је вера вааша... Јер ако мртви не устају, то ни Христос није устао* (Прва Коринћанима 15, 13-14, 16). Апостол Павле очигледно жели да каже да би Васкрсење Христово било бесмислено ако не би било универзално достигнуће, ако цело тело не би непосредно саваскрсло са Главом. Вера у Христа изгубила би сваки смисао и постала би празна и узалудна. *А ако Христос није устао, узалуд вера вааша; још сте у гресима својим* (Прва Коринћанима 15, 17).

Без наде у опште васкрсење, сама вера у Христа била би узалудна и бесмислена. Међутим, сада васкрсе Христос, а ми не остајемо у смрти и то више не значи умирати, каже Свети Јован Златоусти. Сила и сама реалност смрти јесте само у томе што мртав човек више не може да се врати у живот. Међутим, ако је након смрти човек оживљен и ако му је, шта више, дариван бољи живот, онда није реч о умирању, већ о уснућу.

Прослављање Васкрса није обичај, већ слављење остварења вечног смисла човековог и свега постојећег. Светлост Христовог Васкрсења призива све нас да се поклонимо Њему као једином правом Путу, Истини и Животу (Јеванђеље по Јовану 14, 6), у нади на свеопште васкрсење из мртвих и вечни живот човека и целокупне творевине. Сведочећи у радости свете вере православне да нас ништа не може одвојити од љубави Божије која вечно обнавља наше неуништиво заједништво са Богом, свима желимо да овај Празник над празницима проведете у духовној радости и једни са другима и у заједници са Црквом Христовом, поздрављајући вас, у име Цркве Божије у Шумадији, сверадосним и победничким поздравом:

Христос Васкрсе – Ваистину Васкрсе!

Ваш у Васкрслом Христу увек одани,

Еп. Јован

Епископ шумадијски

ВАСКРШЊЕ СЛОВО СВЕТОГ ЈОВАНА ЗЛАТОУСТОГ

(Цветни триод, јутрење на Васкрс).

„Ако је ко побожан и богољубив, нека се наслађује овим дивним и светлим слављем. Ако је ко благородан слуга, нека, радујући се, уђе у радост Господа свога. Ако се ко намучио постећи се, нека сада прими плату. Ако је ко од првог часа радио, нека данас прими праведни дуг. Ако је ко дошао после трећег часа, нека празнује са захвалношћу. Ако је ко стигао после шестог часа, нека нимало не сумња, јер ничим неће бити оштећен. Ако је ко пропустио и девети час, нека приступи, не колебајући се нимало. Ако је ко стигао тек у једанаести час, нека се не плаши закашњења: јер овај дивни Господар прима последњег као и првог, одмара онога који је дошао у једанаести час као и онога који је радио од првог часа. И последњег милује, и првога двори; и ономе даје, и овоме дарује; и дела прима, и намеру целива; и делање цени, и принос хвали. Стога, дакле, уђите сви у радост Господа свога; и први и други, плату примите; богати и убоги, једни с другима ликујте; уздржљивци и лењивци, дан поштујте; ви који сте постили и ви који нисте постили, веселите се данас! Трпеза је препуна, наслађујте се богато сви! Теле је угојено; нека нико не изиђе гладан; сви уживајте у богатству доброте! Нека нико не оплакује сиромаштину, јер се јави опште Царство. Нека нико не тугује због грехова, јер опроштај засија из гроба. Нека се нико не боји смрти, јер нас ослободи Спаситељева смрт: угаси је онај кога је она држала, заплени ад онај који сиђе у ад, угорча се ад окусивши тело његово. И предвиђајући то, Исаија закликта: ад се угорча, сусревши Те доле! Угорча се, јер опусте; угорча се, јер би исмејан; угорча се, јер се умртви; угорча се, јер би срушен; угорча се, јер би окован; прими тело Христово, а наиђе на Бога; прими земљу, а сретете небо; прими оно што виде, а паде у оно што не виде. Смрти, где ти је жалац? Пакле, где ти је победа? Васкрсе Христос, и ад се стропошта! Васкрсе Христос, и падоше демони. Васкрсе Христос, и радују се анђели! Васкрсе Христос, и живот живује! Васкрсе Христос, и ниједног мртвог у гробу! Јер Христос, уставши из мртвих, постаде првина преминулих. Њему слава и власт кроза све векове, амин!“

превод преузет са званичне интернет-странице Српске православне Цркве: http://www.spc.rs/sr/sveti_jovan_zlatousti_vaskrsnje_slovo

Свети Прокло Константинопољски

БЕСЕДА НА СВЕТУ ПАСХУ

Заиста је необјашњиво чудо данашњег спасоносног празновања! Оно превазилази сваку красноречивост и никакав језик није у стању да достојно изговори добротинство Распетога! Јер, да ли је икада од памтивека било учињено оно што созерцавамо очима вере? Чији је ум било када замислио, чије је ухо чуло и око видело оно што је сада Исус Христос даровао свету у телу своме! Никада још сунце није осветлило бешчешће ђавола, осуђеног дрветом, никада свет није искупљен од проклетства, никада ово искупљење није купљено за тридесет сребрњака, никада још Живот није вишио на дрвету, никада гроб није примио у себе Разрушитеља смрти, никада се свет није украсио таквим живоносним гробом, никада још Агнец Божији, узевши грехе света, није био положен на олтар! Тек од оног времена, када је Бог примио обличје слуге и Онај који је из прста створио човека, сам се обукао у тај прст – тело Његово сачинило је живот за нас, а крв постала цена искупљења и залог Светог Духа.

Уистину, долично је сада ускликнути са блаженим Павлом: „Старо прође, ново све постаде” (2Кор. 5, 17)! Јер је сада све ново код нас: ново небо, освећено Оним који је прошао небесима; нова земља, која осећа блаженство Положеног по рођењу у јасле; ново море, савладано лаким стопама чистог и безгрешног тела; нови свет, ослобођен од древне борбе и спокојан; ново човечанство, умивено бањом пакибитија и очишћено огњем Светог Духа; ново Богослужење, очишћено од дима крвавих жртви и обрезања и обасјано светлошћу вере, које учи да славословимо и поклањамо се у једној суш-

тини трима Лицима Пресвете Тројице. Уистину, „стара прође, ново све постаде”.

Ово је онај благословени дан унапред виђен издалека, којем је пророк Исаија клицао: „У онај дан засија Бог у савезу са славом на земљи” (Ис. 4, 2). У какав то дан? У онај када Он, примивши бесемено од Деве тело и не изменивши кроз ово Божанство своје, учини се човеком; када смрт ослабљена поврати Оног којег је не знајући прогутала; када се гроб учини извором живота и васкрсења; када ропство породи слободу! Да ли да говоримо више? Када очовечини Бог Логос, распевши се телом на крсту, показа на нама моћ и власт свога Божанства!

јеванђелисте, презиреш сведочанства апостола, онда дођи – упитајмо природу кога је исповедала у Распетом телом? Сунце! Реци нам, зашто си затајило зраке своје приликом распећа Господњег? Зар због тога што је на крсту висио обичан човек? Али зашто се с тобом није десило исто када је умирао праведни Авељ? Небо! Зашто си се покрило усред дана мраком када је било прободено ребро Господње? Ако је то био прост човек, онда због чега се тако ниси премрежило када су каменовали Навутеја? Земљо! Зашто си се затресла приликом Спаситељеве кончине на крсту? Ако то није био Бог, онда због чега ниси задрхтала када је пророк Исаија пилом био тестерисан од Манасије? Храме! Зашто се поцепала завеса у теби када је Исус испустио дах? Зар због тога што је на крсту умирао обичан човек? Али због чега се завеса није поцепала онда када је у теби била проливана крв праведног Захарије?

Не! – одговара сва природа, нисмо оплакивали смрт природе која је служила и сарађивала нама, него се поцепала услед виђења жестоких мучења нашег Господа. То је био Господ мој – одазива се небо – који ме је „склонио” и „сишао” (Пс. 17, 10). То је био Бог распети на крсту, приликом чијег страдања сам – обраћа се сунце – од страха склонило своје зраке, а земља се затресла. То је био Онај чијем сам служењу био посвећен – обраћа се храм – и чија страдања не трпећи, од жалости сам подерао ризу моју. Чује се, на крају, вапај самог ада: Онај који се сишао у мене није био обичан човек, јер само мени је познато колико сам пострадао од Њега; мислио сам да сам ухватио обичног заробљеника, а нашао сам Свемогућег Бога!

Упитате ли још Силе небеске – хорове анђела и арханђела – ко је Овај који је пострадао телом и васкрсао? И сви они сложено исповедиће са пророком: „Господ сила, Овај је Цар славе” (Пс. 23, 10)! Њему нека је слава и част у векове векова. Амин.

Превео са руског Горан Дабетић

Али реци нам, пророче Божији, како „Бог засија славом на земљи”? Зар се у свем сијању Божанство није обукло у вештаство, зар се није присаједилило телу? Не би поглед поднео зраке Божанства! Не би тада ђаво изашао на борбу, смрт би се уплашила Творца и не би се дрзнула да прогута природу непричасну пропадању – зато што дрхти ад од Божанства непокривеног и не може без страха и ужаса гледати на Оног, пред којим и Серафими склањају погледе своје. Из овог разлога је и требало преобући се Божанству, не зато што би Оно само имало потребу у овом прикривању, него зато што је било потребно покривити наше неправде. И тако се Оно сакрило, али не испод Мојсијевог покривача, нити под велом старозаветних завеса, сачињених од „танкога платна” (Изл. 26, 1) – није се обукло у чисто злато нити у Херувиме рукотворене, зато што је све то било дело умећа, него је Пастиру добром требало да се обуче у овчју кожу да би тиме привукао похлепу вука грабежљивца!

Али се овим сада саблзанише Јудејци, говорећи: „Нећемо поверовати да се Бог, непричанстан сваком вештаству, јавио у телу и пострадао”. Али ако не слушаш закон свој, лажно тумачиш пророке, одбацујеш

јеванђелисте, презиреш сведочанства апостола, онда дођи – упитајмо природу кога је исповедала у Распетом телом? Сунце! Реци нам, зашто си затајило зраке своје приликом распећа Господњег? Зар због тога што је на крсту висио обичан човек? Али зашто се с тобом није десило исто када је умирао праведни Авељ? Небо! Зашто си се покрило усред дана мраком када је било прободено ребро Господње? Ако је то био прост човек, онда због чега се тако ниси премрежило када су каменовали Навутеја? Земљо! Зашто си се затресла приликом Спаситељеве кончине на крсту? Ако то није био Бог, онда због чега ниси задрхтала када је пророк Исаија пилом био тестерисан од Манасије? Храме! Зашто се поцепала завеса у теби када је Исус испустио дах? Зар због тога што је на крсту умирао обичан човек? Али због чега се завеса није поцепала онда када је у теби била проливана крв праведног Захарије?

Не! – одговара сва природа, нисмо оплакивали смрт природе која је служила и сарађивала нама, него се поцепала услед виђења жестоких мучења нашег Господа. То је био Господ мој – одазива се небо – који ме је „склонио” и „сишао” (Пс. 17, 10). То је био Бог распети на крсту, приликом чијег страдања сам – обраћа се сунце – од страха склонило своје зраке, а земља се затресла. То је био Онај чијем сам служењу био посвећен – обраћа се храм – и чија страдања не трпећи, од жалости сам подерао ризу моју. Чује се, на крају, вапај самог ада: Онај који се сишао у мене није био обичан човек, јер само мени је познато колико сам пострадао од Њега; мислио сам да сам ухватио обичног заробљеника, а нашао сам Свемогућег Бога!

Упитате ли још Силе небеске – хорове анђела и арханђела – ко је Овај који је пострадао телом и васкрсао? И сви они сложено исповедиће са пророком: „Господ сила, Овај је Цар славе” (Пс. 23, 10)! Њему нека је слава и част у векове векова. Амин.

Превео са руског Горан Дабетић

Александар Шмеман, протојереј

ТРИ ДИМЕНЗИЈЕ ПАСХЕ

Из књиге *Беседе на Радију Слобода*, том четврти

Реч „пасха“ у преводу са јеврејског значи „прелазак“, или, у ширем смислу, „промена“. У освит историје човечанства био је то празник пролећа, када природа из смрти и зимске укочености прелази у нови живот цветања и плодоношења. Човек је увек осећао базични животни закон промене и преласка и увек је празновао, тј. радосно дочекивао тај празник. Ово је први слој, прва димензија пасхалне радости, која до данас живи у богослужењу хришћанске Пасхе – Васкрса, у речима: „Данас пролеће миомирише и нова творевина ликује“ (Цветни триод, Томина недеља, ег-запостилар).

Затим се та првобитна природна радост продубила и проширила: за старозаветне Јевреје Пасха је постала годишње сећање на један други прелазак, другу промену – на ослобођење из египатског ропства и кретање ка обећаној земљи. Из туђине у отаџбину, из ропства на слободу, из смрти узништва у живот пун слободе, из природног закона обнављања ка обновљењу које даје смисао и радост целокупној историји и сваком појединачном људском животу. Као што у природи зимска хладноћа и залеђеност није коначно стање, него се кроз њу постепено пробија пролећни миомирис радости новог живота, тако и у историји, робовање, узништво, понижење, изгнанство, није коначно, јер увек наступа дан ослобођења и обновљења.

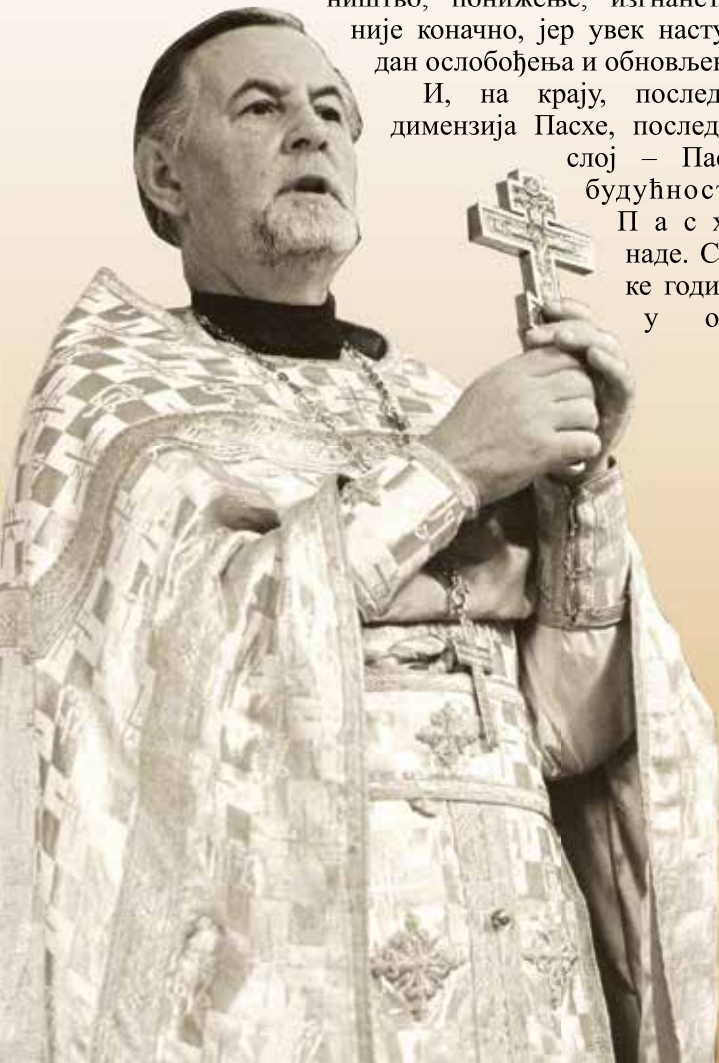
И, на крају, последња димензија Пасхе, последњи слој – Пасха будућности, П а с х а наде. Сваке године, у овој

пролећној ноћи, стари Јевреји се нису само сећали некадашњег ослобођења и радовали се због њега, него су и утврђивали своју наду да је излазак који је започео пре много векова само почетак коначног тријумфа Божије правде у свету.

Треба осетити све ове три димензије, сва три слоја, сва три смисла, да бисмо боље разумели дубину и радост Пасхе коју већ две хиљаде година празнују хришћани, тј. празника Васкрсења Христовог. Исус Христос је пострадао и умро у дане Пасхе. У току пасхалних дана, тј. дана празника пролећне обнове и новог осмишљења историје, Христови ученици су радосно објавили да су га видели васкрслог. Отад је Пасха занавек постала празник васкрсења и победе над смрћу. У њој се коначно остварила истина коју је човек увек предосећао. Јер сав онај тријумф мржње и издајства, сва концентрација зла коју видимо у последњим данима Христовог живота – ништа од тога се није показало као коначна истина света и човека, него су љубав и живот, опроштај и светлост однели победу. У људском сећању заувек ће остати то јутро, када су жене и ученици дошли на гроб *око изласка сунца* (Мк 16, 2) и у светлуцавој тишини јутра зачули невероватну вест, вест која је потресла и наставља да потреса свет. Као и тада, црнило ноћи се изнутра одједном испуњава светлошћу, и тајанствена радост преплављује срце, када зачујемо те јединствене речи: „Христос васкрсе!“, са којима се ништа на свету не може упоредити. Пасха као излазак, ослобођење из ропства, постала је Пасха коначног и потпуног тријумфа живота. Светлост коју је она донела остала је у историји и постала извор вере и наде људског рода, покретач људског стваралаштва.

Пасха, промена, прелазак, миомирис пролећа, свечано и напорно кретање ка обећаној земљи – овде се преплиће, овде свој израз налази све оно најузвишеније, најчистије, најдубље што постоји у човеку, његово знање и увереност да природа и историја, прошлост и будућност имају смисао, да се крећу ка потпуној, савршеној радости, ка тријумфу Живота који је победио, јер *победа прождре смрт* (1Кор 15, 54). И ма колико недаровите антирелигијске брошурице „раскринкавале“ Васкрс, ма како се атеистичка власт борила против њега, увек ће наступати та јединствена пролећна ноћ, увек ће корачати литија, која нас подсећа на то како су жене и ученици ишли на гроб, испуњавајући дужност љубави и верности, да би изненада зачули: *Радујте се!* (Мт 28, 9). Васкршњу радост прогоне, али она се враћа, у црквама пуним ликована опет се чују речи поздрава: „Христос васкрсе!“, и громогласан одговор, као из једних уста, као из једног срца: „Вистину васкрсе!“ Миомирише пролеће, ликује нова творевина, у човеку се поново рађа знање о истинском смислу свега постојећег, вера и нада да ће бити *Бог све у свему* (1Кор 15, 28).

Са руског превели Иван С. Недић и Јелена Недић

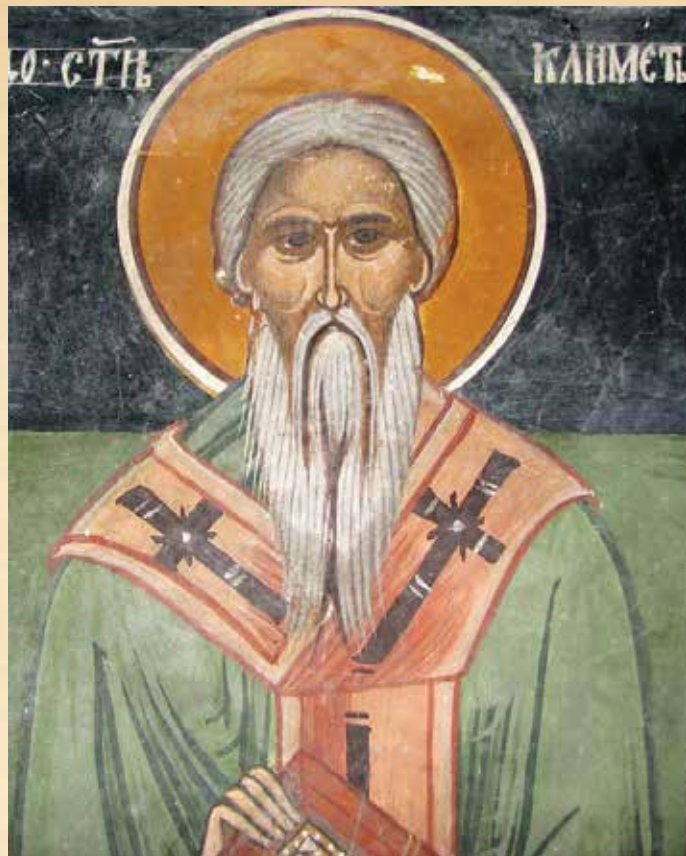
Свети Климент Охридски

ПОХВАЛА ЛАЗАРУ ЧЕТВОРОДНЕВНОМ

Лазар – други претеча за оне који седе у мраку и сени смртној!

Ево светолучно славље долази прво, показујући начин Христовог васкрсења. Ево, засија светлоносни празник Лазара, јављајући чуда Христова. Ево васкрсења Лазарева, које се догоди у четврти дан после његове смрти, као што плод доноси Христово васкрсење, које се догодило у трећи дан. Ево Лазар, као други претеча, јављајући се онима који седе „у тами и сени смртној” (уп.: Јн. 9, 2), навести Светлодавца и Спаситеља Христа. Сада се јави први узрок уништења ада. Сада је Христос испунио сав свет задивљујућим чудима. Сада Онај који је свргнуо силу смрти, васкрсе мртваца који је четири дана лежао у гробу. Сада Он прописа начин свог пресветлог васкрсења, откривајући то ученицима и целом свету кроз овог четвородневног мртваца. Сада су Јудејци дошли до гроба, окупљени ради сведочења, да би видели Божанствену силу Христову и власт коју Он има над живима и мртвима, и да не би почели говорити: „Каквим знамењем ћеш нам доказати да имаш власт да тако поступаш?” (Јн. 2, 18). Било им је потребно да виде Његову силу да би били спремни да поверују у Његово васкрсење. Тако да овим чудом Он жели да убеди више људи и увери ученике у своје васкрсење.

брат боловаше, беше она која помаза Господа мирисом и обриса Његове ноге косом. Онда сестре послаше к Њему говорећи: Господе, ево болује онај кога Ти љубиш. А када чу Исус, рече: Ова болест није на смрт,

него на славу Божију, да се Син Божији прослави кроз њу. А Исус љубљаше Марту и сестру њезину и Лазара. Па када чу да је болестан, тада остаде два дана на месту где беше. После тога рече ученицима: Хајдемо опет у Јудеју. Рекоше му ученици: Рави, сад Јудејци тражаху да те каменују, па зар опет идеш онамо? Исус одговори: Није ли дванаест часова у дану? Ко дању иде, не спотиче се, јер види светлост овога света; а ко иде ноћу спотиче се, јер нема светлости у њему. Ово каза, и потом им рече: Лазар, пријатељ наш, заспао је, но идем да га пробудим. Онда рекоше ученици Његови: Господе, ако је заспао, устаће. А Исус им беше рекао за смрт његову, они пак мишљаху да говори о починку сна. Тада им Исус рече отворено: Лазар умрије. И мило ми је због вас што нисам био тамо, да верујете, него хајдемо њему. Онда Тома, звани Близанац, рече осталим ученицима: Хајдемо и ми да помремо с њим. Када пак дође Исус, нађе га, а он већ четири дана би у гробу. А Витанија беше близу Јерусалима око петнаест стадија. И многи од Јудејаца беху дошли Марти и Марији да их теше за братом њиховим. Када пак Марта чу да Исус долази, изиђе пред Њега, а Марија сеђаше дома. Онда рече Марта Исусу: Господе, да си Ти био овде, не би умро мој брат. Али и сада знам, да што год заиштеш у Бога, даће Ти Бог. Рече јој Исус: Васкрснуће брат твој. Марта му рече: Знаш да ће вас-

Исус је отишао у Јудеју, и Лазарева смрт догодила се у Његовом одсуству, да не би неки рекли да га је Он тобоже само на привидан начин представио умрлим, да би га потом јавно оживео, него да би они били очевидци и Лазареве смрти, и погребенија, и његовог васкрсења. Као што је о томе јасно саопштио јеванђелиста Јован:

„Бијаше пак неки болесник, Лазар из Витаније, из села Марије и Марте, сестре њезине. А Марија, чији

крснути о васкрсењу у последњи дан. Исус јој рече: Ја сам васкрсење и живот, који верује у мене, ако и умре – живеће. И сваки који живи и верује у мене неће умрети завек. Верујеш ли ово? Рече му: Да, Господе! Ја верујем да си Ти Христос, Син Божији, који долази у свет. И ово рекавши отиде те зовну тајно Марију, сестру своју, рекавши: Учитель је дошао и зове те. Она, како чу, устаде брзо и отиде к Њему. Јер Исус још не беше дошао у село, него беше на оном месту где га сретe Марта. А Јудејци који беху с њом у кући и тешаху је, кад видoше Марију да брзо устаде и изиђе, пођоше за њом говорећи да иде на гроб да плаче онде. А Марија, чим дође где беше Исус и виде га, паде пред ноге Његове говорећи му: Господе, да си Ти био овде,

Древни непријатељ, ђаво, разјарио је срца противника. Они су рекли: „Ако га не убијемо, цео свет ће поверовати у Њега”. И истог часа окупили су се првосвештеници и књижевници и донели одлуку да убију не само Исуса, него и Лазара, зато што су због њега многи поверовали у Исуса Христа (види: Јн. 12, 10–11).

Јесте ли због тога, безаконици, постали учитељи закона, да бисте устали против Законодавца? Због тога сте се побунили против Бога, што вас је ослободио од египатског ропства и казнио фараона многим невољама? Због тога ли, безаконици, смишљате лукавство против Њега, што вас је провео чудесно кроз Црвено море и четрдест година хранио у пустињи небеском храном? А ви, преступници, данас сте га и лажљивцем назва-

ли, зато што је Он васкрсао мртвога и савршио свакојака исцељења. Зато сте га назвали лажљивцем (уп.: Мт. 27, 63)? А када сте примили ману небеску, тада сте га благословили. Како вас није срам, законпреступни Јудејци! Уместо благодарности подижете лукавство против свога Саздатеља. Приличило би да му узнесете славу и част, видећи како је васкрсао мртве, даровао вид слепима, изгнао бесове, исцелио сваку болест – Онај који је дошао да спасе род људски.

Али оставимо по страни јудејско безакоње и безумље и прославимо благочешће Лазар, пријатеља Христовог.

Лазар је постао свето станиште Пресветог Духа.

Лазар – предивни изданак врта Божијег!

Лазар – медоносна кап Божанствене мудрости!

Лазар – извор духовне благодати!

Лазар – непролазни цвет раја!

Лазар – високо једрећи орао највише мудрости!

Лазар – ризница Божијег гостопримства, пуна љубави према невољнима!

Лазар – други претеча за оне који седе у мраку и сени смртној!

Лазар – строги посрамитељ адске силе!

Лазар – слатки љубимац Христа!

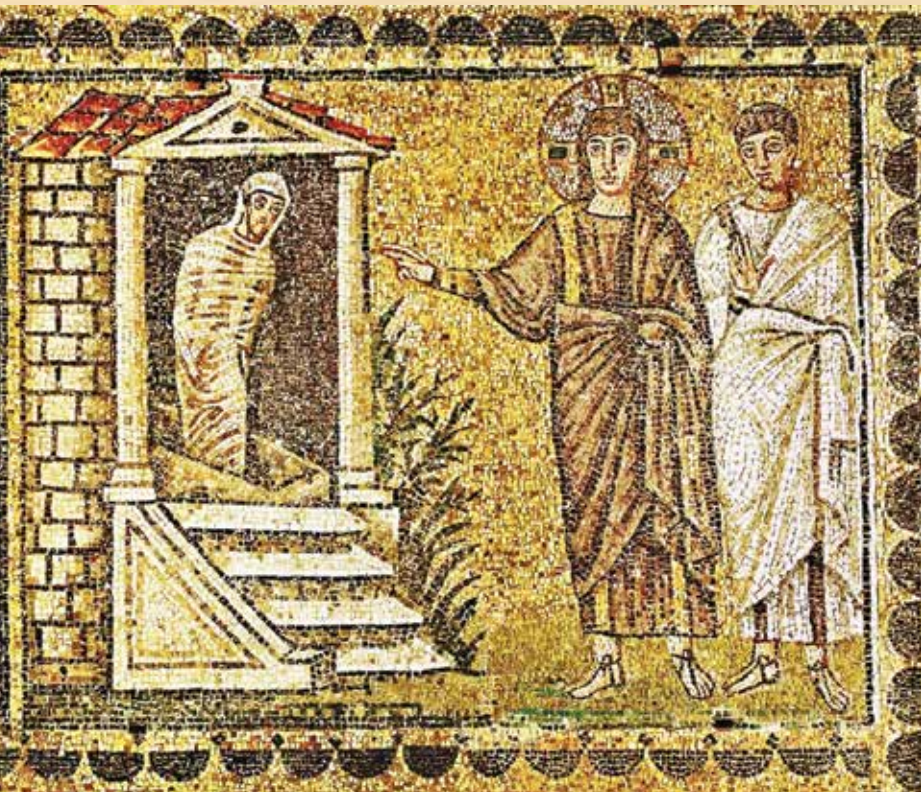
Лазар – први праобраз тридневног васкрсења Христовог!

Лазар – заједничар светолучних анђела!

Лазар – строги обличитељ Јудејаца!

Многи људи су, видећи Лазара, васкрслог у четврти дан после смрти, поверовали у Господа и исказали му дужно поштовање као своме Саздатељу. Једни су прострли одећу по путу, други су откидали гранчице дрвећа и клицали скупа са децом: „Осана! Благословен који долази у име Господње, Цар Израилев! И на земљи мир, и на висинама слава!”

Благословен Онај који је дошао да обнови човечију природу и спаси оног који пропада. Осана на висинама Богу, прослављеном као Један у три Лица – Оцу, Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин!

не би умро мој брат. Онда Исус, када виде где плаче, и где плачу Јудејци који дођоше с њом, потресе се у духу и сам се узбуди, и рече: Где сте га метнули? Господе, дођи да видиш. Исусу ударише сузе. Онда Јудејци говораху: Гле како га љубљаше. А неки од њих рекоше: Не могаше ли Овај који отвори очи слепоме учинити да и овај не умре? А Исус се опет потресе у себи, и дође на гроб. А то беше пећина, и камен лежаше на њој. Исус рече: Склоните камен! Рече му Марта, сестра умрлога: Господе, већ заудара; јер је четири дана у гробу. Рече јој Исус: Не рекох ли ти да ако верујеш, видећеш славу Божију? Тада склонише камен где лежаше мртава. А Исус подиже очи горе, и рече: Оче, благодарим Ти што си ме услишио! А ја знадох да ме свагда слушаш; него рекох народа ради који овде стоји, да верују да си ме Ти послао. И ово рекавши, викну громким гласом: Лазаре, изиђи напоље! И изиђе умрли увијен по рукама и ногама погребним повојима, и лице му убрусом повезано. Исус им рече: Раздрешите га и пустите нека иде” (Јн. 11, 1–44).

И људи који су били тамо, видећи толико задивљујуће чудо, сви су једним устима прославили Бога и рекли: „Заиста је Он Син Божији”, и поверовали у Њега.

БЕСЕДА НА ЦВЕТИ СВЕТОГ АНДРЕЈА, АРХИЕПИСКОПА КРИТСКОГ

Приђите, вољени, сусретнимо Христа, који се данас враћа из Витаније и добровољно иде на часно и блажено страдање ради нашег спасења. Сада иде у Јерусалим Онај који је ради нас сишао одозго, да би нас, који лежимо доле, узвисио са собом изнад сваког Началства и Власти и Силе и сваког имена (Еф. 1, 21), који иде не као Онај који иште славе и велелепија, него се појављује као кротак и смирен. Шта је смиренije од поробљене животиње? Он је Христос Спаситељ, који седи на Херувимима, није се постидео да седне на магарца, као на трон, испуњавајући древни пророчки глас: „Ликуј од радости, кћери Сиона... ево Цар твој кротки иде к теби, седећи на магарету и младунчету магарицином, спасава подјармљене” (Зах. 9, 9; Мт. 21, 5).

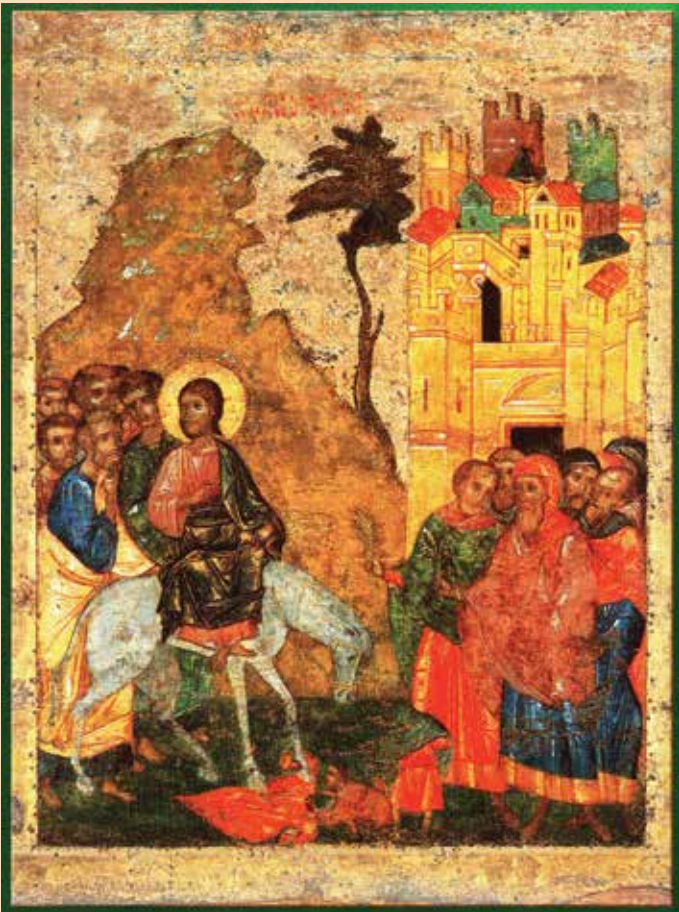
Приђите и угледајте се на оне који су изашли у сreteње Господу, не простирући одећу и гранчице на путу Његовом, него, колико је могуће, смиреним духом и правим срцем, примајући у себе долазећег Логоса, смештајући у себе несместивог Бога. То је пријатно Ономе који је сишао ради нас да би нас присним сједињењем узвео са Собом. Поставимо сами себе код Христових ногу, обучени уместо одеће у благодат Његову или у Њега Самог, јер „сви ви који се у Христа крстите, у Христа се обукосте” (Гал. 3, 27).

Говорићемо посведневно свете речи, подижући гранчице душе: „Благословен који долази у име Господње, Цар Израилев!” (Јн. 12, 13). Откуд долази и куда иде? – Ка нама од Оца, ка Престолу од чуда над Лазаром. Када долази и ради кога? – После испуњења времена, ради нашег спасења: „једанпут, на крају векова” (Јевр. 9, 26). Добровољно је изабрао смрт због људи – из преобиља човекољубља постаде човек да би спасао човека. Дакле, следимо Христово смирење, обгрлимо немаштину да бисмо се обогатили. Окусимо Крст (Господњи) да бисмо наследили сладост живота. Простримо код ногу Господа уместо одеће – жеље срца, како би Он био сав у нама и имао све нас у себи и целог себе у нама.

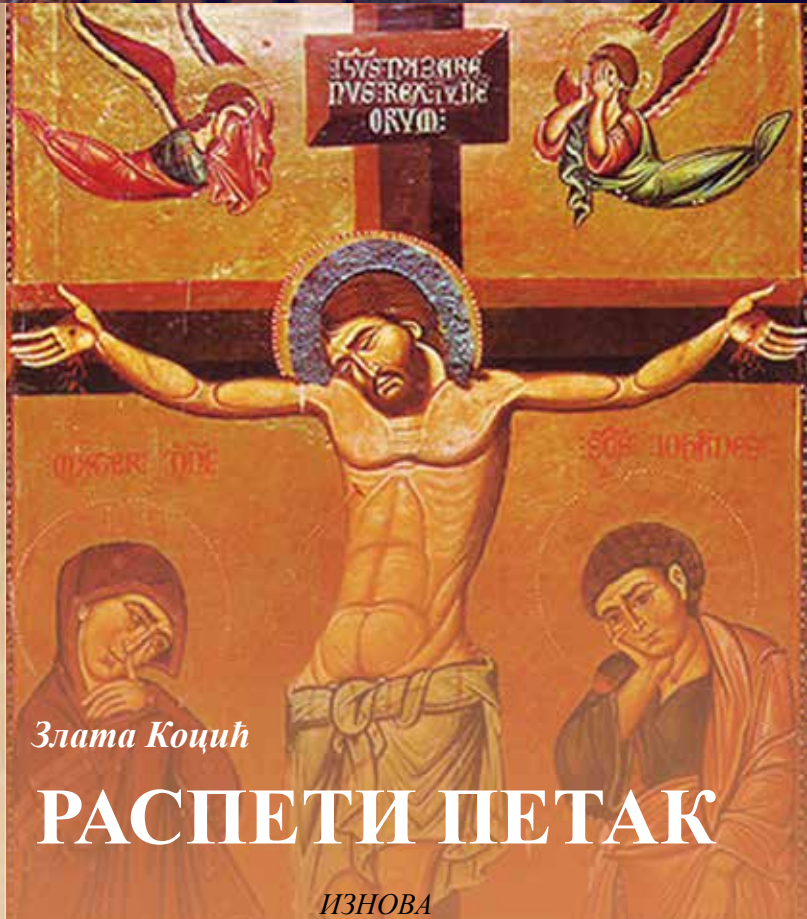
Хоћеш ли, љубљени, да светло празнујеш свечани дан и сусретнеш Христа који долази на страдање, и припојиш се Њему? Буди сапутник Победитељу, скупа са масом потреси се знамењима победе. Уместо гранчица принеси врлински живот; гранчицама маслине начини своје руке, пружене ка милостињи. Небо покривено облацима подастри испод ногу уместо одеће – целог себе вером предај Оваплоћеноме ради тебе. Као одећу обуци Њиме целог себе, који је ради тебе дошао и који иде на страдања. Буди, ако је угодно, магаре, понеси Христа који иде у Јерусалим. И као онај, не противећи се, него се приклонивши, следи посланика у Витанији, да би га позвао и довео, тако се и ти сам потчини, како би се од тебе научили да приме Христово смирење. Ни у чему се не противи – и бићеш заиста магаре Христово, ослобођен од животињског неразумевања. Уподобљујући се деци, буди детињаст у злу. Промени седину власи за кротост младенца – бескорисна је седина ако нема простоте. Прати Господа са народом, претходи народу.

Прими пророчка уста, опевај, прослави Оног који те води из славе у славу, постани Сион, постани душа Јерусалима, стварним градом Божијим, градом прослављеним, како би примио Христа који се сав уселио у тебе: „Ево, иде к теби... спасавајући, кротки” (Зах. 9, 9), не величај се добротинствима. Запевај са децом, дозивајући: „Благословен Који долази у име Господње, Цар Израилев!” Учини себе горницом послатом да прими Христа који ће ући и вечерати. Али, удостојивши се трпезе са Христом, не подражавај Јуди. Окушајући тајанствену Трпезу, не буди безуман – не помишљај зла Учителу. Ако чујеш: „Један од вас предаће ме” (Мт. 26, 21) – не величај се. Смири се са смиренима, брине се о ћутању. А ако те питају, одговарај кротко Сведићем и не мудруј више него што приличи. Ко ће приправити срце своје као горницу?

Ко ће подражавати магарцу и понети Христа? Ко ће се показати Христовом вечером, предлажући живот свој као храну Ономе који је рекао: „Јело је моје да вршим вољу Онога који ме је послао, и извршим дело Његово” (Јн. 4, 34)? Ко има толико пламену веру да жели претрпети са Христом прижељкивано и блажено страдање: „Ево идемо горе у Јерусалим, и Син Човечији биће предан првосвештеницима и књижевницима, и осудиће га на смрт, и предаће га незнабошцима да му се ругају и да га шибају и разапну” (Мт. 20, 18–19)? Ко ће одбацити сваку пристрасност, ко ће се угледати на свога Господа, ради Њега драге воље подносећи све што је Он добровољно претрпео ради људи? Јер Он није страдао због себе самог, него дајући нам начин и показујући границу храбрости и смирења, како ми не бисмо пали духом када прихватамо патњу.

Превео са руског Горан Дабетић

Злата Коцић

РАСПЕТИ ПЕТАК

ИЗНОВА

Кад још и копље међу ребра –
и из мојих бризну. Али по скидању,
ужасних се: не слива ли се – и од руке моје?
Јер, овога презрех, а пљувачка – на Тебе,
на онога разгневих се, а бразготина – по Теби,
овима суд помислих, а клин – кроз длан Твој.
Руке раширим, тако се сетим.
Тако понесем, као Симон.
Ништа за себе не молећи,
но да издржиш то распињање
непрекидно: у свакоме и од сваког
изнова.

ОДУШАК

У дану погребена, мук.
Једино клепала. Бију. Боли.
Звонар пустио конопце: други ритам
оглашава. Откуцаје из груди. Мајчиних.
Уздах пустио, узде: тутњи коњица;
руку пустио: души одушка;
сузу пустио, тврду: она то
одскакује, туче. Туче.

ПЛАТНА

Госпде, за ово чувах
платна нежна.
Није достојан
мој бели папир
рана Твојих.
Преболи, добри мој,
Устани. Избели.

Из књиге Бело пуле

Поезвја

Драган Поповић, протонамесник

ПОДВИГ И ПОКАЈАЊЕ

Реферат прочитан на исповести свештенства Архијерејског намесништва беланичког
21. Марта 2018. године

Покајање и подвиг представљају фундаменталне претпоставке хришћанског живота.¹ Они су *condition sine qua non* (услов без кога се не може) живота сваког православног хришћанина, такође и његова константа: одређују почетак, средину и с(а)вршетак (*τέλος* = циљ, остварење), духовног живота. О овој чињеници нам сведочи целокупно црквено светоотачко искуство (предање), и толико је очигледна да не захтева додатно аргументовање. Свако инсистирање на другачијем представљању живота у Цркви (негирањем покајања и подвига или њиховим свођењем на форму), јесте покушај његовог фалсификовања и, последично, промашај његовог циља.

Такође, погрешан доживљај и однос према насловљеним феноменима од стране верника, нужно ће довести и до његовог погрешног начина постојања, што ће, последично, имати одраза и на његово спасење, односно на начин његовог постојања у вечности Царства небеског.² Другим речима, једино уколико се буду доживели и практиковали на исправан начин, допринеће остваривању циља живота православних хришћана као испуњење његовог коначног савршетака, (*τέλος*-а), који је спасење у Христу (али и обратно).

У корист ове тврдње навешћемо пример погрешног односа према покајању из свакодневне црквене праксе: под утицајем рационалистичког и схоластичког запада, покајање се неретко поистовећује са исповешћу, на тај начин се ограничавајући и исцрпљујући у њој. Ово је довело до једног строго јуридикског односа према покајању: довољно је доћи код свештеника, таксативно му набројати грехове (најчешће из тзв. приручника за исповест), он ће прочитати разрешну молитву (у великој мери од стране верника, али и дела клира, доживљавану у магијском смислу), што ће „покајнику“, поред психолошког растерећења у виду ослобођења од осећаја кривице и „жалости овога света“³, донети и осећај поравнања дуга и измирења са Богом. Овакав, погрешан однос према покајању указује на ропски однос верника према Богу, што га чини затвореним за благодатни дар истинског покајања.⁴ Језиком Јеванђеља, овакав верник се, попут лудих девојака, појављује празне светилке пред лицем Женика (Мт 25, 1-13).

Због овога је значајно да покушамо да укажемо на неке аспекте аутентичног, православног разумевања и доживљаја (за)датих нам елемената хришћанског живота (покајања и подвига), онаквим каквим их представља искуство и предање Православне цркве, свакако у оној мери колико нам дозвољавају ограничења једног оваквог рада.

Такође, из искуства црквеног живота знамо да су покајање и подвиг динамични процеси, реализују се у Цркви као заједници личности и тичу се њеног кретања (личности) у односу са другима и Другим (Богом). Будући да ово кретање у својој суштини представља човеково кретање „од иконе ка подобију“⁵, и да је, на првом месту, оно и могуће захваљујући дару Божанске љубави (благодати) и Његовог домостроја спасења (најпре у стварању а касније и догађају Христа), свакако би било сврсисходно

освртнути се и на ове аспекте хришћанског живота, јер покајање и подвиг можемо исправно разумети само уколико их ставимо у контекст спасења коме, како смо напоменули, по својој улози и сврси и припадају.

О покајању

Речима „Покајте се, јер се приближило Царство небеско“ (Мт 3, 2), Св. Јован Крститељ најављује почетак Јеванђеља Сина Божијег Исуса Христа, недвосмислено одређујући покајање као суштински елемент и предуслов живота сваког човека који жели да буде

учесник Царства небеског. Међутим, покајање на које је позивао Претеча је по својој временској позицији и духу имало старозаветне одлике, јер Син Божији, и поред тога што је на Његовом ауторитету Јован темељио своју мисију (као припремну за крштење Духом), још увек није био од Оца објављен.⁶ Јованов позив упућен тадашњим становницима „Јерусалима и све Јудеје, и све околине јорданске“, који „излажаху к њему“ да га слушају и да их он крсти водом (Мт 3, 5-6; Уп: Мк 1, 2-8; Лк 3, 3-18), у свести крштаваних био је позив на покајање ради повратка у заједништво са Богом, нарушено прекршајем закона. Као такво, поред спољашње манифестације у исповедању грехова и ритуалном прању, било је само носилац најаве крштења „Духом и огњем“ од стране Онога који за Јованом долази.⁷ Због овога, Јудеји који су прихватили Претечин позив нису били одмах у могућности да схвате прави смисао и улогу покајања на које их Јован позива, све док и сами нису, следејући Христу, били просветљени благодатним даром Духа Светога, односно „крштени Духом и огњем“.⁸

Христово крштавање има другачији карактер, пре свега у онтолошком смислу: поред очишћења од грехова, „Устани и крсти се, и спери гријехе своје, призвавши Име Господње“ (Дап 22, 16), човеку даје и благодат Духа Светога: „Покајте се, и да се крсти сваки од вас у име Исуса Христа за опроштење гријехова; и примићете дар Светога Духа“ (Дап 2, 38. Уп: Мт 3, 11; Лк 3, 16; Дап 1, 5). Благодат Светог Духа у живот новокрштенога доноси „Царство небеско“ као нову онтолошку⁹, односно есхатолошку¹⁰ категорију. Због тога Јованово крштење апостол Павле назива „крштење покајања“ (Дап 19, 4), док крштење Христово захтева покајање само као припремну фазу, оно је само по себи улазница у Царство небеско као заједницу са Богом у Христу.

Даље, апостол Матеј нам сведочи да су прве речи јавне проповеди Господа Исуса Христа биле потпуно идентичне оним Јовановим (Мт 4, 7), док нам апостол Марко даје ширу слику: „Испунило се вријеме и приближило се Царство Божије; покајте се и вјерујте у јеванђеље“. (Мк 1, 14-15). Дакле, покајање, које Својим крштењем установљава Син Божији је, поред отпуштења грехова, и неопходан услов да би се

поверовало у благу вест о Царству Божијем, односно о његовом доласку. Штавише, вера и покајање налазе се у узајамном односу зависности: као припрема за крштење Духом вера је неодвојива од покајања, које се без вере не може замислити.¹¹

Увођењем, како смо рекли, нове онтологије, покајање добија и потпуно ново значење, које је у новозаветним списима изражено јелинском именицом *μετάνοια*, што у буквалним преводу значи преумљење, односно промену ума. Будући да ум (*νοῦς*) у светоотачкој литератури означава пре свега човекову душевну способност (енергију), која је одговорна за његово повезивање са Богом¹², промена човековог начина схватања и одношења према стварности која га окружује, као промена понашања у етичком смислу, овде има секундарно значење. Примарно се односи на промену његовог односа према Богу, пре свега усвајањем начина постојања самог Божанског бића (уподобљавањем Њему, тј. стицањем подобија). Овако се промена човековог начина постојања (онтологије), тиче пре свега његовог унутрашњег бића и *a priori* носи „печат дара Духа Светога“¹³, односно претпоставља живот у благодати. Спољашња промена је, као неминовност, последица унутрашње, која јој претходи. Започиње покајањем као преумљењем, а наставља учествовањем верника у светогајинском животу Цркве, као заједнице личности. Овај живот, како смо већ напоменули, је динамичан, подразумева непрекидно кретање личности у односу (од иконе ка подобију), при чему верник доживљава непрестану промену: врлински напредује „преображавајући се из славе у славу“ (1. Кор 3, 18) и „узрастајући у благодати“ (2. Петр 3, 18), али и неминовно назад ује када се

уподоби грешном начину живота¹⁴, који као крајњу консеквенцу има раскидање заједнице са Богом и живот изван благодати. Повратак у окриље Цркве одвија се новим покајањем као „обновом крштења“¹⁵, у виду св. тајне исповести.¹⁶

Управо нас овај динамизам кретања у Цркви, као могућност човековог напредовања и назадовања у духовном смислу, усмерава ка перспективи човекове непрестане борбе против греха и страсти у циљу стицања благодатне врлине, што и јесте, по свом превасходству, живот у Цркви, који се, другачије, назива подвижнички живот.

О подвигу

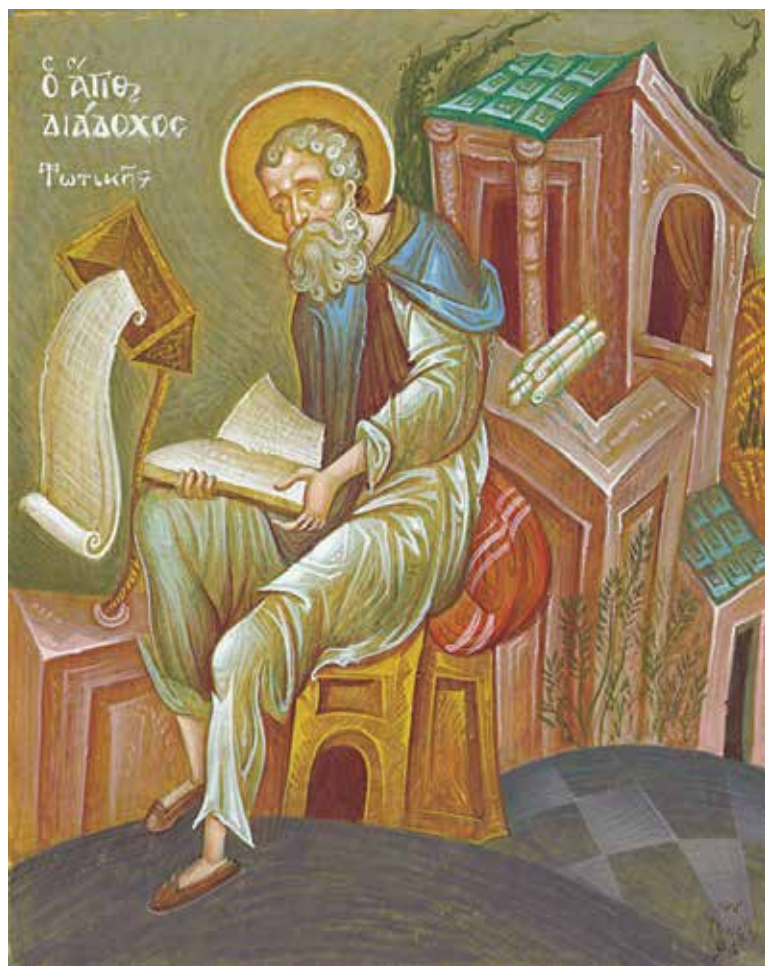
Наведена промена начина постојања, као одговор на Божији позив за покајањем, у сваком времену и култури изискује крајњи подвиг. Ово се особито односи на социјално-религијску позадину какву налазимо у јудејском друштву Христовог времена. Промена начина схватања и доживљаја живота (постојања) припадника јудејске заједнице, није могла да не изазове жестоку реакцију његовог целокупног, ужег и ширег, социјалног окружења. Колико је та промена била значајна и каква је реакција на њу била ми, посматрајући са ове временско-просторне дистанце и из сопствене социјално-културолошке перспективе, нисмо у могућности да до краја сагледамо. Оно што са сигурношћу можемо рећи јесте да је оваква промена, испоставиће се, како у случају Св. Јована Крститеља и Исуса Христа, тако и Светих апостола и припадника ране хришћанске заједнице, значила смртну пресуду, односно упоран и истрајан захтев заједнице за лишавањем живота оних који су се усудили да промене уобичајен (не само од стране религијског закона обавезујући, већ и социјално прихватљив), начин постојања. Због овога је свако ко је прихватио Христов позив за променом, морао бити свестан да она изискује ултимативну жртву, која се у хришћанском православном предању одређује као подвиг.

Од тада, па све до данашњих дана, учлањење у Хришћанску заједницу али и живот у њој, подразумевало је, поред покајања, узимање на себе истог подвига који је на себе узео сам Христос, наравно у различитом облику и интензитету. На ово Син Божији јасно и недвосмислено позива свакога ко хоће да узме учешћа у Његовом животу: „Ако хоће ко за мном ићи, нека се одрекне себе, и узме крст свој, и за мном иде.“ (Мт 16, 24). Подвиг на који Христос овде конкретно позива Своје ученике и народ сабран око Њега, јесте узимање „крста“, што је у то време значило сигурну и страшну смрт распињањем, док у перспективи потоњих векова подразумева човеково слободно и вољно прихватање сваког облика и врсте страдања.¹⁷

На овај начин се, у православном хришћанском предању, хришћански живот доживљава и практикује као напор, телесно и духовно вежбање, аскетска борба (ασκήσεις = вежба), подвиг (подвизање = ићи према напред и навише).¹⁸ Најкраће и најсажетије би се подвижнички живот могао представити као уздржање од задовољства и трпљење (подношење), бола (страдања). Свакако, да би се реализовао неопходно је ангажовање човекове воље, дакле слободна и самовласна одлука о прихватању Божијег позива и ступању на поприште битке која се зове подвижнички живот.

Подвиг уздржања је, дакле, (само)вољно одрицање од задовољстава које нам нуди овај свет. Адамов преступ се у овом контексту може схватити као замена благодатног задовољства заједничарења са Творцем, празним

задовољством које происходи из уживања у творевини. С тим у вези је и кушање плода са „дрвета познања добра и зла“ (Пост 2, 17) значило одрицање од апсолутног и савршеног Добра (које је Бог), да би му се претпоставило пролазно добро са садржајем зла у себи (творевина). У овом контексту се и слободно и вољно прихватање бола, односно подношење страдања, доживљава као нужна претпоставка у борби против греха и страсти. На овај начин, преко пара задовољство – бол (ἡδονή – οδύνη), можемо сагледати сву трагедију човековог стања палости у које га је увео Адам, али и могућност и начела његовог превазилажења у Христу.

Дакле, задовољство и бол имају важну улогу у подвижничком животу, односно домостроју спасења.¹⁹ На који начин?

Са становишта актуелног природног, биолошког закона и поретка, насталог као последица греха првостворених, „неудовољавање задовољствима у било чему значи бол“.²⁰ Подвигом човек, будући Адамовим грехом обучен у „кожне хаљине“ као „одлике бесловесних“²¹, започиње и води унутрашњу борбу, свесним и слободним одрицањем од задовољства и прихватањем и трпљењем бола. На овај начин их преображава и (изнова) достиже до узвишенијег, благодатног задовољства у заједници са Богом.²² У овој духовној борби налазимо радикално замењене позиције и значења задовољства и бола у односу на живот човека изван Цркве. За подвижника Тела Христовог чулно задовољство се доживљава и одређује као зло, јер се налази у узрочно – последиочној спрези са страстима, погубним за човека као словесно и боголико биће. Такође, бол је неопходан па чак и пожељан елемент и средство за вођење борбе против страсти, и достизање врлинског (божанског) живота.²³ Ово, сва-

како, у подвижнички живот не уводи мазохистичке тенденције, јер његов актер ни у ком случају не призива нити самоубилачки срља у сусрет болним стањима, већ напросто, по природном поретку ствари, у њима учествује, вољно се одричући задовољства уздржањем од чулног и смирено, у радости трпљења, прихватајући бол и страдања која му долазе мимо његове воље.²⁴

Тако, подвиг уздржања и трпљења, као превасходни „услов“ учествовања у светотајинском, благодатном животу заједнице Тела Христовог, образује врлинску

навику и болну унутрашњу тензију своди на потребу одржавања биолошког живота, односно задовољавања природних нагона (глад, жеђ, сан...), те човекове душевне силе (ум, разум, чула) доводи у склад и међусобно правилан однос и поредак.

На овај начин се уздржање од задовољстава и прихватање и подношење болног страдања налазе у директном односу са врлином (претходе јој), јер се она задобија аскетском борбом, и обратно, врлинска навика коју човек стиче подвижничким животом као другу, „поново задобијену“ природу, доприноси да се човек лакше хвата у коштац са искушењима уздржања и трпљења.²⁵

Иницијатива за ову борбу, у виду позива на учествовање у Његовој савршеној, искупитељној жртви припада Сину Божјем Исусу Христу, али одговор на овај призив, па самим тим и њена коначна онтолошка реализација, припада човеку (сваком

појединачно), налази се у власти његове слободне воље. Међутим, да би ова борба за човека имала онтолошко утемељење и значај, тј. да би подразумевала његово спасење (= обожење), неопходно је да буде уврштена у оквир Божијег домостроја, који је својим спаситељним делом поставио Христос. Због тога се у хришћанству подвижнички живот увек посматра и опитује као синергетски однос човека и Бога: човековог вољног одрицања од света и његову отвореност, молитвено иступљење (екстатичност) ка заједничарењу и прихватање благодатног дара Духа Светога, и увек и нужно претпоставља светотајински живот у заједници тела Христовог, у Цркви.

Покајање и подвиг (уместо закључка)

Сумирањем до сада реченог покушаћемо да уобличи-мо одговоре на питања о значењу, улози и сврси подвига и покајања у хришћанском животу. Њихов циљ је више него очигледан, и он се подудару са циљем хришћанског живота, који је спасење: заједница са Христом и светима, као живот благодати Његовог вечног Царства. За остваривање овог циља покајање и подвиг су неизоставни елементи, сваки на свој начин.

На први поглед покајање претходи подвигу, јер је предуслов ступања у Цркву. Међутим, када се сагледа шира слика, као нови начин постојања, оно представља трајну чињеницу хришћанског, по превасходству подвижничког, живота. Оно није тренутно и пролазно (рас)кајање и „жалост по свету“, већ унутрашњи преображај читавог човековог бића, одрицање од самог себе и потпуно предавање бескрајним дубинама божанске благодатне љубави. Промена начина постојања, *μετάνοια*, управо ово и подразумева: одрицање од свог досадашњег, себичног живота и улазак у заједницу љубави, која увек претпоставља и захтева подвиг самоодрицања. Одговорити на Христов позив за преумљењем значи уподобити се Његовом *начину постојања* у смиреном унижењу.²⁶ Претпоставити себи другога и Другога. Одрећи се живота и, на тај начин, га сачувати (Мт 10, 39), а то је и највећи подвиг.

Са друге стране, подвиг, посматран из шире перспективе, учествује у покајању, односно само покајање јесте на много начина подвиг, јер човека измешта из његове зоне комфора, у промену која никада није лака, захтева напор, вежбање, одрицање од задовољства, трпљење бола, подношење страдања итд.²⁷

Уколико их посматрамо рационалистички и у духу схоластике, као одвојене и појединачне аспекте хришћанског живота, чини се да немају превише додирних тачака, међутим, у пракси су толико испреплетани и међузависни да се каткад губи граница њиховог разликовања. Покајање је у пракси подвиг, док се подвижнички живот у својој целовитости, по преимућству карактерише као покајнички. Подвиг лишен покајања губи аутентичност, док је покајање по својој суштини подвиг.

И једно и друго су обилати извор благодати Св. Духа, не њиховим практиковањем из страха од увређеног и љутитог Бога, нити у јуридикском смислу захтевања и очекивања награде за уложени труд, већ као слободна жртва у љубави, која, када се усели у човеково срце не може а да не буде радосно даривање другоме:

Реците нам нешто, Старче.

Шта да вам кажем?

Шта год да говори Ваше срце.

Оно што говори моје срце је да узмем нож, да га исечем на комадиће, да га поделим свету и да након тога умрем.²⁸

напомене:

¹ Којим год именом овај живот да ословимо: хришћански, духовни, светотајински, црквени, живот у Христу и слично, он увек по свом превасходству подразумева свесно и слободно учествовање верника као личности у светотајинском животу Цркве, као заједнице тела Христовог.

² Синтагма *начин постојања* (= τρόπος υπάρξεως), општеприхваћена као технички термин у академском богословљу, долази из аријанског спора. Њоме су Оци желели да изразе односе унутар божанског бића, истакавши да Личности Свете Тројице имају заједничку суштину (касније енергију и вољу), док је начин постојања сваке од Њих (нерођеност, рођеност, исхођење), различит, односно јединствен и непоновљив. Особеност у начину постојања три божанске личности, наглашава однос савршене љубави као начина њиховог личносног постојања. Ова синтагма ће наћи своју примену у светоотачкој антропологији и опису домостроја спасења, јер су оци човеков светотајински живот у цркви окарактерисали као његов *начин постојања* по Богу, уподобљавање божанском животу, који је живот савршене љубави. О овоме нам сведоче речи Св. Јована Богослова: „Бог је љубав, и који пребива у љубави, у Богу пребива и Бог у њему“ (1. Јн 1,16).

³ Према речима апостола Павла жалост по Богу доноси спасење, док жалост овога света доноси смрт: „Сада се радујем, не што се ожалостисте, него што се ожалостисте на покајање; јер се ожалостисте по Богу... Јер жалост која је по Богу доноси покајање за спасење; а жалост овога свијета доноси смрт“ (2. Кор 7, 9-10).

⁴ Очигледан је утицај сотирологије Римокатоличке цркве, њеним пребацавањем са онтолошке на психолошку и моралистичку раван, при чему је грех повреда Божијег достојанства, а искупљење се одвија на нивоу човекових моралних достигнућа и добрих дела (одатле индугенција и чистилице). Овакав Бог је далеко од Бога љубави, више је налик на увређеног и гневног Бога, који захтева искупитељну жртву за умилостивљење.

⁵ Бог ствара човека и позива га ка познању Себе, како би био пријатељ Божији и делио Његово блаженство. Логос Божији, услед преобиља Своје љубави, ствара човека по Својој икони и подобију, са циљем да га учини пријатељем Својих Божанствених добара и Вечног живота. Види: Свети Григорије Ниски, *Велика катихетска реч* 5, PG 45, 21BC.

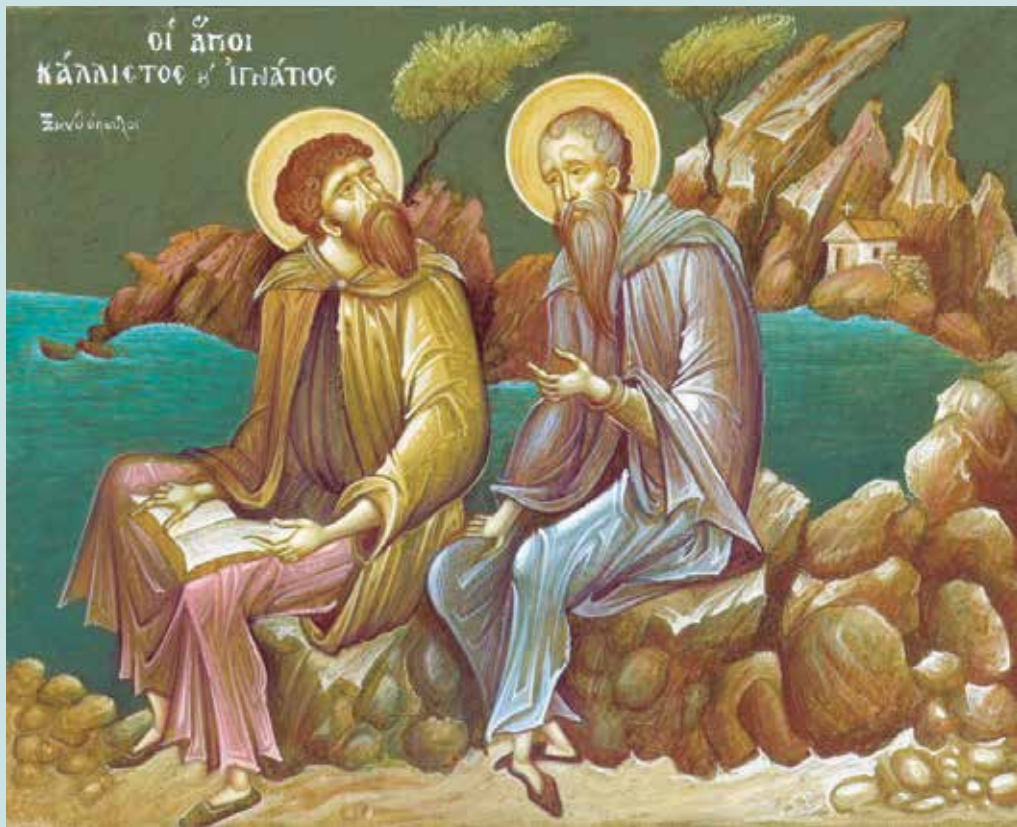
⁶ Ова објава ће уследити незнатно касније на Јовановом крштењу Исуса, које се управо због ове (светотројичне) објаве и зове Богојављење: „И крстивши се Исус изиђе одмах из воде; и гле, отворише му се небеса, и видје Духа Божијега гдје силази као голуб и долази на њега. И гле, глас са небеса који говори: Ово је Син мој љубљени који је по мојој вољи“ (Мт 3, 16-17. Уп: Мк 1, 10-11; Лк 3, 22; Јн 1, 32-34).

⁷ О старозаветном значењу покајања подробније види: *Димитриј Јуревич, Покаяние в Библии. Целостность в многообразии*, <http://www.pravoslavie.ru/36471.html>

⁸ Подсетимо се улоге благодати у догађајима Христовог јављања између Васкрсења и Вознесења. Могућност доживљаја, као и самог учешћа у сусрету са васкрелим Господом, била је директно условљена Христовом благодатном интервенцијом: Путници за Емаус (Лк 24, 13-32); јавање ученицима: „Тада им отвори ум да разумију Писма“ (Лк 24, 45); јавање Марији (Јн 20,16); Томино „неверство“ (Јн 20, 20-31) и сл, без које актери ових догађаја нису могли у потпуности да разумеју њихово значење, па чак ни да препознају Христа, следствено, ни да заједничаре са Њим.

⁹ Онтологија (о ѿν = који јесте), је појам о постојању и вечном постојању, о ономе што је постојано и непроменљиво у бићу и што га чини истинитим. Будући да је Христос, како наглашава Св. Максим Исповедник, истина бића, сва творевина, сва бића, истински постоје само у оквиру тајне Христове која се испуњава (савршава) у есхатону. Види: Митр. Јован (Зизиулас), *Онтологија и етика*, излагање на међународном богословском симпозиону „Онтологија и етика“, Пожаревац, 10. октобар 2003. Године. http://www.verujem.org/teologija/ziziulas_ontologija_etika.htm Нова онтологија о којој говоримо, подразумева да је човек у Христу добио утемељење у Истини, односно вечно постојање или бесмртност.

¹⁰ Есхатон (та εσχάτα = последњи), као последњи догађај у историји спасења, када ће наступити „ново небо и нова земља“ (Откр 21, 1), не представља сам по себи циљ хришћанског живота. Улазак у бесмртни и вечни живот јесте датост, није ствар човековог избора, док је циљ хришћанског живота есхатолошко постојање у љубави, у заједници са Христом и светима. Ова, есхатолошка, перспектива пружа се вернима у Цркви благодаћу Духа Светога, као предукус и ишчекивање, изражен речима *већ сада, али још не*.

¹¹ „Покајање као дубинско преумљење, истоветно је са вером у Господа Христа и без ње је незамисливо (Дап 2, 27-38; уп: Дап 3, 19). Истинске вере нема без покајања, али ни право покајања без вере. Митр. Амфилохије (Радовић), *Покајање као пут личног и свенародног препорода*, <https://svetosavlje.org/tajna-pokajanja-u-savremenoj-psihologiji-i-pastirstvu/6/>

¹² У отачкој „дихотомној“ подели човека на тело и дух, под духом се подразумева и разумни и умни човеков део, где ум представља један „виши“ део „разумне“ душе који је превасходно задужен, тј. има способност остваривања односа са трансцендентном реалношћу – Богом. Види: Ларше Ж. К., *Теологија тела: хришћанско поимање тела људског по Оцима Цркве*, Манастир Тврдош; Братство Св. Симеона Мироточивог, Требиње – Врњачка бања 2005. Стр. 20.

¹³ Види: Св. тајна крштења и миропомазања, Требник, Издавачка кућа Епархије шумадијске „Каленић“, Крагујевац 1998, стр. 10, и даље.

¹⁴ „Ако они који побегну од нечистота свијета познањем Господа и Спаса Исуса Христа, опет се у њих заплету и буду надвладани, бива им потоње горе од првога. Јер боље би им

било да не познаше Пут правде, неголи кад га познаше што се вратише од предате им свете заповијести. Њима се догодило оно што вели истинита пословица: Пас се враћа на своју бљувотину, и: Свиња се окупала па се у блату ваља.“ 2. Петр 2, 20-22.

¹⁵ „Покајање је обнова крштења; ...завет с Богом да ће се водити један нови живот; ...извор смирености; ...неопозиво одрицање од сваке жеље за телесним добрима; ...самосудна мисао и брига о себи без брига о спољним стварима; ...кћер наде, и порицање безнадежности. Покајник је осуђеник који није лишен части. Покајање је помирење с Господом путем вршења добрих дела, супротних пређашњим гресима; ...очишћење савести; ...добровољно трпљење свих мука. Покајник је човек који самоме себи изриче казну. Покајање је јако изнуравање стомака и шибаве душе силним осећањем“. Св. Јован Лествичник, *Лествица, Поука V*, Манастир Хиландар, 2008, стр. 44. Више је него очигледно да се иза речи „покајање“ у овом одломку скрива св. тајна исповести, такође и одговор на питање аутентичног, православног приступа покајању као исповести.

¹⁶ По Свом Васкрсењу, Господ ученицима даје благодатну силу да опросте људима грехе силом Светога Духа: „Као што је Отац послао мене, и ја шаљем вас. И ово рекавши, дуну и рече им: Примите Дух Свети! Којима опростите гријехе, опраштају им се; и којима задржите, задржани су“ (Јн 20, 21-23. Уп: Мт 16, 19). Ове речи могу се схватити не само као послање апостола да крсте „све народе“, већ и као установљење исповести као св. тајне: „Заиста вам кажем: што год свежете на земљи биће свезано на небу, и што год раздријешите на земљи биће раздријешено на небу.“ Мт 18, 18. Упореди: Дап 19, 18; Јаков 5, 16; 2. Кор 12, 21. Види: Πέτρος Βασιλείδης, *Таинства покајания*, <http://www.pravoslavie.ru/29541.html>

¹⁷ Већ у следећем стиху Господ указује на есхатолошке последице (не)прихватања Његовог позива, подвлачећи, речима „ако ко хоће“, човекову слободу, а не Божију самовољу одговорну за есхатолошку егзистенцију сваког човека без изузетка: „Јер каква је корист човјеку ако сав свијет задобије а души својој науди? ... Јер ће доћи Син Човјечији у слави Оца својега са анђелима својим, и тада ће узвратити свакоме по дјелима његовим“ (Мт 16, 26-27). Дакле, као што зависи од покајања, будући живот зависи и од прихватања подвига. Оба су апострофирана као Христов позив човеку у заједницу, оба су „услов спасења“, тј. од њих зависи живот благодати како у овом тако и у будућем веку, и оба представљају нови начин постојања, нову онтологију.

¹⁸ Види: Еп. Атанасије Јефтић, *Аскетика*, Хришћанска мисао, Београд-Србиње-Ваљево 2002, стр. 6.

¹⁹ Човек живи у немоћи поробљен сопственом природом, крећући се између ова два „поларитета“ непрестано пребивајући у тензионом немиру у који га они увлаче: „...у тежњи да избегнемо бол тражимо уточиште у задовољству, настојећи тако да нашој природи, тешко притиснутој теретом бола, пружимо олакшање... покушавајући да задовољством умањимо бол, само нашу немоћ увећавамо, пошто нема задовољства које не тежи болу“ (Св. Максим Исповедник, PG 90, 1324AB). Подробије о пару задовољство – бол, види: Αρχц. Ευσέβιος Βίττης, *Ήδονή – Οδύνη, Ο διπλός καρπός της αίσθήσεως*, Ακρίτας, Θεσσαλονίκη 2005.

²⁰ „Оно чиме се бесловесни користе ради свога опстанка, то се унето у човекову природу претворило у страсти. Тако се гневом спасавају грабљивице, а сластољубље спасава животиње које много рађају; бојажљивост спасава слабога, страх – онога којег лако улове јачи од њега, а прождрљивост – утојенога. Неудовољавање задовољству у било чему за бесловесне постаје бол. Све то и томе слично кроз животињско рађање ушло је у човечије устројство“. Св. Григорије Ниски, О стварању човека, у: *Господе ко је човек? Православна антропологија и тајна личности*, Образ светачки, Београд 2003, стр. 43.

²¹ У свом делу *О души и васкрсењу*, Св. Григорије Ниски говори о „смрти и ружним хаљинама у које смо се обукли, начињеним од коже неинтелигентних бића,“ и наставља,

„када чујем реч кожа, она ми указује на облик нерационалне (бесловесне) природе, у коју се, сроставши по страсти облачимо. То су оне ствари које човек добија са додатком нерационалне коже: телесно сједињавање, зачеће, рођење, нечистота, дојење, храна, излучивање, постепени раст до пуне величине, зрело животно доба, доба старости, болест, смрт.“ (PG 46, 148C-148A) Ово називамо биолошким животом. Види: Нелас П. *Обожјење у Христу*, Хришћанска мисао, Србиње – Београд - Ваљево 2001, стр. 47.

²² „Онај који у овом веку... тражи кроз молитву непропадљиви Хлеб Мудрости, од којег нас је на почетку одвојио преступ, зна само за једно задовољство: достизање Божанских ствари... и за један бол: промашај истих... немајући уопште произвољење да стреми ка нечему од видљивих ствари, и зато се не подaje невољама које му се телесно догађају...“ (Св. Максим Исповедник, PG 90, 900D).

²³ „За врлину је благотворно да се (човек) подвизава усред болних напора... она као награду за благодушно трпљење доноси бестрашће душе. Љубављу сједињена са Богом, душа се бестрашћем одвраћа од расположења према телу и свету. Исцрпљивање тела представља укрепљење душе; Нечистотом уживања као рђом покривену душу чисти болна патња. Када она на делу позна штету од наклоности према вештаственом, болна патња сасвим искорењује у њој сваку склоност према уживању“ (Св. Максим Исповедник, *Сагледатељна и делатна поглавља* гл. 82, 187; 114, 192; . Види, такође: гл. 83-90, 187-188).

²⁴ Узмимо као пример болест. Она се у данашњој хедонистичкој култури најчешће доживљава као несрећа и зло, представљајући не само извор неизрециве патње, већ и „воденични камен око врата“. Насупрот овоме, када се болест доживи и прихвати као Божји дар у корист човековог спасења, болест постане извор неисцепне благодати. Савремени старци подвижници доживљавају је као замену за мучеништво, а њено прихватање и подношење као пут задобијања мученичког венца. Говорећи о својој болести, као знаку Божије љубави и извору благодати, Старац Јефрем Кантукакијски каже: „Сада схватам из личнога искуства зашто су се светитељи радовали у својим мукама. И зашто је врхунски над свим апостолима ликовео у својим тескобама, у својим болестима, на крсту. И зашто Св. Јован Златоусти више хвали вишебојца Јова у његовом трпљењу које показа у ранама својим, него у читавом претходном животу који живљаше по Богу, праведно, милостиво и гостољубиво. Сада из свог искуства разумем зашто су светитељи били кушани у мукама, опробавајући се у својој љубави према Богу, и зашто сам Бог каже: „Тесан је и пун тескобе пут који води у Царство Небеско“ (Мт 7, 14). Старац Јефрем Кантукакијски, *Речи поуке*, http://www.verujem.org/savremeni_podviznici/starac_jefrem_katunakijski.html

²⁵ „...учећи да будемо умерени у уживањима, постајемо разборити; када пак постанемо разборити, постајемо умерени у уживањима. Сви су сагласни да су бављење и упражњавање (врлина) у нашој власти; у упражњавању су корени навика, јер је навика поново задобијена природа.“ Немесије Емески, *О човековој природи* гл. 39, у: *Господе ко је човек? Православна антропологија и тајна личности*, Образ светачки, Београд 2003, стр. 188.

²⁶ „Не старајте се свако за своје, него свако и за оно што је других. Зато нека је у вама иста мисао која је и у Христу Исусу, Који будући у обличју Божијем, није сматрао за отимање то што је једнак са Богом, него је себе унизио узевши обличје слуге, постао истовјетан људима, и изгледом се нађе као човек; Унизио је себе и био послушан до смрти, и то до смрти на крсту“ (Филип 2, 4-8).

²⁷ Молитва, као *par excellence* одлика подвижничког живота, без покајања остаје неделатна; аутентичност молитвеног израза налази се у директно пропорционаланом односу са покајањем. Ово нам говори прича о царинику и фарисеју у којој Христос покајање, а не приврженост закону, препознаје као живот праведника (Види: Лк 18, 10-14).

²⁸ Γέρων Παΐσιος Αγιορείτης, *Μέ πόνο και αγάπη για τον σύγχρονο άνθρωπο*, Ιερόν Нσχαστήριον Μοναζουσών „Ευαγγελιστής Ιωάννης ο Θεολόγος“, Σουροτής Θεσσαλονίκης 1998, σ. 23.

Иља Кабанов

СХИМОНАХ ГЕОРГИЈЕ ИЗ СТАРОГ РУСИКА, УЧЕНИК СТАРЦА ЈОСИФА ИСИХАСТЕ

Строго, тачно, трудољубиво и ревносно следећи традицију наших отаца, ваистину блажени Георгије достигао је савршенства, он је победа Православља и похвала Атона.

Монах Јосиф Ватопедски (†2009)

Једанпут је старцу Јосифу Исихасти дошао због духовног савета монах Георгије. По националности је био Србин и лоше је знао грчки језик. С тешкоћом нагађајући речи, Георгије је испричао да је, док је живео у свету и учио у Свето-Сергијевском богословском институту у Паризу, њега посетила толико обилна Божанствена благодат, да је оставио све и отишао у монахе. Али, ево, сада на таквом благодатном месту, на Атону, где је Георгије дошао ради већег богопознања, сасвим је престао да осећа благодат и зато му се чини да га је она напустила. Отац Георгије је помислио да се поново упути у Париз, сматрајући да ће се тамо, где га је најпре посетила благодат, опет вратити.

Старац Јосиф је одговорио полако, правећи између речи велике паузе, да би Георгију било лакше да схвати. Старац је објаснио да све тако и треба да буде, да благодат увек тако дејствује с оним кога води ка духовном савршенству. „Благодат није отишла, и није је постало мање, и никада не постаје мања, зато што су Божанствени дарови непролазни (види: Рим. 11, 29), говорио је старац. Ти не осећаш благодат, али је она, као и пре, остала у теби, само сада не јавно за чула, већ као енергија. Благодат Божија увек пројављује себе на два начина: први ми називамо енергијом, а други – осећањем.

Као енергија увек пребива у верујућима, зато што без благодати нико не би могао чак ни просто веровати. А као осећање благодат се јавља ако хоће да помогне човеку који се уморио, изнемогао у духовној борби или му прети било каква духовна опасност.

У то време ти си био неискусан, ништа ниси знао о духовном животу, и благодат ти је пришла отворено у свој својој пуноћи и открила своје тајне да би те привукла ка духовном животу, да би те научила и дала ти снагу да се одрекнеш световног живота и правилно се користиш даром Божијим.

Благодат ти је помогла да све учиниш правилно. Данас си се успео на први ступањ – одрицање и странствовање. Сада се осећање благодати сакрило да би ти почео послушање Божанственој вољи и сам својим подвигом, својом верношћу заслужио благодат. Ето, зато ти овог часа не осећаш благодат онако као раније, када те је она призвала”.

После беседе са старцем Јосифом, Георгије ће остати у свом братству и више неће помишљати о повратку у Француску. Дошао је 1959. године, до старчеве смрти остало је свега неколико месеци. У то време старац Јосиф Исихаста живео је у келији Благовештења у Новом скиту. Отац Георгије се уселио у малену колибу, коју му је уступио један од монаха братства – такође Јосиф, прозван „Млађи”, каснији духовник манастира Ватопед. Отац Јосиф „Млађи” сећао се да су код оца Георгија имали чему да се поуче, он је имао ватрену духовну ревност, строгу пажњу према себи и брижљиво је чувао монашки устав. Други монах братства, сада архимандрит Јефрем Аризонски, причао је да је братија веома волела Георгија због његовог отвореног карактера, подвижничког духа и послушности. Још се одликовао невероватном физичком снагом, могао је узети три вреће са цементом и носити их од пристаништа Новог скита до келије наврх по стрмој узбрдици. „И од велике доброте се осмехивао”, сећао се архимандрит Јефрем¹.

Монах Георгије, у свету Бранко Витковић, родио се у малом српском селу 1920. године. Са одличним је

завршио школу, затим факултет војних инжењера. На почетку Другог светског рата су га заробили и одвели у Италију, одакле је побегао у Француску. После окончања рата изучио је машинство и електротехнику у Минхену и богословље у Свето-Сергијевском богословском институту у Паризу. Одлучивши да себе посвети монаштву, 1954. године Бранко Витковић је кренуо на ходочашће у Свету Земљу, где је постао послушник у Лаври преподобног Саве Освећеног. Одатле је дошао на Атон, у српски манастир Хиландар. Након неког времена у трагању за усамљеношћу, монах Георгије је напустио општежителни Хиландар и населио се у Старом, или, како га још називају, „Брдском” Русуку, који припада руском Свето-Пантелејмоновом манастиру. По речима архимандрита Јоаникија (Коцониса), аутора „Атонског отачника”, отац Георгије је био веома образован човек, знао је неколико језика и пре него се осамио у Старом Русуку, носио је послушање библиотекара у манастиру Светог великомученика Пантелејмона. У Старом Русуку је почео да испуњава послушање стражара, да одржава неугасиво кандило у цркви, налазећи се у кули, где је примио монашки постриг Свети Сава Српски, и убрзо су га обукли у велику схиму. Тада је и дошао у заједницу старца Јосифа Исихасте.

Свега пола године успео је отац Георгије да проживи поред старца Јосифа. У последњим данима земаљског живота овог великог подвижника, Георгије је био непрестано поред њега, старајући се да му олакша болести. Када је старац нарочито страдао од гушења, отац Георгије је махао пред њим великим комадом картона. После успења старца узео је учешће у његовом погребењу.

У то време у руском Пантелејмоновом манастиру било је мало монаха, а брига за велико манастирско домаћинство захтевала је људе. Руски монаси почели су да траже свог чувара. Када је Георгије сазнао да оци Русика инсистирају на његовом повратку, није знао како да поступи. Оци братства саветовали су га да се врати у Стари Русик: „Покажи послушање”, говорио је Георгију отац Јосиф „Млађи”, „и примићеш награду

од Бога”. Уочи одласка отац Георгије је дошао на гроб старца, загрлио крст и рекао: „Да је наш старац жив, ја никада не бих отишао”.

У Старом Русуку, у то време практично запуштеном и делимично разрушеном, отац Георгије је живео у потпуној усамљености, проводећи време у молитви и посту. Свежег хлеба није јео никада, само суварке или подгрејану смесу брашна и воде. Његово рукодеље било је прављење венчића, које је мењао за шећер. Изузетно волећи природу, отац Георгије је по цео дан проводио у својој келији како утисци од лепоте природе не би окупирали срце и ометали молитву. Само је ноћу излазио из келије и под отвореним небом обављао молитвено бденије по уставу свог учитеља, старца Јосифа Исихасте – чак и зими, када је у Старом Русуку, који стоји веома високо изнад нивоа мора, било веома хладно. Веома је волео ноћну молитву. Тајанствено тиховање ноћи помагало је созерцању.

Друго аскетско делање, које укроћује телесна кретања и ослобађа дух, било је за оца Георгија трпљење болести. Још за време школовања у Европи доживео је аутомобилску несрећу и повредио колена. Иако су ране зарасле, њих је свеједно било потребно залечивати, али се отац Георгије о томе није бринуо и трпељиво је подносио бол, подвезујући ноге крпама које су му долазиле под руку. Друго искушење за оца Георгија било је запаљење крајника. Понекад му се због њих тако надувао врат да није могао да говори. Оставивши и њих без лечења, отац Георгије је добродушно трпео.

Ми смо деца Васкрсења, нама, монасима, без пасхалне радости није могуће ни живети ни спасавати се

Аскетизам за хришћанске подвижнике никада није био циљ сам по себи. Својим здрављем, животним удобностима, чак најминималнијим, монах Георгије је принео жртву ради Божанствене благодати, коју је немогуће стећи и задржати без аскетског подвига. Непрестано болестан, у потпуном сиромаштву, одрекавши се сваке радости коју човеку пружају предмети овог света, отац Георгије се увек радовао радошћу духовном,

дочекујући госте пасхалним „Христос васкрсе”. „Ми смо деца Васкрсења”, волео је да каже отац Георгије. „Нама, монасима, без пасхалне радости није могуће ни живети ни спасавати се”.

Догматске истине Цркве морају се доживети, познати у искуству

У својој књизи „Атонски отачник” архимандрит Јоаникије (Коцонис), лично разговарајући са оцем Георгијем, пише о њему: „човек књиге, делатељ умне молитве и трезвености”, који је ходао „са својим штапом аскете и бројаницама, са очима устремљеним унутра, творећи молитву у ћутању”. Отац Георгије је говорио: „Духовни живот је непрестано пребивање у Богу: *Бићете у Мени, и Ја у вама* (Јн. 15, 4). Ниједан човек не може се сматрати богословом без схватања апофатичког богословља². Догматске истине Цркве морају се доживети, познати у искуству. Због тога морамо вршити своју личну Пасху, свој *прелазак*³. *Ignoti nulla cupido* – о чему не знам, то и не желим. Ако не познамо Бога – ми Га и не налазимо. Познање Бога – то је Његово виђење, созерцање. Онај који види Бога – види дубине Његове⁴...

Нама је немогуће да будемо причасници Божије суштине, али се можемо причестити Његовим енергијама⁵. Нама је доступна слава коју зрачи суштина Божија. Просветљени одразом славе Божије, постајемо способни да видимо људске душе, да схватимо тешка места Светог Писма, да стекнемо савршено разумевање, да спознамо све⁶...

Световни људи и уопште световно расејава наш ум, чинећи нас спољашњим, старим људима. Ко може описати радост сједињења са Богом? Ова радост је неизрецива, то је *Христос васкрсе* за цео наш живот...

Најбоља је молитва – *Господе, Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме*”.

Настојатељ манастира Параклита, који је недалеко од Атине, архимандрит Тимогеј, срео је отац Георгија два дана пре његове кончине и дуго беседио са њим: „Отац Георгије је говорио одушевљено, његове речи су биле веома дубоке и засноване на доживљеном. Хтео је да искаже све, да прича о свим својим духовним искуствима, да отвори све ризнице свога срца. Као да је предосећао да је то била последња беседа. Нисмо приметили како је протекло време. Било је већ иза поноћи, али отац Георгије је неуморно прелазило с једне теме на другу, и све време беседе у његовој левој руци непрестано су се померале старе излизане бројанице...”

Говорио је: „Наши први бојаљиви кораци ка врховима духовног живота су: а) ослобађање од страсти порока, слабости и томе слично; б) остављање осуђивања речима и у мислима; в) остављање пожељних световних ствари (богатства, славе, почести итд. и г) савршено мирна савест.

Човек Божији не жели ни блажени живот, чак ни рај, него само славу Божију. Он је спреман на сваку жртву ради Бога

Све набројано су неопходни услови, основе, припрема за велике напоре. За себе је он престао да живи, већ је живео за ближњег и Бога. По својој љубави он жели да се сви људи просветле и спасу, да осете неопходност да поделе с другима своје искуство...”

8/21. септембра 1972. године схимонах Георгије отишао је Господу. Његова смрт била је мученичка: умро је од тровања печуркама. Оца Георгија су сахранили у келији Старог Русика, где се подвизавао. Чин погребња извршио је најстарији јеромонах из манастира Светог Пантелејмона. Од иметка су код оца Георгија нашли само дрвени крст, нешто шећера, везицу планинског чаја и стару изношену мантију, у којој су и умотали тело ради погребња. И као што често бива на испраћајима святих људи, сви који су пришли да дају последњи целив новопрестављеноме, осетили су радост као на Васкрс.

Превео са руског Горан Дабетић

напомене:

¹ Види: Ефрем Филофейский, старец. *Моя жизнь со старцем Иосифом*.

² „Наш пут је пут апофатичког подвига кроз наше *исцрпљивање* у слеђењу за Христом, Који је исцрпео себе чак до крсне смрти (уп.: Фил. 2, 5–9)”. – Софроний Сахаров, архимандрит. *О молитве*.

³ Реч „Пасха” у преводу са старогрчког значи „прелазак”.

⁴ „А нама је Бог открио ово Духом Својим; јер Дух све прожима, и дубине Божије” (Кол. 2, 2).

⁵ „Нама је непозната суштина Божија, али нам је доступно искуствено знање Божанственог начина постојања”. – Григорий Палама, свјатитељ. *Триади у заштиту свјатителско-безмолствующих*.

⁶ „Да се утеше срца њихова, да се сједуне у љубави и у свакоме богатству пунога размехања за познање тајне Бога и Оца и Христа” (Кол. 2, 2).

СРЕТЕЊЕ ГОСПОДЊЕ И ДАН ДРЖАВНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

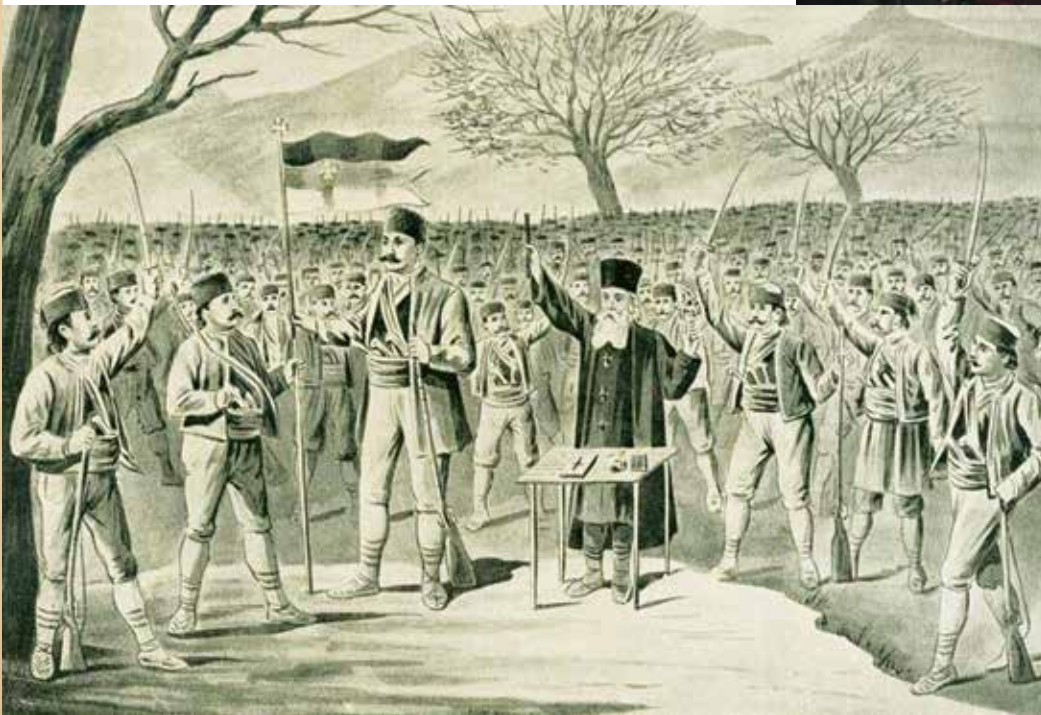
Празник Сретења Господњег и Дан Државности Републике Србије је и ове године 15. фебруара прослављен у Орашцу. У овом месту је 1804. године одржан збор Српских устаника умаклих пред „сечом кнезова“ и отпочело је буђење српског народа и стварање српске државности. На овај дан цела Србија слави устанички Орашац као колевку српске слободе у време када је почела да става модерна српска држава.

На овај празник Свету Литургију је служио Његова Светост Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски Господин Иринеј уз саслуживање Епископа шумадијског Господина Јована и свештенства Епархије шумадијске.

Својим појањем ово сабрање су улепшали „Србски православни појци“ из Београда и чланови хора богословије „Светог Јована Златоустог“ из Крагујевца под вођством професора Немање Старовлаха.

Након Свете Литургије Патријарх српски Господин Иринеј и Епископ Господин Јован су пререзали славски колач, а потом је окупљеним верницима Патријарх произнео надахнуту беседу којом је поучио све окупљене вернике.

Након Свете Литургије и беседе, Патријарх српски Господин Иринеј је одржао помен за покој душе свих устаника који су свој живот положили за ослобођење Србије, уз саслуживање Епископа шумадијског Господина Јована.

На самом почетку своје проповеди Његова светост Патријарх српски Иринеј је честитао празник Сретења Господњег свим верницима и поучио их значају овога празника за све хришћане. Овим празником нас Господ поучава да требамо исправно живети да бисмо достигли „меру раста висине Христове“. Свети Симеон Богопримац је прави пример исправног живота и он нас поучава како треба ишчекивати Господа који нас спашава од робовања греху. Оно шта је Патријарх Иринеј посебно нагласио јесте то да је потребно да Господу Исусу Христу отворимо своје срце и душу да би се Он уселио у наше животе. Окренимо се Господу и Цркви Божијој и својим животом покажимо да смо истински хришћани.

Централној државној свечаности поводом Дана Државности оджаној у Орашцу су присуствовали Његова Светост Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски Господин Иринеј, Епископ шумадијски Господин Јован, председници Републике Србије Александар Вучић и Републике Српске Милорад Додик, председници Народне скупштине Републике Србије и Републике Српске, председнице Влада Републике Србије и Републике Српске, чланови Влада Републике Србије и Републике Српске, чланови Покрајинске владе, председник Врховног касационог суда, председница Уставног суда Републике Србије, гувернер Народне банке Србије и многи други. Окупљенима су се обратили председник Републике Србије Александар Вучић и председник Републике Српске Милорад Додик.

У склопу прославе изведен је пригодни уметнички програм под називом „Корак ка Европи“ у извођењу драмских уметника Душана Новаковића, Тихомира Арсића и Жарка Степанова. На самом завршетку свачаности хор „Опленац“ је извео нумеру „Востани Србије“.

Немања Искић, ђакон

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

РАДОСТ РУКОПОЛОЖЕЊА У СМЕДЕРЕВСКОЈ ПАЛАНЦИ

У Недељу блудног сина, 4. фебруара, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, уз саслуживање Његовог Преосвештенства умировљеног Епископа канадског Г. Георгија, служио је Свету архијерејску Литургију у храму Свете Петке у Смедеревској Паланци. Епископу су саслуживали свештеници и монаси Епархије шумадијске.

По прочитаном Јеванђељу, Преосвећени се обратио присутнима говорећи да је извор сваког греха себичност, која нас одваја од Бога, одваја од Цркве. Све оно што је блудни син добио од родитеља, на почетку му се чини лепо, али се потроше дарови, а дарове треба умножавати. Блудни син је само трошио и остао без ичега, зато што је тражио храну на њивама на којима хране нема, како то каже Свети Владика Николај. Зато треба да будемо у дому Оца свог Небеског, а на земљи то је Црква – богочовечанско Тело Христово. Али се у Цркви живи слушањем. Зато водимо рачуна и преиспитујемо себе, да ли злоупотребљавамо дарове Божије. Блудни син није изгубио само материјално, већ је изгубио и душу. Када се каже да је син отишао у далеку земљу, то није физички далеко, већ је одвојен од Бога. Данашње Јеванђеље као да је посебно упућено данашњем свету. Данас је много деце која телесно и духовно одлазе из дома свог родитеља, зашто, зато што неће да буду послушни. А непослушност нас води у пакао. Родитељ, када је син овакав – плаче. Плаче, не би ли се суза његова коснула сина, како би се вратио очевом дому. Нама треба да чујемо речи Господње: ходите сви уморни и натоварени и ја ћу вас одморити. Човек највише оптерећује себе собом. Да би се човек растеретио потребна је молитва и покајање. Покајање је веће од свакога греха. Зато син и каже: Оче сагреших небу и теби и нисам достојан да се назовем сином твојим.

Радост литургијског сабрања, у препуном храму, увеличала су два рукоположења. Досадашњи ђакон при цркви Свете Петке у Смедеревској Паланци, рукоположен је у чин презвитера. У исто време дипломирани теолог Владимир Степановић рукоположен је у чин ђакона. Преосвећени је новорукположеног свештеника Александра подсетио да му се не поверавају зграде и машине, него људи. Док је новорукположеног ђакона подсетио да је служба ђакона да служи Светињи.

По прочитаној заамвној молитви, радост сабрања је продужена трпезом љубави коју је уприличило братство цркве Свете Петке.

Александар Јаћимовић, јереј

СЕМИНАР СВЕШТЕНСТВА У БАРАЈЕВУ

У понедељак, 5. фебруара, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету архијерејску Литургију у цркви Спаљивања моштију Светог Саве у Барајеву.

Епископу су саслуживали свештеници Шумадијске епархије, а појали су свештеници из три Архијерејска намесништва: бељаничког, колубарског и космајског, заједно са ученицима београдске богословије.

После прочитаног Јеванђеља беседу је одржао архијерејски намесник колубарско-посавски, протојереј ставрофор Златко Димитријевић.

У току Литургије причестио се велики број свештеника и мањи број деце и верног народа. Затим је уследио доручак за Епископа и свештенство и припрема предавача за семинар.

Тема свештеничког семинара била је „Свето Писмо и проповед“. После благослова Епископа уводну реч је дао архијерејски заменик, ректор крагујевачке богословије и универзитетски професор протојереј ставрофор др Зоран Крстић. Он је истакао значај веродостојности свештеничке службе јер само тако наша мисија може да буде исправна. Униформа данас не даје ауторитет ономе ко је носи. Често смо у прилици да видимо или чујемо негативан набој када се помене свештеник и Црква. У данашње време смо позвани да људима пружимо помоћ и у решавање проблема крећемо са антрополошког нивоа па тек онда прелазимо на теолошки. Ако обрнуто радимо наша мисија неће имати успеха.

Први предавач је био професор Старог Завета др Родољуб Кубат. Он је напоменуо да је проповед од примарног значаја у свештеничкој служби и увек се везује за Библију. Господ се оваплотио телесно али и као Бог Реч у Светом Писму. Зато је неопходно да непрестано читамо Библију, нарочито са парохијанима. Свето Писмо је књига која се може актуелизовати у сваком времену и она је од примарног значаја за свештенички живот. Бројни су примери: Књига о Јову, Књига проповедникова...

После првог предавања уследила су питања свештеника након чега се развила веома жива и занимљива дискусија.

Следећи предавач је био професор Новог Завета др Предраг Драгутиновић. Он је нагласио значај проповеди у новозаветном тексту. Истакао је да светоотачко наслеђе нераскидиво повезује Библију и проповед. Данас, пре свега, треба везивати проповед за Библијски текст и на Литургији је изговарати одмах после прочитаног Јеванђеља. Неопходно је припремати се за проповед, увежбавати је и ефикасно пренети садржај у који верујемо да би она имала успеха код верника.

По завршетку излагања професора Предрага Драгутиновића уследила су занимљива питања и интересантни одговори. На крају, уследила је трпеца љубави у току које су пријатне народне песме певали Православни појци у мешовитом саставу.

Владимир Димић, протонамесник

ЦРКВА У ГРОШНИЦИ ПРОСЛАВИЛА ХРАМОВНУ СЛАВУ

Црква Божија у Groшници је у среду 7. фебруара, прославила своју храмовну Славу Светог Григорија Богослова. Свету архијерејску Литургију служио је Епископ шумадијски Г. Јован. Владике Јовану су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Владика је беседећи на 63. зачало Јеванђеља по Јовану рекао да човек који се приближи и спозна Бога – живи Богом, никада неће пасти у очајање. Сам Господ је говорио да је све могуће ономе који има вере. Вера открива и проширује видике, јер је вера пре свега поверење, поверење у другог, поверење у Бога. Вера треба да излази из срца човековог, али и верујуће људе током живота умеју да задесе невоље. Бог тиме жели да нас утврди, учврсти и оснажи, јер ће нас невоље примљене са благодарношћу привести ближе Богу. Апостол Павле говори да онај који жели да се приближи Богу, треба најпре да верује да Он постоји. Бог ничију молитву не одбија, посебно ако је молитва искрена и са смирењем. Оно што нас чини Божијим људима и што нам омогућава да остваримо своје назначење, јесу вера, благодарност и милосрђе. Свети Григорије Богослов је био овакав човек. Сав саткан од молитве, благодарности и љубави према Богу, он је наш молитвеник, заступник и посредник пред Богом. Он је сав свој ум усредредио на Бога и зато је могао тако блиставо да пише, говори и учи, да нам отвори видике и да спознамо љубав и науку Божију. Он је био обиталиште Духа Светога, чија су уста (како каже данашњи прокимен) говорила премудрост.

Након причешћа верног народа, у парохијском дому је старањем свештеника Душана Илића и Ненанда Милојевића одржана трпеца љубави, чиме је празник и храмовна Слава Свети Григорије Богослов, свечано прослављен.

Мирослав Васиљевић, протођакон

ПРОСЛАВЉЕНА ХРАМОВНА СЛАВА ЦРКВЕ СВЕТА ТРИ ЈЕРАРХА У ТОПОЛИ

У понедељак, 12. фебруара, када наша Света Црква прославља празник Света Три Јерарха, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у Тополи, у задужбинској цркви која је посвећена истоименом празнику. Епископу су саслуживали свештеници Шумадијске епархије.

Ову цркву малих димензија испунила су срца многобројних верника међу којима је било и ученика ОШ „Краљ Петар Први“, а посебан допринос милозвучности литургијских химни дали су појци опленачког хора на челу са диригентом Маријом Ракоњац.

Обраћајући се верном народу, Преосвећени Владика је у својој беседи истакао значај обожења човека, а као пример обожења навео је Света Три Јерарха који су испунили заповести Божије и тиме постали светионици Васељенске Цркве и њени врховни учитељи. Предајући се Христу и живећи Христом они су се ослободили свих људских слабости. Целим својим бићем љубили су Бога и ближње.

У наставку Свете Литургије Преосвећени Владика је пререзао славски колач и честитао свечарима крсну славу, а након тога породица Горана и Светлане Михаиловић уприличила је трпецу љубави за све окупљене вернике.

Урош Костић, ђакон

НЕДЕЉА ПРАВОСЛАВЉА У КРАГУЈЕВЦУ

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован и братство Саборног храма, у Недељу Православља 25. фебруара организовали су Велику Литију у част победе коју је Православна црква извојевала после дуге борбе над онима који су свете иконе избацивали и протеривали из православних храмова.

Пре Литије Владика Јован је у јутарњим часовима у Саборном храму служио Свету архијерејску Литургију, на којој се верном народу обратио протојереј ставрофор др Зоран Крстић богонадахнутим беседом.

У 16 часова почело је свечано вечерње богослужење у част победе Православља над неправославнима, Крста над некрстом, Истине над лажју, Правде над неправдом, Добра над злом, Бесмртности над смрћу.

У наставку богослужења, Преосвећени Владика, свештенство града Крагујевца и верни народ кренули су у свечану Литију кроз град Крагујевац, носећи у рукама иконе светих и на тај начин симболизујући победу Православља.

По повратку Литије у храм, Преосвећени Владика служио је Молебан и прочитан је Синодикон, који садржи анатему или проклетство свих јеретика, посебно иконоборца, као и похвалу за све ревнитеље Православне вере.

Уз песму „Тебе Бога хвалим“, узели смо молитву Свечаном Творцу због сачуване чистоте Православне вере, јер је како рече Преосвећени Владика, истина је тријумфовала над

лажју, светлост над тамом и Православље над свим погрешним учењима. Епископ је, обраћајући се верном народу, нагласио да молитве које смо узнели Творцу јасно говоре да је спасење могуће једино кроз послушност Цркви и чувању реда и поретка црквеног. Ван Цркве је немогуће очувати се, зато сваки онај који се противи реду и поретку Цркве нема спасења, јер је сам себе искључио из Цркве. Зато данас бацамо анатему на све оне који су рушили црквени ред и поредак кроз историју, али се истовремено молимо да сваког од нас Господ утврди и учврсти у вери православној и Цркви Христовој.

По завршетку свечаног Молебна, братство Саборног храма, организовало је трпезу љубави за свештенство и монаштво Епархије шумадијске.

Срећко Зечевић, протонамесник

ГЛАДАН БЕЈАХ И НАХРАНИСТЕ МЕ

Храм Светога Саве на Аеродрому трећу годину за редом организује прикупљање средстава намењених најсиромашнијим верницима. Помоћ се дели у виду купона за храну који се деле потребитима после Васкрса, који могу да се искористе у том периоду. Верници који су у могућности оставе прилог у продавници храма, а затим се од тог новца припрема храна. Прве године је сакупљено више око 500 obroка, а друге више од 600. Број се сваке године увећава, што најбоље сведочи о томе да је ова акција препозната као непоходна у времену у ком живимо. Хришћанска солидарност је основна црта свих црквених заједница која је утемељила нашу веру, од најраних времена па до данашњих дана.

ЛИТУРГИЈА ПРЕЂЕОСВЕЂЕНИХ ДАРОВА У ВРЕОЦИМА

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован је у среду друге недеље Часног поста, тачније 28. фебруара, служио Свету Литургију Пређеосвећених дарова, у храму Покрова Пресвете Богородице, у Вреоцима. Непосредно пред Свету Литургију свештенство Колубарско-посавског намесништва исповедио је духовник манастира Драча, отац Онуфрије, који је након тога саслуживао у литургијском сабрању епископу Јовану, заједно са архијерејским намесником космајским протојерејем ставрофором Љубишом Смиљковићем и свештенством овог намесништва.

Литургијском сабрању присуствовао је, и на њему се причестио, велики број верних. Преосвећени Владика Јован окупљене је подсетио на смисао и суштину поста. Без покајања и опраштања нема правога поста. Човек треба да стражи над собом свакога дана, а нарочито у време поста. Најпре треба стражити над својим мислима. Јер зле мисли, уколико их не одстранимо од себе, рађају зле речи, а са речи прелази се на зла дела. Нарочито се треба чувати гордости, сујете и осуђивања својих ближњих. Пост је заправо пут у себе како би се човек променио на боље, преиспитао и окре-

нуо се Господу, извору који не пресушује и храни која нас храни вечним Животом.

По већ устаљеном обичају, после Свете Литургије прочитан је овогодишњи темат. Ове године темат је припремао парох други петчански, протојереј ставрофор Мирослав Филиповић, на тему „О благослову и послушности“. Након читања реферата уследила је дискусија о ономе што је у реферату речено. Све похвале као и примедбе и сугестије аутору овогодишњег темата, изречене су у братској љубави, са циљем да рад буде још бољи и садржајнији. У дискусији су учествовали сви присутни свештеници, а труд оца Мирослава Филиповића, похваљен је од Архијереја.

Ово вишеструко корисно сабрање завршено је очинском поуком нашег Владике и трпезом љубави коју је припремило свештенство колубарско-посавског намесништва, предвођено овогодишњим домаћином, протојерејем Радивојем Стојадиновићем, парохом вреочким.

Влада Димитријевић, протонамесник

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА ЈАСЕНИЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У петак, 2. марта, друге недеље Часног поста, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму Преображења Господњег у Смедеревској Паланци.

Епископу су саслуживали настојатељ манастира Пиносаве игуман Петар (Драгојловић) и свештеници овог намесништва.

Светој Литургији је претходила исповест свештенства коју је, по благослову Његовог Преосвештенства, извршио високо преподобни игуман Петар, настојатељ манастира Пиносаве у Кусатку.

Преосвећени владика Јован је у својој очинској и Богом надахнутој беседи поучио окупљени народ о смислу и значају Великог поста као и припреми за њега. Посебно је нагласио да ако би човек хтео да победи све своје непријатеље најпре мора победити самога себе, а да су му за то потребни пост и молитва. Истакао је да смирени човек види своје грехе и не осуђује брата свога како се и молимо у Великопосној молитви. На крају је закључио да су пост, молитва, вера, причешће средства за очишћење грехом упрљане душе.

На крају Литургије се причестио верни народ као и деца из градских основних школа предвођена њиховим вероучитељима.

После Свете Литургије у сали парохијског дома уследило је читање реферата на тему „Православна духовност и савремени човек“, који је написао јереј Драган Икић, старшина Преображењског храма.

После читања уследила је дискусија у којој су узели учешће сви присутни свештеници. Рад су сви оценили високом оце-

ном, али је и свако дао своје виђење ствари на ову тему и поставио питања. На питања су стрпљиво и са пуно братске и очинске љубави одговарали владика Јован и отац Драган саветујући свештенике како да живе и како да што боље врше своје пастирско служење на спасење народа Божијег и на своје спасење.

Након дискусије уследила је трпеза љубави коју је припремило братство Преображењског храма.

Владимир Степановић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА КОСМАЈСКОГ НАМЕСНИШТВА

У среду, треће недеље Васкршњег поста, 7. марта, одржана је исповест свештенства космајског намесништва у храму Светих Апостола Петра и Павла у Неменикућу. Исповедник свештенства био је настојатељ манастира Пиносава, јеромонах Петар (Драгојловић).

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова, а Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

У својој Архипастирској беседи, Преосвећени Владика је рекао да човек никада не може довољно да се спреми како би се причестио, али уколико се труди онда му благодат Божија помаже и даје му снаге, крепости, моћи, и тада човек осети радост јер га је облила благодат Божија, која и га још више подстиче на хришћански живот, на живот по Богу и живот у Богу. Бог, који је већи од неба и од земље, ради спасења човековог, допустио је да ми Њега целог, Њега Несместивога, сместимо у себе.

Кроз Свето Причешће ми већ сада и овде предокушамо вечно Царство Небеско, које је Господ обећао свима онима који га љубе. Онај који Господа воли он се и предаје Господу, а предавати се Господу значи ојачати у Богу, ојачати у свим својим невољама и патњама.

Преосвећени Владика је истакао да о нашем животу треба посебно да размишљамо у овом периоду поста у којем се налазимо. У посту не треба само да се суздржавамо од мрсне хране, већ и од недеља. Пост нас учи да чувамо и контролишемо своје мисли, јер оне, уколико се не контролишу, лако могу постати речи, а речи затим прелазе у дела. Пост јесте путовање у сусрет Васкрсом Господу, пут на којем треба да уђемо у своје срце и да сагледамо своје грехе, а не грехе другог човека. Зато се и молимо речима дивне молитве Светог Јефрема Сирина у којој кажемо: Господе, дај ми да сагледам грехе своје и да не осуђујем брата свога.

Пост такође представља и позив на покајање без кога нема уласка у Царство Небеско.

По завршеном евхаристијском сабрању, у парохијском дому, приступило се читању реферата на тему „Покајање – пут ка хришћанском спасењу“, коју је ове године припремио ђакон Филип Јовановић, а затим је отпочела дискусија о ономе што

смо у том реферату чули, а у којој су активно учествовали сви присутни.

Ово вишеструко корисно сабрање завршено је трпезом љубави коју је припремио домаћин, парох неменикућски, протонамесник Горан Лукић.

Бојан Миленовић, вероучитељ

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА БЕЛИЧКОГ НАМЕСНИШТВА У БАГРДАНУ

У петак, 9. марта, треће недеље Часног поста, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у цркви Светог архангела Гаврила у селу Багрдан, надомак Јагодине.

Епископу су саслуживали настојатељ манастира Драча, високопреподобни игуман Онуфрије (Вранић) и свештеници Епархије шумадијске.

Након исповести свештенства беличког намесништва, које је извршио високопреподобни игуман Онуфрије, а по благослову Преосвећеног Владике Јована, сви свештеници намесништва су приступили Светој Тајни причешћа.

Преосвећени Владика Јован је у својој Богом надахнутој беседи поучио окупљени народ и свештенство о значају и величини Светог Јована Крститеља чије Прво и Друго обретење је Црква славила. Такође је Преосвећени Владика истакао значај покајања, темеља учења Светог Јована, које је покретач нашег духовног живота, и упутио нас на речи Светог Јефрема Сирина: „Госпode, дај ми да не осуђујем брата свога...”.

На крају Свете Литургије причестио се и верни народ, као и деца из ОШ „Јоца Милосављевић“ из Багрдана и Рачника, предвођена својим учитељицама и вероучитељима.

Након Свете Литургије, у сали парохијског дома уследило је читање реферата на тему „Епископ – икона Христова у Светој Литургији“. Реферат је писао протођакон Нинослав Дирак из Старе јагодинске цркве Светих архангела Михаила и Гаврила. Након читања реферата уследила је дискусија коју је предводио Преосвећени Владика Јован, а у којој су имали учешће и сви свештеници беличког намесништва.

Након рада и дискусије, уследила је трпеза љубави коју је припремила Црквена општина багрданска и њен парох протонамесник Петар Видаковић.

Драган Јевремовић, вероучитељ

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА НАМЕСНИШТВА РАЧАНСКОГ У МАЛИМ КРЧМАРИМА

Живописно шумадијско село Мало Крчмарје је у петак, 16. марта, четврте недеље Великог поста, угостило Његово Преосвештенство Епископа шумадијског Г. Јована. Он је служио Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму посвећеном Рођењу Пресвете Богородице. Епископу су саслуживали свештеници Шумадијске епархије.

Пре богослужења је одржана исповест свештенства рачанског намесништва при чему је исповедник био протојереј ставрофор Милан Борота.

Владика Јован је одржао богонадахнуту беседу присутном народу. Он је нагласио да је цела ова недеља посвећена Часном Крсту у којој исти стоји на месту целивајуће иконе. Када га целивамо треба то да радимо са осећањем да љубимо онога који је пролио крв за наше грехе јер Господ је преко Голготе васкрсао и победио смрт, злобу и грех. Иако зло и грех и даље постоје у свету, то је зато што они који га чине немају страха Божијега у себи. Епископ Јован је даље нагласио да нема човека без греха, а да оправдања за грех нема без покајања, а покајања нема без промене целокупне личности. Са друге стране, човек који нема покајања него живи по својој самовољи „гребе по ранама Христовим“. Да би добили моћ Божију ваља да целивамо што чешће Часни крст јер је крст, по познатој духовној песми, сила, слава и спасење. Свет са друге стране заступа мржњу и уместо Христа, подржава Вараву, разбојника за кога је викао да буде пуштен уместо Исуса на слободу. Свако ко оправдава свој грех је у стању да осуди и Бога – поучио је верни народ шумадијски Архипастир.

При крају Свете Литургије су се причестили сви присутни свештеници а затим и мноштво верника међу којима је било пуно деце која похађају веронауку. После Свете Литургије одржан је састанак Епископа са свештенством овог намесништва на коме је јереј Ивица Камберовић прочитао реферат на тему „Господе, заволах красоту дома твога“. После прочитаног реферата одржана је занимљива дискусија уз бројна питања и коментаре, да би на крају уследила трпеза љубави коју је у парохијском дому припремио о. Ивица са верним народом.

Горан Живковић, протонамесник

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА ЛЕПЕНИЧКОГ

У понедељак 19. марта, свештенство Архиепископског намесништва Лепеничког је окупљено на вечерњој служби у Старој Милошевој Цркви у Крагујевцу, приступило Светој тајни исповести коју је обавио протојереј ставрофор Милан Борота.

У уторак 20. марта, Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму Свете Тројице у крагујевачком насељу Корићани. Преосвећеном Владика Јовану су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Владика је беседећи верном народу говорио о посту који нема никаквог смисла ако није пропраћен покајањем, одрицањем од свега лошег, што може довести до тога да из поста изиђемо гори него што смо у њега ушли. Нема малог или великог греха, јер ако о малом греху не поведемо

на време рачуна, очас мисли и речи прелазе у дела. Пост без молитве, милосрђа и добрих дела нас неће далеко одвести. Покајање је преумљење и преображај, али је то и бунт против старог и огреховљеног човека. Зато није поента да само једемо сув хлеб и воду, већ да постанемо бољи људи, да спознамо и променимо себе, јер телесни пост треба да прати и пост личности човекове, која се одриче греха, неодговорности, осуђивања, злих мисли... Тек онда можемо да очекујемо да нам се покајања двери отворе. Ако тако чинимо спашћемо се.

Након причешћа свештенства и верног народа са својим Епископом, свештеници су имали прилику да чују излагање јереја Милоша Ђурића на тему „Црква – Заједница верних“. Овај рад је иницирао плодотворну дискусију у којој су сви узели учешћа. Расправа на ову тему је трајала до поподневних часова.

Мирослав Василијевић, протођакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА У АРХИЈЕРЕЈСКОМ НАМЕСНИШТВУ БЕЉАНИЧКОМ

У среду, 21. марта, у храму Спаљивања моштију Светог Саве у Барајеву, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова. Епископа је дочекао велики број верника и деце из основне и средње барајевске школе. Владика су саслуживали свештеници епархије шумадијске.

На Литургији су певали београдски богослови. Пре Литургије, отац Онуфрије, исповедио је свештенике бељаничког намесништва.

После Причешћа свештенства уследила је беседа Епископа. Владика је подсетио да се налазимо у другој половини поста и да би требало да смо бар мало бољи него на почетку поста. Пост нас побуђује на покајање које је бунт против самога

себе. У посту смо позвани на уздржање и то поготово у мислима и речима. Када мисли укротимо онда и језик заћути. Пост нас мења када је уз њега прикључена и молитва. На молитву смо призвани али требамо прво да научимо да се молимо, да не будемо расејани на молитви. Неопходно је сабрати цело своје биће на молитву. Зато нас пост враћа да сагледамо себе изнутра. У молитви тражимо да сагледамо своје грехове и да не осуђујемо ближње. Вера нас побуђује на молитву. Она нам показује да не припадамо себи већ оном у кога верујемо. Тада ће нам Бог дати снаге да духовно оздравимо да устанемо иако смо пали. Бог је тај који нам помаже у нашем устајању. Тражимо помоћ од Бога да нам да снаге да истрајемо у овом посту и подвигу да би радосно дочекали Васкрсење Божије.

После беседе Епископа, уследило је причешће верног народа и деце а на крају Литургије Владика је одликовао јереја Драгана Поповића, катихету у барајевској средњој и основној школи, достојанством протонамесника.

У црквеној сали барајевског храма организовано је послужење за вернике и децу а у барајевском Мисионарском центру одржан је састанак Владике и свештеника беланичког намесништва, на којем је прочитан реферат протонамесника Драгана Поповића на тему „Подвиг и покајање“. Отац Драган је у потпуности показао прожетост покајања и подвига нагласивши да је покајање у пракси подвиг а да је подвижнички живот уствари покајање. Тако уложен хришћански труд показује се пре свега као „слободна жртва у љубави која када се усели у човеково срце не може а да не буде радосно даривање другоме и Другом“. То је подстакло сабрање да из плодне дискусије извуку многе поуке и решења за различите комплексне ситуације са којима се сусреће свештеник у садашњем времену. Епископ је у току расправе очински посаветовао свештенике, посебно истакавши подвиг и покајање.

Владимир Димић, протонамесник

ОБЕЛЕЖЕНО 300 ГОДИНА ОД ПОДИЗАЊА ЦРКВЕ У ПАВЛОВЦУ

У шумадијском засеоку Павловцу, недалеко од Наталинаца крај Тополе, у прелепом природном амбијенту налази се црква-брвнара стара пуна три века. Њена два дела су према предању премештена из села Загорице у овај крај 1718. године, док је трећи део саграђен тек 1824. од стране смедеревског проте Банића и његове породице чији су корени из овог краја. У склопу цркве налазила се и школа коју су сеоска деца похађала једном недељно, а постоје озбиљне претпоставке да се и вожд Карађорђе у њој описменио. Данас се у близини цркве налазе споменици из 1812. године као и остаци некадашњег конака на чијем темељу би, ако Бог да, могао да се подигне нови конак, чиме би се створили услови за оснивање монашке заједнице и васкрсење свакодневног молитвеног живота.

Поводом обележавања триста година постојања цркве у Павловцу, у четвртак, 22. марта, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова и заједно са верним народом прославио празник Светих 40 мученика севастијских – Младенце. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Верницима се Владика Јован обратио надахнутом беседом о правој вери. Када човек има такву веру онда он осећа присуство Божије. Међутим, Бог се не може осетити ван Цркве. Тамо где је Црква тамо је Бог, тамо је Христос. Бог се открива човеку онолико колико му је потребно за спасење. Бога свако види онолико колико верује у Њега и колико осећа Његово присуство. Тај сусрет Бога и човека за последицу има присуство неизмерне радости коју човек доживљава. Са друге стране, човек који нема вере постаје болесник који без

жеље за оздрављењем очајава, тоне и неретко се одлучује на најтежи грех – самоубиство. Пример праве и постојане вере својим животом и жртвовањем потврдили су севастијски мученици који су у вери издржали до краја и тиме нам поручили да трпљењем спасавамо душе своје.

По свршетку Свете Литургије архијерејском граматом захвалности одликован је Милован Јовановић из Павловца, а захваљујући труду и залагању господина Жике Митровића из Наталинаца приређена је трпеза љубави за све сабрране вернике.

Урош Костић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА ОПЛЕНАЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У петак, 23. марта, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светог великомученика Прокопија у Овсишту. Повод овог молитвеног сабрања била је исповест свештества опленачког намесништва које је исповедио протосинђел Николај Младеновић. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Преосвећени Владика Јован поучио је сабрани народ беседом о правилном посту, нагласивши да такав пост чисти душу и тело и припрема их за сједињење са Христом. Господ обитава у оном човеку који се труди да себе очисти од греха, сујете, гордости, злих дела. Господ од нас тражи чистоту душе и тела, а за узврат нам даје себе. Грешећи, човек се удаљава од Бога и приближава небићу, ваљајући се у блату. Опуштање у духовном животу неминовно води у стање поробљености грехом, стога је неопходно да непрестано стражимо над собом јер ћемо у супротном постати лак плен нечастивог. Пост управо јесте уздржање не само од мрсне хране, већ од свега оног што нас прља. „Смета ли ти други човек значи да не постиш како треба, или се не молиш како треба“, закључио је епископ Јован.

Након Свете Литургије уследио је наставак сабрања у црквеној трпезарији где је протојереј Јован Биберић покушао да одговори на задату тему „Вера и живот по вери“. Будући на ширину теме, приступило се конструктивној дискусији и допуни реферата која је изнедрила закључак да једноставно и неодложно сваки свештенослужитељ мора да приступи озбиљном раду на јачању сопствене вере и побољшању квалитета мисионарског деловања како би допринео аутентичном сведочењу Христа у овом пролазном свету. Владика је подсетио да вера није вечна и да ће престати када одемо пред лице Божије, она тада неће ни бити потребна, али нам је овде и сада неопходна јер њом ходимо, а не знањем.

Урош Костић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА ЛЕВАЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У понедељак 26. марта, пете недеље Великог поста, кад наша Света Црква прославља пренос моштију Светог Никифора патријарха Цариградског, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светог Велико-мученика Георгија у Драгову. Овом приликом Преосвећеном су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Пре почетка Свете Литургије, свештенство левачког намесништва је приступило Светој Тајни исповести коју је обавио игуман манастира Пиносава Петар Драгојловић. Светој Литургији је присуствовао велики број верника као и ученици верске наставе од којих су многи узели и активно учешће. Пре Свете Тајне причешћа Преосвећени Владика се присутнима обратио говорећи им о значају поста, подсећајући их да се ближимо прослављању уласка Господа нашега Исуса Христа у Јерусалим, када су га деца дочекала кличићи: „Осана! Благословен који долази у име Господње“. Литургијска радост је продужена трпезом љубави којој је предходило читање тематског рада под насловом „Хришћанска духовност и његове одлике“ који је приредио јереј Бојан Стојадиновић. По прочитаном раду уследила је дискусија чији је закључак био да је рад одговорио на задату тему и оплеменио знање свих који су учествовали у дискусији.

Огњен Гребих, протојереј

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА КРАГУЈЕВАЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У уторак, 27. марта, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова у цркви Свете великомученице Недеље у Десимиловцу. Повод овог молитвеног сабрања била је исповест свештенства крагујевачког намесништва које је исповедио протојереј ставрофор Милан Борота. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске. На Светој Литургији појало је свештенство архијерејског на-

месништва крагујевачког. Учешће у Светој Тајни Причешћа узели су и ученици локалне основне школе.

По благослову Његовог Преосвештенства, верном народу богоданахнутом беседом обратио се протонамесник Срећко Зечевић. Отац Срећко говорио је о значају поста у животу сваког хришћанима, осврнувши се притом на тумачење молитве „Оче наш“, објашњавајући шта се подразумева под „дугом“ који опраштамо другима како би Господ нама опростио. Посебно је нагласио опасност греха гнева, који када се укорени у срцима нашим повлачи за собом и друге грехе. Свети Јован Лествичник за гнев каже: „Он је пропаст за наше врлине, отров за нашу душу, црв који нагриза наш ум, непријатно осећање у ком се са горком насладом ужива“. Након Свете Литургије, у парохијској сали одржан је реферат на тему „Врата пакла неће надвладати Цркву Христову“, који је припремио протојереј Небојша Ракић. Након прочитаног реферата уследила је плодна дискусија на задату тему.

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА ОРАШАЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У среду, 28. марта, у цркви Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу одржана је исповест свештенства орашачког намесништва. Светој Тајни исповести су присуствовали сви активни и пензионисани свештеници овог намесништва. Свештенство је исповедао високопреподобни архимандрит Георгије (Милошевић), игуман манастира Венчац, у Брезовцу надомак Аранђеловца.

Након Свете Тајне исповести, Епископ Јован је служио Свету Литургију Пређеосвећених дарова. Епископу Јовану су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Светој Литургији је присуствовао и велики број ученика који су својим умилним гласовима одговарали на прозбе и тако улепшали овај свечани дан.

Пред сам крај Свете Литургије Епископ Јован је окупљене вернике поучио својом беседом. Епископ је на самом почетку беседе рекао да је Господ Исус Христос преко Крста дошао у Васкрсење и на тај начин је човеку даровао живот вечни. Господ је своју љубав исказао на овај начин, а ми ћемо само усрдним мољењем моћи бити достојни те љубави. Епископ је навео да нема ништа ружније него када човек није благодаран према ономе који му дарује нешто и који му помаже. Када нам неко нешто дарује, онда нам тај неко тиме дарује и део себе. Бог нас воли и том љубављу нас уводи у покајање, а покајање нас уводи у пост. Пост је одрицање од једне врсте хране, греха, сујете и саможивости. Пост без молитве нема сврхе, како постимо тако се и молимо и тако волимо. Епископ Јован наводи да ако не можемо да волимо своје ближње, онда не постимо и не молимо се исправно. Покајање нас доводи не само до врата Раја, већ нас и уводи у Рај. Прави пример покајање јесте Марија Египћанка која нас учи исправном и искреном покајању и преображају живота.

Светој Чаши је приступио велики број верника и ученика и тиме се сјединио са Господом нашим Исусом Христом. Након Свете Литургије, у сали црквеног дома протонамесник Бранислав Борота је прочитао реферат на тему „Црква и породица“. После читања реферата окупљено свештенство је износило своје мишљење о раду, а протонамесник Бранислав Борота је одговарао на постављена питања у вези са овим радом. Потом су сви присуствовали заједничкој Трпези Љубави, након које је Епископ Јован обишао цркву у изградњи у месту Буковик код Аранђеловца.

Немања Искић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА МЛАДЕНОВАЧКОГ

Дана 30. марта, када Црква прославља Светог Алексија човека Божјег и Светог апостола Аристовула, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Литургију Пређеосвећених дарова у храму Успења Пресвете Богородице у Младеновцу.

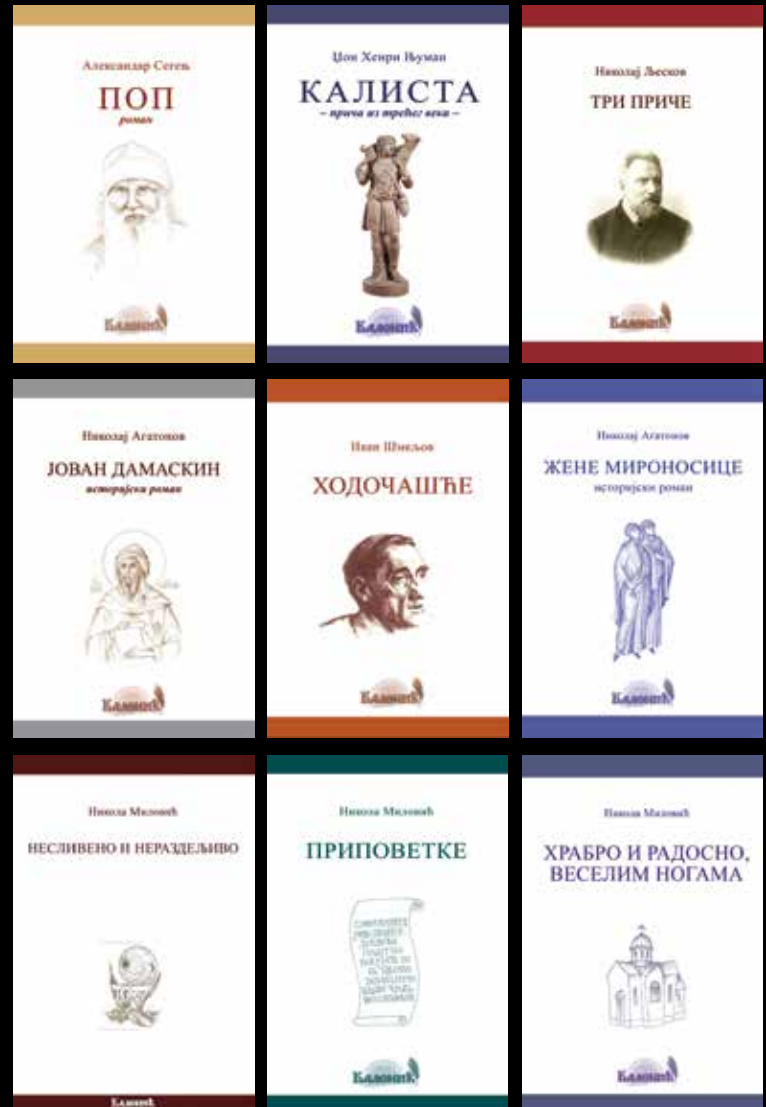

Светој Литургији је претходила исповест свештенства Архиепископског намесништва младеновачког, а исповедник је био протосинђел Николај (Младеновић), игуман манастира Вазнесења Господњег – Саринца у Великим Пчелицима. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске. У својој беседи Епископ Јован се обратио присутном народу упознавши их са значајем вере у животу хришћана. Владика је говорио о истинској вери у Цркви, наспрам лажних, сурогатних, бесплодних веровања. На Лазареву суботу завршава Велики четрдесетодневни пост, након чега долази Страсна седмица. Долази недеља страдања Господа Исуса Христа, у којој је Он из превелике љубави према нама људима принео Себе на жртву. Епископ је подсетио верни народ Младеновца да је важно редовно се причешћивати и ван поста, али да постоји императив хришћанског живота да би се могло приступати Чаши. Након причешћа Епископа и свештеника приступили су Светој чаши присутни верници, као и многобројни ученици младеновачких основних и средњих школа предвођених својим вероучитељима.

У парохиском дому храма Успења Пресвете Богородице парох четврти младеновачки јереј Марко Јефтић прочитао је реферат на тему „Ако верујеш видећеш славу Божију“ након чега је уследила вишечасовна плодна дискусија. Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован оценио је највишим оценама не само излагање на задату тему, већ и дијалог који се одвијао у изузетној конструктивној атмосфери, прожет братском љубављу и поштовањем. Владика је препоручио рад за објављивање у штампаном издању. На крају се приступило трпези љубави коју је припремило братство младеновачког Храма.

Марко Јефтић, јереј

Дела хришћанске књижевности у издању Шумадијске епархије

СЕДНИЦА ЕПАРХИЈСКОГ САВЕТА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Крагујевац, 13. фебруар 2018. године
Саопштење за јавност

На дан када Црква прославља Свете бесребренике и чудотворце Кира и Јована, 13. фебруара 2018. године, Његово преосвештенство Господин Јован, Епископ шумадијски служио је Свету Литургију у крагујевачкој катедралној цркви Успења Пресвете Богородице, током које су произнесене молитве призива Светог Духа за благословен рад Савета Шумадијске епархије чије је пленарно заседање одржано након Литургијског сабрања у Владичанском двору у Крагујевцу. На седници су чланови Савета, клирици и лаици, разговарали са својим Архиепископом о томе шта је све остварено у свим доменима црквеног живота у Шумадијској епархији током 2017. године, али и о томе, како, ако Бог допусти, унапредити оно што је недовршено (Тит 1, 5).

Сумирајући свој архипастирски рад у 2017. години, односно Богом поверену свештеничку, учитељску и пастирску власт, Преосвећени владика Господин Јован је истакао да су актуелне друштвене и економске прилике утицале на остварено, али да и постигнуто сведочи да је старање о спасењу епархиота свакодневна брига. Нагласио је и да Црква Божија у Шумадији не занемарује своју харитативну улогу, као и да, сходно својој мисији, узима активно учешће у друштвеним токовима.

Као најважнију чињеницу у свом архипастирском раду, Владика Господин Јован, који врши и дужност Епископа војног, председника Одбора за довршења храма Светог Саве на Врачару и члана Управног одбора „Човекољубља“, истиче да је током 2017. године, двадесет пете свог архиепископског служења Господу, а шеснаесте у Шумадијској епархији, одслужио 343 Свете Литургије, на „којима смо кроз проповед на Јеванђеља поучавали свештенство, монаштво и верни народ, који све активније учествује на Литургијским сабрањима, о смислу и начину хришћанског живота, као и смислу и значају празника које смо прослављали“. Шумадијски

Владика је прошле године освештао пет новоподигнутих цркава, две палионице свећа, шест темеља за нове цркве, три темеља за парохијске домове. Освештани су и крстови за два храма, звона за три цркве, један темељ за црквени трпезар, један манастирски конак, шест иконостаса, једна чесма, три црквена живописа, два парохијска дома, као и више икона. Тренутно се у Шумадијској епархији гради петнаест цркава и двадесет четири парохијска дома.

Три кандидата су рукоположена у ђаконски, а два у ђаконски и презвитерски чин. Епископ је рукопрозвео пет кандидата у чин чтеца. Неколико десетина свештенослужитеља унапређено је у виша достојанства. Многи верници, добротвори и приложници, истакнути су као пример додељивањем црквених одликовања свих степена.

„Благодатни позив за свештеничку службу био је и прошле године изражен у Шумадијској епархији, у први разред богословија примљено је за школску 2017/2018. годину седам ученика. На Православни богословски факултет уписано је 13 ученика који су завршили средњу школу. Средње богословске школе завршило је шест полазника.“

Током 2017. године навршило се седам деценија од оснивања Шумадијске епархије, па је јубилеј обележен, после Свете архиепископске Литургије у крагујевачкој Саборној цркви, одржавањем научног сакупа „Значај одлука Светог архиепископског сабора 1947. године за историју СПЦ“, уз учешће еминентних научних радника и присуство великог броја заинтересованих, међу којима су били свештеници, монаси и монахиње, полазници крагујевачке Богословије и представници медијских кућа.

И током прошле године, у данима Васкршњег поста, у свим архиепископским намесништвима Епархије, свештеници су припремали богословске реферате о питањима од изузетне важности за живот хришћана и мисију свештенства. Између осталих, обрађене су

следеће теме: „Пастирски приступ болестима зависности“; „Долази час и већ је ту када ће се истински богомољци клањати Оцу у Духу и Истини“; „Услови за причешћивање верника“; „Живот свештеника“; „Како ћемо сачувати живот у Христу који смо стекли кроз Свете тајне“; „О љубави према непријатељима – због чега нас Господ трпи“; „Какав допринос животу у Христу даје Свето причешће“; „Ја сам Пастир добри“; „Литургија – извор и увир свих Светих тајни Цркве“; „Значај молитве за пастира Цркве“; „Оче, сагреших небу и теби“; „Рај и пакао“. Учестало је и одржавања стручних семинара за свештенство, професори Право-

је 60 одсто ђачке популације. У школама је анажовано више од сто вероучитеља.

Знатан део свог излагања на седници Епархијског савета Владика Јован посветио је бризи Цркве, односно Шумадијске епархије за проблем наталитета, за породице и појединце који имају егзистенцијалне тешкоће, материјалне или духовне. Кроз осам епархијских фондова и преко „Човекољубља“ обезбеђује се материјална и финансијска помоћ потребитим, али се врло плодотворно сарађује и са установама, на пример са Заводом за збрињавање одраслих лица у Малим Пчелицама, које се старају о грађанима са посебним потребама. Такође, и заједница „Земља живих“ у Брајковцу, у којој под црквеним надзором живе млади са наркоманским искуством, има посебну пажњу, како у смислу духовне утехе, тако и што им се обезбеђују одговарајући услови за живот. Изузетно позитивне резултате показује и Дом Светог Василија Великог у Маршићу, који је основан почетком прошле године, у којем свакодневно свој мир налази шездесеторо деце са посебним потребама.

И сви фондови који функционишу у оквиру Шумадијске епархије, истакнуто је, испуњавају своје циљеве и доприносе да се умање све недаће неповољних економских околности. Финансијско пословање ових фондова је такође је оцењено као исправно.

И све остале делатности које се обављају у Шумадијској епархији, као што су издавање књига у Издавачкој установи „Каленић“, излагање епархијског

часописа „Каленић“, функционисање епархијске радиостанице Златоусти, функционисање предузећа „Црквене шуме“, епархијске поклоничке агенције и делатност хуманитарног фонда „Човекољубље“, добиле су позитивну оцену чланова Епархијског савета уз истицање да све ове установе битно доприносе побољшању свих видова црквеног живота.

Посебне похвале упућене су централном епархијском продајно-складишном центру, који је у широј црквеној јавности познат као изузетно коректан и поуздан добављач свих артикала и књига за црквени живот.

Побољшању црквеног живота у Епархији шумадијској помогла је „Управа за сарадњу са црквама и верским заједницама“ којој, чланови Епархијског савета Епархије шумадијске, изражавају посебну захвалност.

Подршку свих чланова Савета Епархије шумадијске добило је настојање да буду приведени крају радови на изградњи зграде Епархијског архива у Крагујевцу, што је била једна од важнијих грађевинских активности током 2017. године.

Током трпезе љубави, коју је за чланове Савета приредио Његово преосвештенство Господин Јован, Епископ шумадијски, настављени су разговори о саборном деловању свих чланова Цркве на још ефикаснијем остваривању свих њених мисијских циљева.

славног богословског факултета Универзитета у Београду др Зоран Крстић, др Родољуб Кубат и др Предраг Драгутиновић обрађивали су тему „Свето писмо и проповед“.

Тренутно, Епархија има 212 парохија, 201 свештеника и 18 ђакона активних на парохијама, који богослуже у 134 парохијске и 56 филијалних цркава. На основу извештаја Архиепископских намесника закључено је да се сви црквеноопштински управни одбори труде да у границама својих могућности изврше све своје обавезе. Нажалост један број црквених општина је јако сиромашан тако да је њихово функционисање отежано. Константовано је и да је монашки живот у двадесет три манастира, једанаест мушких и дванаест женских, примерно уређен.

Епархијски расходи током 2017. године покривени су планираним приходима. Епархијски савет Епархије шумадијске усвојио је завршни рачун Епархије шумадијске за 2017. годину као и планирани буџет за 2018. годину.

Чланови Епархијског савета прихватили су и извештај о раду у 2017. години Богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу у којој се тренутно школује преко 80 полазника, уз констатацију да успешном раду знатно доприносе и материјални прилози из свих парохија у Епархији.

Верска настава изводи се у свим школама и у свим разредима и на нивоу целе Шумадијске епархије похађа

ЗБОРНИК РАДОВА СА НАУЧНОГ СКУПА ПОВОДОМ ДВА ВЕКА ОД ПОДИЗАЊА СТАРЕ ЈАГОДИНСКЕ ЦРКВЕ

Расправе истакнутих научних радника које су саопштене на Симпосиону организованом 27. и 28. новембра 2017. године поводом две стотине година од подизања цркве Светог архангела Михаила у Јагодини, једне од првих задужбина кнеза Милоша Обреновића, штампане су и објављене у посебном зборнику, са драгоценим илустрацијама, који се појавио крајем прошле године. Из говора протођакон Нинос-лава Дирака, секретара Организационог одбора сазнајемо да је почетна идеја обележавања двестагодишњице Старе јагодинске цркве подразумевала прикупљање радова еминентних стручњака и објављивање зборника поводом великог јубилеја. „Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован је благословио ову замисао, али је предложио да зборник не настане само као скуп прилога познавалаца историје најстаријег јагодинског храма, већ да се уобличи у живом сусрету културних делатника, да остане, како би рекли стари Грци, као траг и дело духовне гозбе, управо оних које је поред знања окупилa и љубав према овом граду и простору.“

Поред уводног текста Епископа шумадијског Господина Јована *Два века Старе јагодинске цркве – узор новим поколењима*, у зборнику, који има карактеристике и споменице, објављени су следећи радови: Предраг Пузовић, *Ктиторска делатност Кнеза Милоша Обреновића*; Дејан Танић, *Стварање нововековне Србије (1815-1835)*; Ана Костић Текић, *Стара црква Светог архангела Михаила у Јагодини: њена архитектура и место у владарској идеологији кнеза Милоша Обреновића*; Бранислав Цветковић, *О “античкој” сполији у храму Светог архангела Михаила у Јагодини*; Јасмина Трајков, *Иконостас цркве Светог архангела Михаила у Јагодини*; Вук Даутовић, *Богослужбени предмети из ризнице Старе јагодинске цркве*; Бранислав Цветковић, *Збирка икона цркве Светог архангела Михаила у Јагодини*; Душко Грбовић, *Грађа из Збирке архивалија Историјског одељења Завичајног музеја у Јагодини о Старој јагодинској цркви Светог архангела Михаила*; Љубодраг Поповић, *Намесништво јагодинско у 19. веку (до 1850)*; Нинослав Станојловић, *Свеишеници цркве јагодинске Светог архангела Михаила (1818-1918)*; Светлана Мишковић, *Верска настава у основним школама у Јагодинском округу у првој половини 19. века*; Добривој Јовановић, *Основна школа у манастиру Јошаници*; Јасминка Трајков, *Разгледнице и*

фотографије са представом цркве Светог архангела Михаила у Јагодини; Бранислав Цветковић, *Епиграфски споменици у комплексу цркве Светог архангела Михаила у Јагодини*; Добривоје Јовановић, *Јагодински прота Јован Миловић, учесник Кочине крајине*; Александар Милосављевић, Владимир Орбовић, *Свеиштенство Старе цркве између два светска рата*. Подједнако су, дакле, заступљене расправе о историјско-друштвеним

приликама у Србији и Поморављу прве половине XIX века и утицају на њих црквеног живота коме је центар био Стара јагодинска црква и саопштења која се баве архитектонско – ликовним карактеристикама у функцији богослужбеног живота Милошеве задужбинске цркве у Јагодини.

У поздравној речи Његовог преосвештенства Господина Јована, Епископа шумадијског, између осталог, истакнуто је како је кнез Милош Обреновић препознао стратегијски значај Јагодине, па упоредо са градњом придворне цркве у Крагујевцу, подиже и јагодинску: „Подизање цркве у Јагодини приоритет је и зато што овај град, као стратегијски битна комуникациона раскрсница на

Цариградском друму, тада има само цамију, док хришћани немају своје богослужбено место. Можда Милош Обреновић није имао детаљна сазнања о томе да деспот Стефан Лазаревић у Јагодини (у Јагодној) на почетку своје самосталне владавине издаје два документа, један Дубровчанима, а други, као владарску повељу, манастиру Хиландару, али је несумњиво да су и владар и народ имали јасну представу о значајној улози овог месту у доба класичне српске средњовековне државности.“

Епископ истиче и државотврни смисао ктиторског натписа који Милош поставља у своју јагодинску задужбину: „Опширан и развијен ктиторски натпис, богат историјским подацима (на пример, аутентично сведочи о години Милошевог рођења), заслужује пажњу и што се на основу њега може рашчитати владарска идеологија у Србији током XIX века. Очигледан је доказ да континуитет са временом српске самосталне државности, и поред вековног ропства, није прекинут, јер је и Милош „бранитељ православија“ као што су то били Немањићи. Имајући ово у виду, као својеврсно 'вјерују' нашег народа и његових вођа, на почетку борбе за

стварање модерне државе, са Црквом као најважнијим кохезионим фактором, истичемо вишеструки смисао ктиторског натписа у Старој јагодинској цркви: 'Созидасја сија свјатаја церков храм свјатаго Архангела Михаила у вароши Јагодини трудом и иждувенијем Богом умудренога заштититеља и бранитеља православија вери верховног Сребије Књаза Господара Милоша Обреновича, из села Бруснице родом у 35-ој љето од рождества в третије же својего књажевства в Србији, владајејущу Махмеду турецкому султану љето од рождества Христова 1818.'"

Његово преосвештенство Господин Јован у поздравној речи *Два века Старе јагодинске цркве – узор новим поколењима* препознаје суштинску, свету мисију Старе јагодинске цркве која већ два века верујуће освећује и просвећује Христом Господом и Његовим Јеванђељем. „Под тешким условима, у ослободилачким ратовима, или у идеолошки смутним временима, са олтара ове цркве, чује се и проноси Реч Божија. Није то обична реч, већ Божија која надањује, која спасава, којом је све створено што постоји. То је Реч Истине за коју се живи. (...) Ова црква је верни сведок стања међу верним народом, његовог преживљавања, али и духовних и молитвених тежњи. Пре свега сабирала је људе богочезњиве и боготражитеље који су жедни Живог Бога и Правде Његове и који су се у њој нападали Живом водом која води у Живот вечни. Сабирала је, а и данас, хвала Богу, сабира народ Божији који кроз причешћивање Телом и Крвљу Господњом чине једну заједницу Бога, људи и анђела. У овој цркви, ево већ два века, Господ се верним Јагодинцима јавља као што је то чинио и на Синају, на Сиону и на Тавору. И чува и самом Богу преноси многе људске тајне и исповести, које једино Он може разрешити.

Стара јагодинска црква већ два века доказује да је њена историја нераскидиво повезана са судбином народа који у њу долази. Када је народ страдао, и она је била у невољама. А у време напретка, прва обавеза је била да се обнови ова светиња која је тешила уплакане, водила у радост тужне и увељене. Враћала је у

заједницу покајане, мирила завађене. Она и сада дели судбину свог народа, помаже да се превазиђу патње и невоље. Зато и данас, у све већем броју, сабира душе жедне и гладне Бога Живога, подсећајући их на велика дела славних предака. Сведок је како се поново враћамо својим духовним изворима кроз светотајински и литургијски живот прослављајући врлинама Једног Бога у Светој Тројици.“

Део зборника који садржи стручне текстове о Старој јагодинској цркви и њеном ктитору, отвара рад професора Предрага Пузовића о ктиторској делатности Милоша Обреновића у којем налазимо податак да је у време овог српског владара подигнуто и обновљено 239 цркава и манастира. Из Пузовићевог саопштења дознајемо да је кнез Милош, поред цркава у Крагујевцу и Јагодини, подигао и помагао многе друге на територији данашње Шумадијске епархије, на пример у Сибници под Космајем посвећену Преносу моштију Светог оца Николаја (1821), у Јарушицама (1823. и 1824), у Лапову и Паланци (1827), у Даросави (1830), у Грошници (1836), у Аранђеловцу (1860). Значајно је помагао и обнову шумадијских манастира, а највише Каленић: „Обновио га је кнез Милош 1823. године 'трудом и иждивенијем својим'. О томе сведочи натпис: 'Церков сију обнови трудом и иждивенијем својим благоверни и христољубиви књаз сербскиј Милош Обреновић, с благоверним сином и наследником својим Миланом, вечнаго воспоминанија својего ради, љета од рождества Христова 1823. года'. Као што се види из натписа кнез Милош је уписао као ктитора и свог сина Милана. Следеће 1824. године саградио је кнез Милош поред манастира конак на три боја, о чему сведочи натпис на конаку: 'Сије келије сооружише се благоизвољенијем и приложенијем благовернаго государа и кнеза српскога Милоша Обреновића, благословенијем архиепископа и митрополита српскога Агатангела, трудом же и иждивенијем архимандрита Самуила, настојатеља Пајсија, јеромонаха Мојсеја, проче братије, јуна 1824'“.

Дејан Танић у расправи *Стварање нововековне Србије (1815-1835)* овај период назива *Српском*

револуцијом, констатујући да је најпре овим термином описиван Карађорђевићев Први српски устанак (према Леополду Ранкеу), али да је касније, према новијој историографији, Српском револуцијом био обухваћен знатно дужи период, „заправо, читав след свих историјских догађаја и процеса, од 1804. до 1835. године, односно, Први (1804-1813) и Други (1815) српски устанак и каснији период мирнодопског уобличавања и изградње нововековног српског друштва и државе, зачетих у устанцима“.

Из рада Ане Костић Ђекић *Стара црква Светог архангела Михаила у Јагодини: њена архитектура и место у владарској идеологији кнеза Милоша Обреновића* издвајамо неколико закључака који илуструју да је српски кнез био веома заинтересован да кроз градњу и украшавање обзани свој вадарски програм: „Кнежева константна умешаност и обавештеност у вези са пословима везаним за изградњу и опремање Старе цркве у Јагодини показује колики јој је значај придавао као својој задужбини, као и то да је имала важно место у истицању његове величајности као владара. У циљу истицања себе као ктитора, свог владарског достојанства и статуса своје породице, он наручује плочу израђену од скупог црвеног мермера са брижљиво исклесаним ктиторским записом... Скромна првобитна декорација фасада Старе јагодинске цркве у виду слепих аркадица испод поткровног венца певничких и олтарске апсиде, као и у цркви у Крагујевцу, сведоче о средњовековним узорима који су у систему владарске идеологије кнеза Милоша, која је овде била у зачетку, могли да укажу на њега као на настављача лозе Немањића.“

Наш врло познати историчар уметности Бранислав Цветковић, који је у својим многобројним радовима о нашим средњовековним споменицима, нарочито о Каленићу и Јошаници, разјаснио многа нејасна питања, на пример о времену њиховог настанка и ктиторима, на скупу о Старој јагодинској цркви саопштио је три рада.

Два се односе на споменике који се налазе у порти ове цркве и о њима је изнео врло респектабилне закључке. Трећи је посвећен иконама које су чиниле првобитну ризницу Милошеве цркве у Јагодини, од којих су неке данас у другим збиркама. Поред детаљног описа сваке иконе, Цветковић је међу њиховим ауторима, који нису били познати, открио Јању Молера, Михаила Константиновића и Ристу Николића.

„Иконостас цркве Светог архангела Михаила у Јагодини припада типу зографских иконостаса, а дело је сликара Јање Молера. Престоне иконе Христа и Богородице приложио је кнез Милош Обреновић 1822, а иконостас је завршен 1831. године. Поседује бојен и позлаћен дуборезни украс“, закључак је рада Јасмине Трајков о иконостасној прегради. Што се тиче архитектонске и програмске концепције овог иконостаса и његове богослужбене концепције, он следи устаљену праксу присутну у Кнежевини Србији током XIX века, истиче Јасмина Трајков.

Из расправе Вука Даутовића о ризници Старе јагодинске цркве сазнаје се да натписи на богослужбеним предметима и на мобилијару сведоче о пракси сталног приложништва, као одразу побожности верника и култном значају овог храма. Ризница садржи доказе да се ктитор од почетка старао да његова задужбина располаже свим потребним богослужбеним предметима, који су најчешће били од сребра.

И остали радови у овом зборнику, на пример они који говоре о устројству црквеног живота у Поморављу, свештенству најстарије јагодинске цркве, о црквеној просвети, писаним и визуелним сведочанствима о њеној мисији, доприносе утиску да је на Симпосиону поводом двестогодишњице од њеног подизања, односно у зборнику радова који су на скупу саопштени, препозната наша аутентична култура и црквена уметност, наша вера и језик који су органски сједињени са овим храмом. Овоме доприносе и одговарајући ликовни прилози књиге-споменице о Старој јагодинској цркви.

Н. Ј.

УПОКОЈИЛА СЕ У ГОСПОДУ МОНАХИЊА МАГДАЛИНА (БОЖОВИЋ)

Дан након Крстопоклоне недеље Великог поста, 12. марта 2018. године, уснула је у Господу сестра Магдалина, монахиња манастира Драче која је готово четири деценије свог служења у нашој Цркви провела на послушању у Двору епископа шумадијских у Крагујевцу.

Сестра Магдалина, у миру Милијана Божовић, рођена је, од оца Тикомира и мајке Новке, 14. новембра 1948. године у Бијелом Брду код Рудог. Замонашена је, по чину расе и камилавке, од стране Његовог преосвештенства Епископа шумадијског Господина Валеријана, 7. јула (на Ивањдан) 1971. године у манастиру Драчи. У овом манастиру малу схиму прима 21. маја 2009. године од Његовог преосвештенства Господина Јована, епископа шумадијског.

Велики део свог подвижничког живота, од 1979. године, провела је, по благослову и као послушање, старајући се о организацији живота у Владичанском дору у Крагујевцу. Њена

заслуга за унапређење црквеног живота у Шумадијској епархији је немерљива јер је у многим пословима била први сарадник блаженопочившег Владике Саве (Вуковића), Епископа шумадијског од 1977. до 2001. године и Преосвећеног Владике Јована (Младеновића), епископа шумадијског од 2002. године до данас. И незаборавна је њена брига о томе да ови архијереји могу да се у потпуности посвете свом одговорном служењу.

У манастиру Драча у среду, 14. марта сахрањена је монахиња Магдалина (Божовић). Литургију Пређеосвећених дарова служио је Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован уз молитвено учешће Његовог Преосвештенства Епископа будимског Господина Лукијана.

Након Литургије Пређеосвећених дарова епископи су служили монашко опело новопрестављеној монахињи Магдалини.

На опелу сабраном верном народу обратили су се Преосвећени Епископи бираним речима, пружајући утеху како сабраном народу тако и сестринству ове свете обитељи, коме је припадала мати Магдалина. Епископ Јован је том приликом захвалио Епископу Лукијану и многобројном свештенству наше помесне Цркве, које је дошло да се помоли да мати Магдалина задобије опрост грехова и да буде прибројана сабору праведника, те да уђе у радост Господа свога коме је целог живота стрпљиво служила.

Његово Преосвештенство Г. Јован се дирљивим речима опростио од мати Магдалине, истичући притом да је

целог свог монашког живота била на послушању у двору епископа шумадијских, те се захвалио на свему што је беспрекорно чинила за дом епископа шумадијских. Њен монашки живот је, по речима Епископа Јована, одликовала монашка скромност али и хришћанско господство. Са великом љубављу она је дочекивала и испраћала оне који би долазили или одлазили из владичанског дома.

Након Епископа Јована, сабраном народу обратио се и Епископ Лукијан. Епископ Лукијан истакао је да када би говорио о животу новопрестављене мати Магдалине, многи би помислили да говори о житију светих. Епископ се присетио својих дана проведених у Драчи поред чувене игуманије манастира Драча мати Јелене и отаца Николаја и Мирона. Ове духовне громаде научиле су их шта је то послушање. Мати је ту лекцију до краја живота беспрекорно примењивала у свом животу, служећи Цркви у времену које је за Цркву било тешко и које

не треба заборавити. Епископ Лукијан позвао је све да чувају успомену на мати Магдалину и да је не забораве у својим молитвама.

Након опела, мати Магдалина сахрањена је на гробљу манастира Драча где ће чекати Васкрсење мртвих и живот будућег века.

Из беседе Његовог преосвештенства Господина Јована, епископа шумадијског, на опелу монахињи Магдалини (Божовић) у манастиру Драчи:

У чину опела слушамо Божанску утеху: „Благо онима који умиру у Господу, јер дела њихова иду испред њих“, као и речи: „Блажен је пут којим данас идеш душо, јер ти је спремљено место покоја.“ Ове речи у потпуности се односе и нашу монахињу Магдалину поред чијег одра се молимо. Ово су и моја лична осећања, браћо и сестре, јер смо се петнаест година молили под истим кровом, у истом дому у коме смо знали да се радујемо сваком, па и најмањем успеху Цркве Божије у Шумадији, али и да заједно тугујемо када би се нешто догодило, нешто рекло, што је омело напредовање.

Промисао Божија је из малог села Бјело Брдо 1963. године довела малу Милијану у овај свештени манастир код мудре игуманије Јелене, да се поред ње и осталих сестара васпитава у новом животу, у истрајавању на монашком путу, уз испуњавање монашких завета. Васпитни печат и монашки поредак игуманије Јелене дубоко су се урезали у личност монахиње Магдалине која је њено име увек са посебним поштовањем помињала. Од игуманије Јелене монахиња Магдалина се учила да

је циљ монашког живота задобијање чистоте срца и осећања. А да би се то постигло треба да се угледамо на свете Оце.

Сестра Магдалина се од доласка у манастир припремала за овај час и зато је блажен пут њене душе ка Господу. То је пут покоја, мира и радости вечног живота. Блажен је пут упокојења и њеног тела, јер се оно полаже у ову свету земљу манастирску где је примила монашке завете и постригла своје косе. А по монашком учењу, тамо где су власи, тамо треба и тело да почива.

Монахиња Магдалина је у монашком позиву провела педесет пет година. А скоро четири деценије је провела на послушању у Владичанском двору у Крагујевцу. Њена

молећи се за оне који су имали невоље. Увек ми је говорила да се пред служење Литургије молим за болесне или за упокојене. Молила се и веровала у молитве других. Изнад свега красила ју је ведрина духа, хришћанска ведрина, монашка скромност, истовремено и хришћанско господство, тако да је привлачила Цркви Божијој све са којима се сусретала. Била је диван сведок живљења по Богу.

У часу нашег растанка овде на земљи, али и са вером да ћемо се сусрести у Вечном животу, немам речи, сестро Магдалина, како да ти се захвалим на послушању, на жртви и оданости, а изнад свега за Христову љубав којом се ме обдаривала ових петнаест година. Трудићу

заслуга за унапређење црквеног живота у Шумадијској епархији је немерљива, посебно у испомоћи нама епископима. Она се са љубављу трудила да нас епископе поштеди неких свакодневних обавеза како бисмо могли да се посветимо архијерејској служби.

Служење нама епископима, одано и са пожртвовањем, схватала је тако да служи икони Христовој. Њена љубав и жртва према владикама Валеријану и Сави и према мени била је скоро немерљива. Сваки њен дан, од када је у Епархијском двору, почињао је тако што је улазила у Саборну цркву и палила кандила над гробовима владике Валеријана и владике Саве. Искрено је чувала сећање на њих како њихово дело не би пало у заборав.

Са великом љубављу сестра Магдалина је дочекивала и испраћала оне који би ушли у владичину кућу. Својим унутрашњим животом сведочила је, зрачила је у сусрету са светом, са ближњима. Са људима који су имали и радост и тешкоће умела је да подели све,

се да ти узвратим кроз молитве и искрено сећање. Хвала ти на љубави према свима коју си показивала, а посебно према мојим сродницима који су те волели колико и мене. Хвала ти што си целог монашког живота била Христова и што је Христос био твој. Цео живот си се трудила за овај час и овај дан и зато верујем да ће те Господ наградити непролазном радошћу у Царству Његовом вечном. Ево, ти си уснула у Господу и нека је блажен пут којим си данас пошла.

Ми, данас окупљени око твог одра, истовремено смо радосни и тужни. Наша туга није туга очајника, него радосна туга верујућих. Ми знамо да наше право живљење није овде на земљи, него управо на небесима. Молимо те да нам опростиш и да се молиш за нас при овом твојем путовању ка горе и да нам поздравиш владика Валеријана, владика Саву, мати Јелену и све оне са којима смо се молили овде на земљи. Бог нека ти душу прости и нека ти је лака ова манастирска земља...

УПОКОЈИО СЕ У ГОСПОДУ ПРОТОЈЕРЕЈ СТАВРОФОР РАДОВАН ЧАНЧАРЕВИЋ

Са вером и надом у Вакрсење, Епархија шумадијска обавештава јавност да је 3. марта 2018. године, нешто после 14 часова, уснуо у Господу некадашњи старешина Саборне цркве у Крагујевцу, протојереј ставрофор Радован Чанчаревић.

Прота Радован рођен је 6. маја 1943. године у селу Чибутковици, срез колубарски, округ ваљевски, од оца Животе Чанчаревића и мајке Зорке рођене Токић, као

прво дете својих родитеља. Основну школу завршио је у Чибутковици 1958. године. Исте године, благословом првог Епископа шумадијског Господина Валеријана Стефановића, уписује петоразредну Богословију Светог Кирила и Методија у Призрену, коју завршава 1963. године, са одличним успехом. Владика Валеријан га 26. јула 1963. године у Саборној цркви у Крагујевцу рукополаже у чин ђакона, а сутрадан, 27. јула, у чин свештеника, и поставља за привременог пароха у селу Влашка, код Младеновца. Исте године отац Радован уписује се ванредно на Богословски факултет СПЦ у Београду, и завршава га 31. децембра 1973. године. Наредне 1974. године, 21. фебруара, прота Радован на позив Епископа шумадијског Валеријана прелази на четврту крагујевачку парохију при Саборном храму Успења Пресвете Богородице, на место чувеног проте Грује Грујовића, где му је поверено и место епархијског благајника.

Доласком другог Епископа шумадијског Господина др Саве Вуковића, наставља се напредовање у пастирској служби оца Радована. На Божић 1978. године, Епископ Сава одликује оца Радована правом

ношења црвеног појаса, а такође на Божић 1986. године, чином протонамесника. У храму Светог Великомученика Георгија на Опленцу 9. октобра 1994. године, на Светој Архијерејској Литургији, Епископ Сава је за показани труд и ревност у пастирској служби, оца Радована одликовао чином протојереја. Након две године, отац Радован је постављен за старешину Саборног храма у Крагујевцу. Свети Архијерејски Синод усвојио је предлог Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Господина др Саве Вуковића, те је на Велику Госпојину 2000. године, оца Радована одликовао правом ношења напрсног крста. Крст му је лично уз пригодан поздрав предао Епископ Сава. Наследник на трону Епископа шумадијских Његово Преосвештенство Господин Јован, за исказану љубав према Цркви Христовој и верно служење током четрдесет година, 29. августа 2005. године, одликовао је проту Радована орденом Војда Карађорђа.

Протојереј ставрофор Радован Чанчаревић преселио се у рајска насеља, у недра Аврама, Исака и Јакова. Постао је становник Царства Христа Бога нашега коме је читавог живота верно служио. Господ га је дочекао раширених руку јер је прота Радован испунио свештенички завет дат на Светој тајни рукоположења.

Опело новопрестављеном протојереју ставрофору Радовану служено је у понедељак, 5. марта 2018. године, у храму на Варошком гробљу у Крагујевцу са почетком у 13 часова.

Вечан ти спомен, достојни блаженства оче Радоване!

**Продајни
центар
Епархије
шумадијске**

**Интернет продавница
црквених предмета за
цео свет**

www.eparhija.com

**Опрема за храмове
Опрема за свештенство
Иконе, крстови, тамјан
Филигрански програм
Јеванђеља, књиге
Црквени артикли**

www.eparhija.com

Вадим Бондаренко, протојереј

ГРАД СЛИЧАН НЕБУ

Време. Поплочана догађајима вијуга се стаза историје. Пешчани сат у којем брзо цуре зрнца пресипајући и преокрећући судбине народа и цивилизација. Оно има моћ да од раскошних и славних градова остави само камене скелете напуштених здања, од ужурбаних улица – процветале серпентине линија које немају назив.

Бива и другачије. Кроз празна прозорска окна временом почињу да посматрају свет погледи нових домаћина, улице поново почињу да се испуњавају бучном дечурлијом, која и не замишља да је некад овде исто тако, попут њих, неко безбрижно растао у детињству, страствено волео у младости и, одмахујући седом главом, примећивао у старости безбрижност нових покољења.

„Дуги низ година уме да мења и име, и спољашњост, и карактер, и судбину”, говорили су Грци. „Све тече, све се мења”, тврдили су они. Али, загледаш ли се, у таласима мора могуће је угледати воде река које га хране. И као што у лику детета уловимо црте родитеља, као што се у остарелом човеку угледа карактер његове деце, тако и град прима од својих претходника и предаје наследницима самобитност и непоновљивост, која не остаје увек у имену, али је увек видљива. Треба се само загледати...

Последња ноћ империје

У ноћи на 29. мај 1453. године код зидина Константинопоља војска турског султана Мехмеда II спрема се за последњи јуриш. Без обзира на бројно преимућство опсадника (било их је више од двеста хиљада против заштитника града), већ пола месеца нису

могли да сломе одбрану РOMEЈА – тако су називали себе византинци – правни наследници велике империје Рима.

Са четиристо кула пуцали су и одапињали стреле нападачи. На њих се изливала „грчка ватра” – средњовековни напалм. Чврсте зидине дугачке на десетине километара, чини се, служиле су Константинопољу као неосвојиви оклопи. За две хиљаде година оне су виделе разне завојеваче: Персијанце, Арапе, Словене, крсташе – сви су покушавали да освоје град у којем је било усредсређено две трећине богатства света. Тако су сматрали с обе стране утврђених зидина. Али сваки пут Константинопољ је издржавао или поново извојевао победу. Овог пута десило се другачије.

Основне снаге турске армије распоредиле су се наспрам врата Светог Романа. Овде су подигли султанов штаб, био је постављен корпус јаничара и већи део артиљерије.

„Потребне су ми само зидине...”, обратио се султан Мехмед војницима које је захватало очајање због неосвојивог града. Обећао је да ће им дати све ризнице Константинопоља које успеју да опљачкају за три дана. Халапљивост је разгоревала храброст.

У исто време са супротне стране утврђених зидина император РOMEЈА, Константин Палеолог обраћа се народу: „Старешине војске, управитељи и ви, верни суграђани! Четири света имена нека вам буду дража од самог живота: вера, отачество, император и ваши домаћи, ваши рођени... На небу вас чека лучезарна круна, а овде, на земљи, остаће о вама славно сећање!” „Умримо за веру и отаџбину”, разлегао се једнодушан крик.

С
М
О
Г
И
М
А

Ромеји су неколико часова одважно одбијали напале, али пред зору успешни пуцањ из огромног топа „Базилика”, који је испаливао језгровите плотуне, пробио је велику брешу у зиду код Романових врата. Турци су нагннули у град. Почеле су уличне битке. Хиљадугодишња Византија доживљавала је своју агонију. Константин, схватајући да је империја пропала, није хтео да је надживи. Збацио је са себе знаке императорских обележја и, спремајући се на мученичку смрт, пожурио у кључало жариште битке.

До поднева је цео Константинопољ био у рукама Турака, бој је престао. Султан Мехмед II Освајач свечано је ујао у град. Код врата Свете Софије сишао је са коња и ступио у цркву. Хиљаде хришћана, који

Константин Велики изградио је овде прву цркву, назвавши је у част Божанствене Премудрости, на грчком – Софија. Године 404. ова црква је изгорела.

Император Јустинијан одлучио је да на њеном месту подигне нову цркву, која би својом велелепношћу превазишла све грађевине света. Архитекте Исидор и Антемије, а скупа с њима десет хиљада градитеља, прихватило се посла 23. фебруара 533. године. Уместо дрвене грађе приликом изградње храма користили су земљане полуге, као Египћани приликом изградње пирамида. Целокупна изградња олакшала је касу за двадесет три милиона златних номизми – око две милијарде евра. Само за амвоне и хоросе потрошен је годишњи приход од Египта.

су се сакрили у Великој цркви, замрли су у очекивању смртне казне. И она је уследила, може бити, жешће него што су они очекивали. Поздравивши најстаријег мулу, Мехмед му је наредио да прочита на амвону уобичајену молитву.

Године 1453, дана 29. маја, главни хришћански храм претворен је у муслиманску џамију, а град од имена светог Константина сасвим брзо постао је Истанбул.

Непобедива Мудрост

Колоритни и потпуно обични, ужурбани и сталожени, тако различити, али непрекидно мирни и дружељубиви, Турци данас знају о догађајима старим преко петсто година из књига. За њих је историја Константинопоља још и њихова историја. Такође, као и древни Византинци, они сматрају главним тргом свог града Августеон (сада – Атмејдан), а такође доминантним – храм Свете Софије...

Хиљаду година Софија је била хришћанска црква и скоро петсто година муслиманска џамија. У XX веку први председник Турске, Кемал Ататурк, „помирио” је следбенике хришћанства и ислама, не оставивши је никоме. Године 1935. храм је постао музеј.

Већ стотину година на фасади Софије нема часовника на којем се сваког сата мењају фигуре; она живи тихим, ћутљивим животом, али у њеном ћутању је царско достојанство посматрача и чувара историје...

У IV веку основач Константинопоља, император

Стубови из храма Артемиде Ефеске, плоче из храма Аполона у Валбеку, лака цигла са Родоса ради умањења тежине куполе, ружичасти мермер из Фригије, снежнобели из Проконеза, зелени из Каристоса... Софија Константинопољска требала је да постане главна црква за целу Византијску империју. Крајем децембра 537. године црква је била свечано освешћена.

За изградњу чувене саборне цркве у Келну било је потребно 500 година, цркву Светог Петра у Риму градили су 350 година, московски Храм Спаситеља – 50 година, Софија Кијевска – 20. За подизање Софије Константинопољске требало је свега 5.

Улазећи у храм, император Јустинијан узвикнуо је: „Слава Свевишњем, који ме је сматрао достојним да испуним велико дело! О, Соломоне, надмашио сам те!” И заиста, Света Софија је превазишла својом велелепношћу Соломонов храм у Јерусалиму. Ова саборна црква је грандиозна. Њена дужина је безмало 80 метара, ширина – 72. Пречник куполе 30 метара, уздиже се над земљом на висину шеснаестоспратнице.

На средини храма стајао је амвон из IV века, украшен обојеним мермером, сребром и драгоценим камењем. Масивна сребрна паникадила осветљавала су саборну цркву. Она је блистала златом усхићујућих мозаика. Неки од њих сачувани су до данашњег дана захваљујући не томе што нису били порушени, већ зато што су премазани слојем креча, јер су муслимани одбацивали света изобраења.

Чак ни одсуство куполе, која се обрушила после земљотреса 986. године, није сметало посланицима кијевског кнеза Владимира, који су пристигли у Константинопољ ради „испитивања грчке вере”, да осете продуровљену велелепност храма. „Нису знали да ли су на небу или на земљи: јер нема на земљи таквог призора и лепоте такве”, преноси њихове утиске летописац. „И не знамо како да испричамо о томе.”

Град и његови људи

Душа сваког града су његови становници. Они су његова крв, његов ваздух. Домаћин, одлазећи накратко, покрива намештај белим платном. У дому се не мења

ништа до повратка домаћина, након чега, пошто свуче покриваче, снебивљиве контуре враћају првобитне црте његовом боравишту...

Лутајући улицама Истамбула не престајеш да хваташ у себи мисли да се након столећа мало шта изменило у овом граду. Можда је у праву био константинопољски философ из XIV века, Теодор Метохит, када је тврдио да је „све већ речено и и ништа није остало потомцима”. Подигнимо покривач и погледајмо како су живели древни Ромеји.

За Византинце је најосновнија била породица. То је био њихов малени, уређени и срећни свет. Центар овог света била је жена. Она је водила домаћинство, спремала храну, вршила набавке. Од свих домаћинских обавеза, на мушкарцу су лежале две: безбедност породице и васпитавање синова и кћери – достојних супруга будућих зетова. Добростојеће породице дозвољавале су себи да живе у посебним кућама, мање богати живели су у вишеспратним. Још од краја првог миленијума за Константинопољ су биле уобичајене куће са пет, седам, па чак и девет спратова. Деца богатих и сиромашних учила су у школама при манастирима, усвајајући математику, физику, хемију, књижевност и, наравно, тумачење богословља.

Извори прихода за Византинца могли су бити државна служба, занат и трговина. Узимајући у обзир положај града на раскрсници најважнијих трговачких путева, последњи – трговина – је био претежан. Тржница је била економско срце Константинопоља, које ритмично куца по цео дан.

Код нас, који купујемо робу на пијаци, не изазива незадовољство такса од 30 процената. Византинац није могао продати ништа скупље од 17 процената набавне цене. Држава је строго стајала на страни обичног становника. Данас вам на истамбулском пазару могу уступити робу и уопште без користи за продавца. (Њима је, узгред, као и у Константинопољу, часније од свега да буду мушкарци.) Јер за Турке трговина на пазару није само начин да зараде, него и задовољство општења са купцем уз шољу чаја.

Византинци су волели и умели да одмарају. Осим традиционалних бања, у слободне дане могли су да се упуте изван града. Омиљена места одмора била су Принчева острва. Лађе су превозиле обичне становнике, бродови – знамените Ромеје. Први су се сунчали и купали на обали

Мраморног мора, други су се упућивали у густе, пуне живота шуме у дубини острва.

Главна разонода грађана била су надметања и представе на хиподрому. Пред гледаоцима арене, која је могла да прими 100 хиљада људи, приређиване су галопске трке, концерти, спортска надметања. Чести и популарни били су наступи животиња: слонова, жирафа, грабљивица. Гледаоци су се превијали од смеха када је научно псетанце извучило из редова заповешћу дресера час „шкртицу”, час „расипника”, час „пијаницу”, час „незналицу”. Овде су се, на хиподрому, дешавали свечани догађаји општедржавних размера: празновања у част оснивања Константинопоља, крунисања и рођендани императора, параде у част ратних победа.

У слободно време грађани су могли и просто да поседу у једној од многобројних крчми испред шаховске табле и бокала лаког вина. А неуморна дечурлија, исто као и данас, јурила су око њих, играјући жмурке или терајући крпењачу.

Али у недељни дан или црквени празник све породице су обавезно одлазиле на богослужење. Религија је била основни поглед на свет Ромеја. Савременици су називали Константинопољ – „Град-црква”.

Истамбул. Град два континента, две цивилизације. Данас овде живи скоро 20 милиона муслимана и две хиљаде православних.

Време се растеже полако и протрчи брзо. Оно је сведок и саучесник историје. Епизода вечности за коју нема ни прошлости ни садашњости.

Време трчи, вечност остаје. И сачуваће све: боје, мирисе, звукове...

У жилама овог града тече крв Константинопоља. Његов профил одражава се профилом града Светог Константина у дубоким водама Босфора. По плавим таласима стално снују исти бродови, које сусреће и превози вечна Софија...

И ви одједном схватите да израженије од Златоуста нико није говорио о овом граду. Да је овај град и данас у очима посматрача „у свему сличан небу”.

Превео са руског Горан Дабетић

Горан Мићић, протонамесник

МАРТА И МАРИЈА

Покушај антрополошко-богословског тумачења јеванђељске приче о Марти и Марији

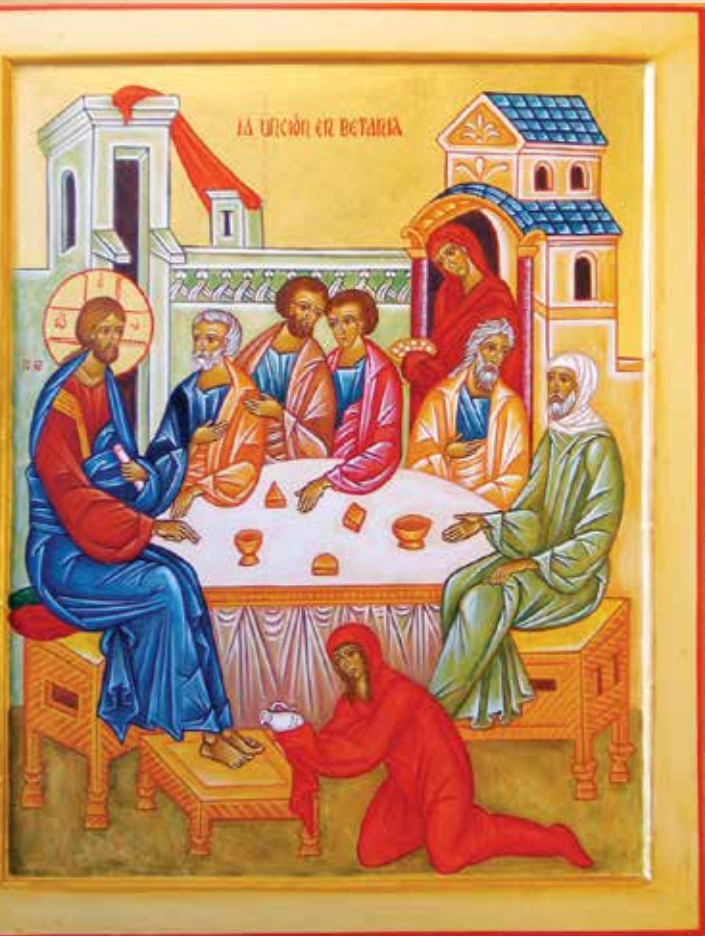
Тумачење и бављење Светим писмом од самих почетака хришћанства доносило је нов поглед на живот верника. Временом су се Свети људи бавили тумачењем Светих списа и на тај начин унапређивали животе и односе људи у локалној и васељенској

сваку Исусову реч. Марта је свесна своје дужности, па жели да умножава своје дарове тако што ће својим радом допринети да се гост што боље осећа. Са овом јеванђељском причом преплиће се и прича о талантима и захтевном господару, који жели да сваки човек донесе плодове. Бог је захтеван, али од нас не тражи више него што ми можемо дати, тако да је за свакога крст који носи благ, очински, Христов. Умножени дарови долазе заједно са слободом: слободни смо да донесемо плод, према својим способностима. Марта све то ревностно извршава, а Марија слуша, а слушати значи бити послушан, препустити се Господњој науци. Особа која слуша занемарује своју вољу и нуди се вољи Божијој. Њен дар послушности је умножен и она препушта своје време и свој ум и своје тренутно расположење Господу. Шта ово може да значи на антрополошко-богословском плану – Марта је човекова природа, али оног човека који је у свету, дакле, ожењеног човека, лаика, свештеника; а Марија је човекова природа, али онога који је себе дао Богу, монаха. Дакле, свештеник се брине о породици, о парохији, брине се да те дарове гостољубља и мисионарења умножи и да тако стане пред Господа слободан и да запита Господа да ли неко може да му помогне јер не може сам, већ му треба благослов, треба му Епископ да би Црква постојала... А то је онај монах који је све подредио Господу и предао му цео земни живот као умножени таланат, јер је слушао све оно што му је речено – Светим писмом и Светим предањем. Монашка природа је увек усмерена ка небеским висотама, јер није воља његова и било ког другог човека који зависи од свога ближњег, већ је у њему и свуда око њега само Воља Божија. А Господ воли обе – Марту и Марију, обојицу – ожењеног и монаха...

Зашто се ово зачало из Јеванђеља чита на Богородичине празнике? Христос Јанарас у *Азбучнику вере* каже да у личности Богородице Црква препознаје оно створење које је стигло до испуњења циља због којег твар и постоји: до најпотпунијег сједињења са Богом, односно до најпотпунијег остварења живота. Марта и Марија су две антрополошке реалности и имају истоветну могућност да дођу до циља – Царства Божијег.

црквеној заједници. Тако је настајало Свето предање. Многе параболе, приче, поуке из Христовог живота и дела остајале су у срцима верника дубоко и подстицале су их да живе у складу са Његовим благим речима.

Покушај овог егзегетског доприноса има за циљ да осветли на антрополошко-богословском плану причу о Марији и Марти из Светог Јеванђеља по апостолу Луки. Господ Исус Христос је дошао у кућу ове две жене. Марија је села код Његових ногу и слушала поуку, а Марта се збунила како ће Га дочекати и рече: *Госпоре! Зар Ти не мариши што ме сестра моја остави саму да служим? Реци јој, дакле, да ми помогне* (Лк. 10, 40). На овај вапај Исус одговара: *Марта! Марта! Бринеш се и трудиш за много, а само је једно потребно. Али је Марија добри део изабрала, који се неће узети од ње* (Лк. 10, 41-42). Постоје тумачења да су Марија и Марта разум и осећања; тако да једна без друге не постоје. Марта ради, не губи време, ујурбану послужује тражећи погледом шта треба још направити, док Марија седи и усредсређено слуша, упија

СЛУЖБЕНИ ДЕО - ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДНЈСКОЈ

Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован благоизволео је у периоду од 1. фебруара до 31. марта 2018. године:

Рукоположити:

Владимира Степановића у чин ђакона 4. фебруара 2018. године у цркви Свете Петке у Смедеревској Паланци; Ђакон Александра Јаћимовића у чин свештеника 4. фебруара 2018. године у цркви Свете Петке у Смедеревској Паланци.

Одликovati:

Чином протојереја:

Протонамесника Небојшу Ракића, привременог пароха Прве парохије при цркви Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица, Архиепископско намесништво крагујевачко;

Достојанством протонамесника:

Јереја Драгана Поповића, вероучитеља у Основној школи Сима Марковић у Барајеву, Архиепископско намесништво беланичко;

Архиепископском граматом захвалности:

Милоша Божанића из Јагодине;
Марка Јовановића из Јагодине;

Живка Ковановића из Јагодине;
Милована Јовановића из Павловца.

Поставити:

Новорукоположеног ђакон Владимира Степановића на дужност парохијског ђакон паланачког при храму Свете Петке у Смедеревској Паланци, Архиепископско намесништво јасеничко;

Новорукоположеног јереја Александра Јаћимовића на дужност привременог пароха превешког при манастирском храму Ваведења Пресвете Богородице у манастиру Каленићу; Монахињу Ирину (Брковић) на дужност намеснице манастира Светог великомученика Димитрија у Бајчетини.

Упокојили се у Господу:

Протојереј ставрофор Радован Чанчаревић, пензионисани парох крагујевачки, Архиепископско намесништво крагујевачко; Монахиња Магдалина Божовић, сестра манастира Светог Николе Мирликијског – Драче у Драчи.

СЛУЖЕЊА ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ ЕПИСКОПА ШУМАДНЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. фебруара до 31. марта 2018. године

ФЕБРУАР 2018:

1. фебруар 2018:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви; председавао заседању Одбора СПЦ за довршење храма Светог Саве на Врачару које је одржано у Крагујевцу; Посетио цркве у Тополи и на Опленцу.

2. фебруар 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради; Рад и приједи у Епархијској канцеларији; Одржао испит за кандидате који се припремају да буду рукоположени; Служио у Страгарима опело Драгану Ивковићу; Учествовао на донаторској вечери у крагујевачком хотелу *Шумарице* за живописање Старе крагујевачке цркве.

3. фебруар 2018:

Служио Литургију у цркви Сабора Светих Срба у Степојевцу којој је присуствовао Његово преосвештенство Господин Георгије, умировљени епископ канадски.

4. фебруар 2018:

Служио Литургију (аслуживао Господин Георгије, умировљени епископ канадски) у цркви Свете Петке у Смедеревској Паланци током које је у чин презвитера рукоположио ђакон Александра Јаћимовића, а у чин ђакон Владимира Степановића.

5. фебруар 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Саве у Барајеву; у наставку председавао семинару за свештенике беланичког, колубарско-посавског и космајског архиепископског намесништва на тему

Свето писмо и проповед на којем су предавачи били професори Православног богословског факултета у Београду др Зоран Крстић, др Родољуб Кубат и др Предраг Драгутиновић.

6. фебруар 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Димитрија у Крагујевцу – Сушица; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

7. фебруар 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Григорија Богослова у Грошници и пререзао славски колач поводом храмовне славе; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

8. фебруар 2018:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

9. фебруар 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради; Рад и приједи у Епархијској канцеларији; Одржао седницу са члановима Црквене општине у Жабарима.

10. фебруар 2018 – Задушнице:

Служио Литургији и општи парастос у цркви Васкрсења Христовог на крагујевачком гробљу Бозман.

11. фебруар 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Георгија у Мијатовцу.

12. фебруар 2018 – Света Три јерарха:
Служио Литургију у цркви Света Три јерарха у Тополи и презео славски колач поводом храмовне славе;
Посетио орашачку цркву Вазнесења Господњег ради припрема за прослављање Срећења и Дана државности Србије.

13. фебруар 2018:
Служио Литургију и молитве Призива Светог Духа у Саборној крагујевачкој цркви поводом пленарног годишњег заседања Епархијског савета. председавао у Владичанском двору у Крагујевцу заседању овог тела. Приредио ручак за чланове Савета.

14. фебруар 2018 – Свети мученик Трифун:
Служио на Варошком гробљу у Крагујевцу помен докторки Елизабети Рос, чланице савезничке медицинске мисије у Србији током Првог светског рата;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви;
Посетио свештеника Александра Бороту и свештеника Милана Бороту поводом прослављања крсне славе.

15. фебруар 2018 – Срећење Господње:
На Литургији у цркви Вазнесења Господњег у Орашцу саслуживао Његовој Светости Господину Иринеју, патријарху српском – Дан државности Србије и годишњица почетка Првог српског устанка. Присуствовали Александар Вучић, председник Србије и Милорад Додик, председник Републике Српске са сарадницима и више десетина грађана.

16. фебруар 2018:
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Председавао Одбору СПЦ за довршетак храма Светог Саве на Врачару;
Присуствовао прослављању двадесетогодишњице постојања предузећа Мирослава Брковића, председника Цркве општине Саборне крагујевачке цркве.

17. фебруар 2018:
Служио Литургију у цркви Светог архангела Гаврила у Буковику код Аранђеловца.

18. фебруар 2018 – Беле покладе:
Служио Литургију у цркви Свете Петке у Јагодини;
Учествовао у опроштајном вечерњу у цркви Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром;
Учествовао на покладној вечери у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу.

19. фебруар 2018 – почетак Великог поста:
Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу;
Рад у Епархијској канцеларији;
Читао канон Светог Андреја Критског у Саборној крагујевачкој цркви.

20. фебруар 2018:
Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу;
Рад у Епархијској канцеларији;
Читао канон Светог Андреја Критског у Старој крагујевачкој цркви.

21. фебруар 2018:
Служио Пређеосвећену Литургију у Саборној крагујевачкој цркви;
Рад у Епархијској канцеларији;
Читао канон Светог Андреја Критског у цркви Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица.

22. фебруар 2018:
Учествовао у представљању мозаичких композиција за храм Светог Саве на Врачару. Учествовали су и Његова Светост Господин Иринеј, патријарх српски, председник Србије Александар Вучић, председник Републике Српске Милорад Додик, митрополит волоколамски Господин Иларион, Николај Мухин, творац идејног решења за мозаик.

23. фебруар 2018:
Служио Пређеосвећену Литургију у Саборној крагујевачкој цркви;
Рад у Епархијској канцеларији.

24. фебруар 2018:
Служио Литургију у цркви Светог оца Николаја у Ердечу.

25. фебруар 2018:
Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви;
Предводио прослављање Недеље Православља у Крагујевцу.

26. фебруар 2018:
Учествовао у раду Светог архијерејског синода СПЦ о питањима завршетка храма Светог Саве на Врачару;
Састао се са Небојшом Стефановићем, министром унутрашњих послова и Дијаном Хркаловић, државним секретаром у овом министарству.

27. фебруар 2018:
Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

28. фебруар 2018:
Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Покрова Пресвете Богородице у Вреоцима; исповест свештенства колубарско-посавског архијерејског намесништва; читање богословског реферата *О благослову и послушности* протојереја ставрофора Мирослава Филиповића.

МАРТ 2018:

1. март 2018:
Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Председавао заседању Одбора СПЦ за довршење храма Светог Саве на Врачару.

2. март 2018:
Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Преображења Господњег у Смедеревској Паланци; исповест свештенства јасеничког архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Православна духовност и савремени човек* јереја Драгана Икића.

3. март 2018:
Служио Литургију и полугодишњи парастос монахињи Марти у манастиру Драчи.

4. март 2018:
Служио Литургију у цркви Светих апостола Петра и Павла у Јагодини.

5. март 2018:
Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Служио на Варошком гробљу у Крагујевцу опело протојереју ставрофору Радовану Чанчаревићу.

6. март 2018:
Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу;
У Патријаршији СПЦ у Београду састао се са Његовом светошћу Господином Иринејем, патријархом српским.

7. март 2018:
Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Светих апостола Петра и Павла у Неменикућама; исповест свештенства

космајског архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Покајање – пут ка хришћанском спасењу* ђакона Филипа Јовановића.

8. март 2018:

Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

9. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Светог архангела Гаврила у Багрдану; исповест свештенства беличког архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Епископ – икона Христова у Светој Литургији* који је припремио протођакон Нинослав Дирак.

10. март 2018:

Служио Литургију у Благовештенској цркви у Рајковцу код Младеновца; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

11. март 2018:

Служио Литургију у Старој јагодинској цркви; Посетио у крагујевачком Клиничко-болничком центру у Крагујевцу оболелу монахињу Магдалину.

12. март 2018:

Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу; У цркви Светог Саве на Врачару састао се са Његовом светошћу Господином Иринејем, патријархом српским, сликаром Николајем Мухином и Николом Селаковићем.

13. март 2018:

Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

14. март 2018:

Служио у манастиру Драчи Пређеосвећену Литургију и опелу монахињи Магдалини. На опелу саслуживао Његово преосвештенство Господин Лукијан, епископ будимски.

15. март 2018:

Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу; Рад и приједи у Епархијској канцеларији; председавао заседању Одбора СПЦ за довршење храма Светог Саве на Врачару.

16. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Рођења Пресвете Богородице у Малим Крчмарима, исповест свештенства рачанског архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Господе, заволах красоту дома твога* јереја Ивице Камберовића.

17. март 2018:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Смедеревској Паланци. Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

18. март 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром.

19. март 2018:

Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу; Рад и приједи у Епархијској канцеларији; председавао заседању Одбора СПЦ за довршење храма Светог Саве на Врачару.

20. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Силаска Светог Духа у Корићанима; исповест свештенства лепеничког архијерејског

намесништва; читање богословског реферата *Црква – заједница верних* јереја Милоша Ђурића.

21. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Светог Саве у Барајеву; исповест свештенства беланичког архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Подвиг и покајање* протонамесника Драгана Поповића; Читао канон Светог Андреја Критског у Саборној крагујевачкој цркви.

22. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Светог цара Константина и Свете царице Јелене у Павловцу код Наталинаца; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

23. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Светог великомученика Прокопија у Овсишту; исповест свештенства опленачког архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Вера и живот по вери* протојереја Јована Биберџића; Читао акатист Пресветој Богородици у Саборној крагујевачкој цркви

24. март 2018:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица; протонамесника Небојшу Ракића рукопроизвео у чин протојереја.

25. март 2018:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница.

26. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Светог великомученика Георгија у Драгову; исповест свештенства левачког архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Хришћанска духовност и њене одлике* јереја Бојана Стојадиновића.

27. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Свете Недеље у Десимировцу; исповест свештенства крагујевачког архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Врата пакла неће надвладати Цркву Христову* протојереја Небојше Ракића.

28. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу; исповест свештенства орашачког архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Црква и породица* протонамесника Бранислава Бороте.

29. март 2018:

Служио великопосна богослужења у параклису Светог Јована Крститеља у Владичанском двору у Крагујевцу; председавао заседању Одбора СПЦ за довршење храма Светог Саве на Врачару; У Скупштини Града Београда састао се са високим функционерима ради договора о подизању цркве у Шопићу код Лазаревца.

30. март 2018:

Служио Пређеосвећену Литургију у цркви Успења Пресвете Богородице у Младеновцу; исповест свештенства младеновачког архијерејског намесништва; читање богословског реферата *Ако верујеш видећеш славу Божију* јереја Марка Јефтића.

31. март 2018 – Лазарева субота:

Служио Литургију у цркви Чудотворне иконе Богородице Тројеручице у Малим Пчелицама; Посетио Његову светост Господина Иринеја, патријарха српског поводом прослављања крсне славе; Служио у Саборној крагујевачкој цркви вечерње богослужење Лазареве суботе – Врбицу; Посетио у Тополи протојереја ставрофора Миладина Михаиловића поводом прослављања крсне славе.

ДЕЧИЈА СТРАНА

“КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕЋЕ УБИ У ЊЕГА”

Леонид Грилихес, протојереј

ХРИСТОС ВАСКРСЕ

Овог дана сва проповед смештена је у свега две речи – Христос васкрсе! И у овим је речима сва наша нада, сво наше уздање, сва наша вера, сва сила, сва радост, сво славље.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Гроб је празан. Камен је одваљен. Платна су пресавијена. Повијени васкрсе!

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Не бојте се! Кога тражите? Исуса распетог? Варскрсе Он, нема Га овде.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Пођите! И погледајте! Гледајте, ево места, где је био положен Господ.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Трчите! И објавите! Петру и осталима, да их Он у Галилеји чека.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Није ли тако? Говорио вам је? Кроз три дана устаде. И сетише се речи они.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Баштован! Ниси ли Га ти склонио? Он ће њој: Марија! Она ће Њему: Учитељу!

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Марија! Не дотичи се! Реци Мојој браћи да идем Оцу Мојему.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Дивите се! Петре и Јоване, Видите платно савијено и мараму која покрива главу.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Мир вам! И опет – мир вам! Примите Духа! Рекавши ово, дуну на њих.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Идите! Коме опростите, томе ће се опростити греси, коме не – боравиће у њима.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Ликујте! Узносите! Оног Који смрћу победи данас власт смрти.

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Из гроба

ХРИСТОС ВАСКРСЕ! Камен се одвоји, руком нетесан.

ВАСКРСЕ ХРИСТОС – СМРТ ЈЕ
ПОБЕЂЕНА!

Превео са руског Горан Дабетих

ОЧИМА ДЕЦЕ ИЗ РУСИЈЕ О ВАСКРСУ

Васкрс – то је када боје јаја разним бојама и у цркви се моле. У цркви је увек тихо. Ја сам тамо јео хлеб. Бог не живи у самој цркви, већ на небу, на облацима живи. Он прави свако годишње доба да би топло било. Бог је невидљив, Он гледа како се човек влада. Анђели на разне начине помажу Богу. Неки не верују у анђеле, зато их не виде. А ко верује, тај их види (Пеђа, 6 година).

Бог је свештеник који живи на небу. Код Његове главе је ореол као шлем. Бог посматра са неба, даје снагу, храну и новац. Око Њега је цвеће. Богу се клањају у цркви. Тамо је много свећа и постоји слика на којој је Бог-свештеник прикуцан ексерима. Он је жив. Мени га је жао, зато што га је болело. Бог је силан, нико није силнији. Ако лоше чиним, ломим играчке, Он види и може ме казнити. Али Бог није страшан, ја то знам по иконама. Бог ме воли, зато што је Он леп (Светислав, 5 година).

Васкрс је такав дан када можемо јести месо. Васкрс је празник, њега празнују након што је Христос васкрсао. У ствари, на крстовима су била три човека. Један човек није поверовао да ће Он вас-

крснути и зато је пао у ад. А други је поверовао и доспео у рај. Наравно, трећи на крсту био је Христос. На улаз у пећину, у којој су га положили, навалили су велики камен и зли људи поставили су стражу. Потом се појавио Анђео и склонио камен, и Христос је изашао жив (Вања, 9 година).

Анђео, који је долетео да ослободи Исуса Христа из пећине, био је велики – висине два човека. Анђели су оно што окружује Бога. Свако има свог анђела. Сви су различити, исто као и људи. Мој некако личи на мене, можда, споља. На земљи он није сасвим јасан, он је провидан, као дим. Али је снажнији и паметнији од човека. Зато што он уме да ради разне ствари: без напора лети (чак и без крила), истовремено буде на разним местима, пролази кроз зидове. Анђели још могу да се претворе у кога је потребно да би неке помогли. Ови анђели, који помажу човеку, могу да живе поред. Остали живе на небу. Небо није ово са облацима, већ рај. Тамо све постоји: расте цвеће, које је пет пута веће од обичних цветова. Тамо су реке чисте, пречисте, мирис је веома пријатан, мирише на цвет. Жалосно је што све то није на земљи (Светлана, 11 година).

ДЕЧИЈА СТРАНА

СЈАЈНИЈА ОД ДАНА

После Пасхе знамо да се тама света преобразила у светлост „сјајнију од дана.“ Сада имамо радост у нашој тузи коју нам нико не може одузети. Васкрсење нас учи да верујемо у Бога у тами док се светлост не врати, јер знамо да ће се заиста вратити. Мишел Бордо описује свој први утисак о православној служби за Пасху у Русији:

„Звук далеког, жалосног појања. Појачава се како ђакон и свештеници прилазе дверима: *Уклонише мога Господа и не знам где су га ставили. Ударање и шкрипа позади означавају отварање двери. Кога тражите? Тело Исусово. Што тражите живога међу мртвима? Нема га овде него је васкрсао – Христос васкрсе!* По први пут маса прекиде тишину. Жамор, као да не могу да поверују у велику истину коју потврђују: *Ваистину васкрсе* – то беше њихов антифон. Али сада је ту била и светлост. Неко позади упалио је прву свећу за пасху, једну светлу тачку која не може да разбије таму. Али, тада се појави још једна, па још једна... Пламен је брзо ишао од руке до руке. Почео сам да схватам и видим оно што нисам знао. Сваки верник држао је по једну свећу. За мање од једног минута цркву је обасјала светлост – али не безлични сјај електрицитета, већ пет хиљада појединачних пламичака уједињених у једну веру. Свака свећа осветљавала је лице које је стајало иза ње. То лице носило је дубоке боре туге, личне трагедије, а опет је било осветљено. Патња се претворила у радост, у поуздано сазнање о стварности васкрслог Господа.“

Из књиге *Витамини за духовни раст*, Ентониа М. Кониариса

УПОЗНАЈТЕ ВАСКРСЛОГ ХРИСТА

Сваке недеље ујутру одвија се важан догађај. Током Јутрења чита се поука из Јеванђеља. То је циклус од једанаест одломака из Јеванђеља и сваки говори о једном од једанаест јављања васкрслог Господа. Сваке недеље ујутру чита се друга поука из Јеванђеља, док се не заврши свих једанаест, а онда почиње нови циклус.

Током и после читања сведоци смо поновног васкрсења Господњег. Обучен као анђеоло у беле хаљине, свештеник чита поуку из Јеванђеља објављујући славно васкрсење. Он не чита поуку са проповедаонице, већ са десне стране олтара која представља Исусов гроб, а то је баш место где је анђеоло стајао када је објавио васкрсење мирносицама које су дошле рано ујутру да уљима намажу Његово тело.

Поновно васкрсење се наставља. Преко очију вере народ Божији присуствује васкрсењу испричаном у поуци из Јеванђеља. Они тада иступају да се поклоне васкрслом Господу. Свештеник износи књигу Јеванђеља, на којој је са једне стране угравиран лик васкрслог Господа, из олтара до народа. То представља излазак Христа из гроба и Његово заустављање међу ученицима. Попут мирносица и Његових ученика, и ми иступамо нудећи му целив љубави и преданости док љубимо икону Његовог васкрсења на књизи Јеванђеља. Попут њих, и ми сада можемо да објавимо свету: „Видели смо Господа који је смрћу својом уништио смрт, који је и сада међу нама да нас подигне из гробова смрти у којима смо себе заробили, Оног који долази да нам подари мир Божијег опроштаја.“

Константин Д. Ушински

ХРИСТОС ВАСКРСЕ

Велики четвртак

Вечерас сам се исповедио други пут у свом животу. Са страхом сам пошао иза паравана, где је седео свештеник са епитрахилем. Пред њим су на аналоју лежали крст и Јеванђеље.

Данас сам се причестио и цео дан нисам трчао, већ сам стално седео поред баке и читао јој Јеванђеље.

Увече смо ишли на Страдања. Свештеник је насред цркве читао како су страшно мучили Спаситеља. Не без разлога су после сваког Јеванђеља за певницом славили дуготрпљење Твоје, Господе! Сви смо стајали са запаљеним свећама. Тешко је било издржати у цркви свих дванаест јеванђеља, али ја сам истрајао. Вече је било тихо и ми смо успели без фењера да донесемо кући запаљену свећу. Бака је узела од мене свећу и утиснула на вратима крстове.

Велики петак

Данас сам био на изношењу плаштанице и ишао сам са свећом око цркве. Дан је био ведар: сунашце је снажно грејало, птичице су летеле изнад црквеног крова и весело цвркулале.

Наше свеће су се топиле и било ми је тужно, али пријатно да слушам када је Јосиф обавио чистом плаштаницом Тело Спаситеља.

Снег се још понегде у сенци бели, али код нас на дворишту је сасвим суво, и весело је ићи по сувој земљи. На реци се само црни некадашња стаза. Превожења већ два дана нема. Мило сунашце! Ради приљежније: упамти да је прекосутра празник.

Велика субота

Рано ујутро, пре чаја, ишли смо да припаднемо плаштаници. Јутро је било ведро, али слабашан мраз покривао је барице ледом. Сваки пут ногом пробијем леђи: хоћу да помогнем сунашцету.

Плаштаница лежи насред цркве; около горе велике свеће. Ко је то положио на плаштаницу мирисни венац? По угловима плаштанице извезени су златом трнов венац, штап и копље. Знам зашто су они овде...

...Ах, каква радост! Покренуо се лед на реци. Весело посматрам како плове огромне санте: буче, сударају се, навалују, пењући се једна на другу. Праштајте, ледњаци, до идуће године!

Светло Васкрсење

...Тачно у поноћ ударили су у саборном храму у велико звоно; у другим црквама су одговорили и звоњава се разлегла по целом граду. На улицама се помало чула возња екипажа и људски говор. Сан је у трену одскочио од мене и сви смо се упутили у цркву.

На улицама је мрачно, али црква наша и унутра и споља гори хиљадама пламена. Народа хрли толико да смо се једва прогурали. Мајчица ме није пустила у литију око цркве, али како сам се обрадовао када су се свештеници на крају појавили иза застакљених врата у блиставим одеждама и запевали „Христос васкрсе из мртвих”. Ето управо Празника над празницима!

После ране Литургије пошли су да освећују пасхе – а чега није било постављено око цркве!

Вратили смо се кући тек када се раздањивало. Честитао сам празник нашој дадиљи: она је, јадница, болесна и у цркву није ишла. Потом смо сви стали да мрсимо, али мене је савладао сан.

Када сам се пробудио, јарко сунашце сијало је с неба и целим градом одзвањала су звона.

Превео са руског Горан Дабетић

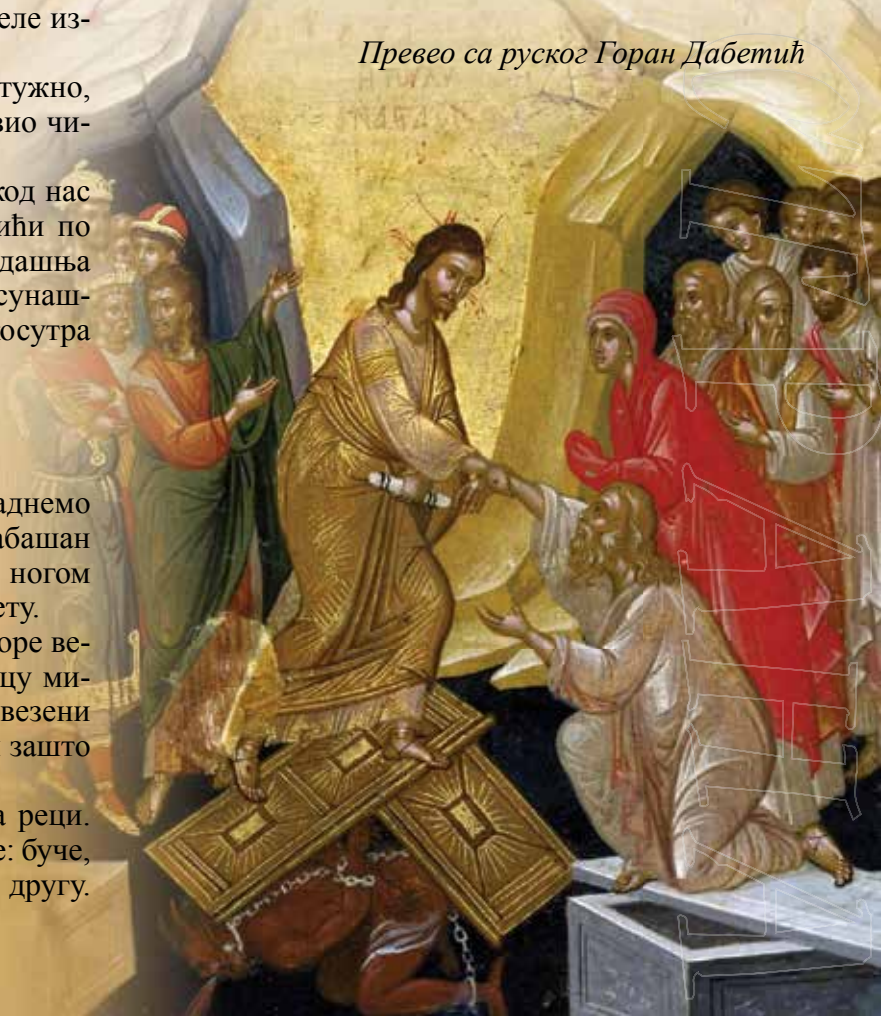
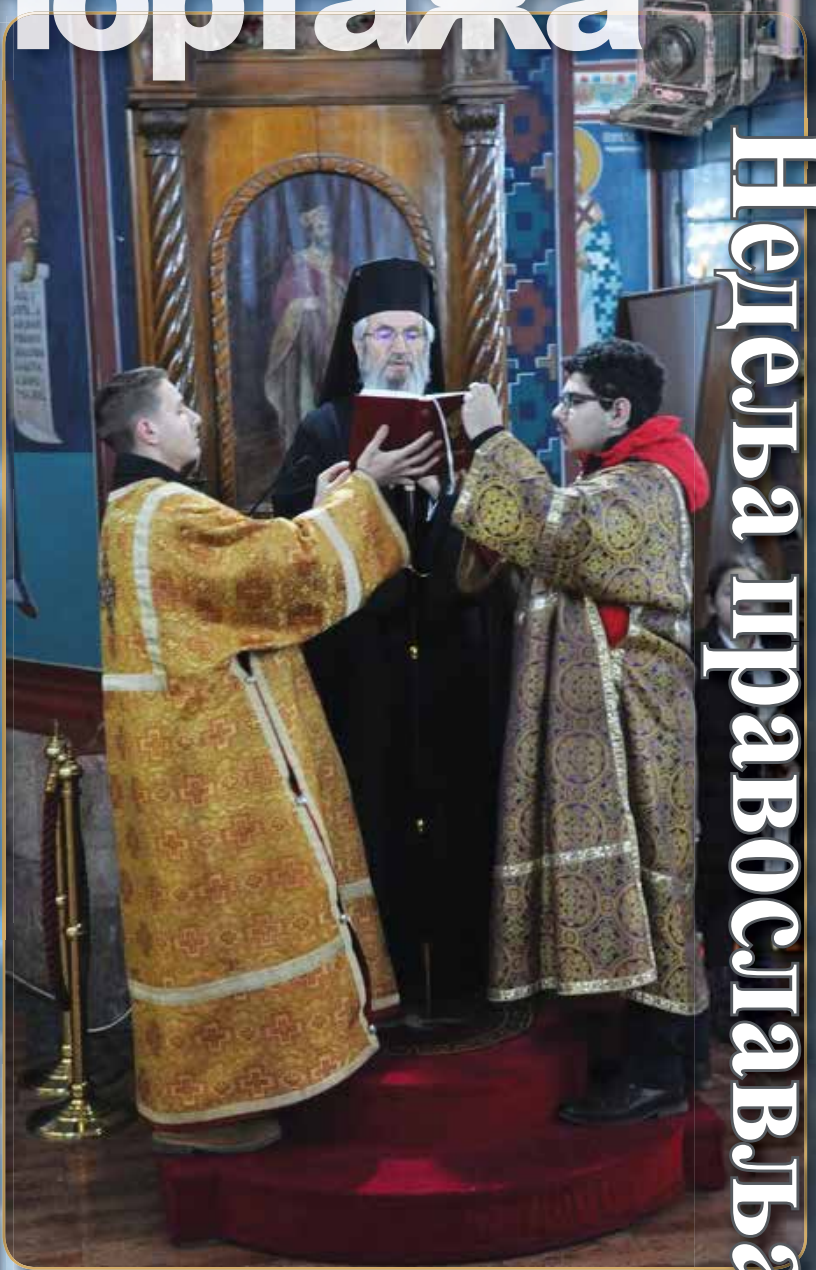

фото репортажа

Неделя православья у Крагујевцу

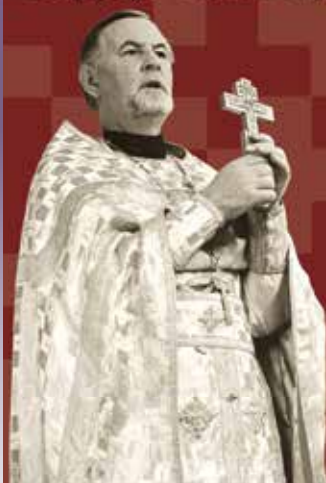
www.kalenic.rs

ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

Каленик

НОВА ИЗДАЊА

Александар Шмеман
БЕСЕДЕ НА
РАДИЈУ СЛОБОДА 1

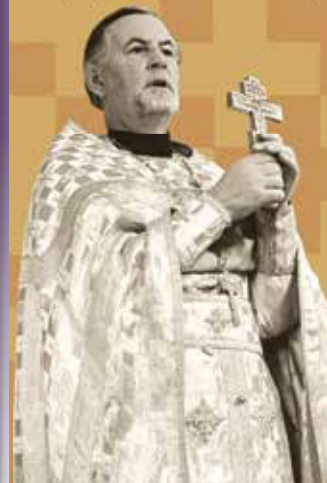
Каленик

Александар Шмеман
БЕСЕДЕ НА
РАДИЈУ СЛОБОДА 2

Каленик

Александар Шмеман
БЕСЕДЕ НА
РАДИЈУ СЛОБОДА 3

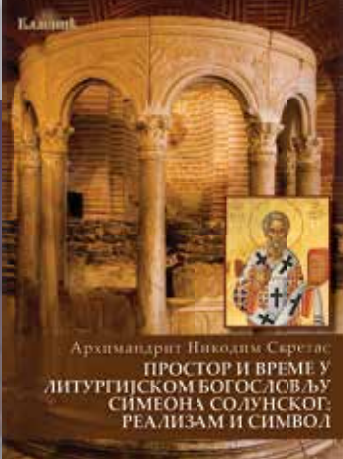

Каленик

Роберт Луис Вилкен
Дух ранохришћанске мисли
Тражење лица Божијег

Каленик

Архимандрит Никодим Сретас
ПРОСТОР И ВРЕМЕ У
ЛИТУРГИЈСКОМ БОГОСЛОВЉУ
СИМЕОНА СОЛУНСКОГ:
РЕАЛИЗАМ И СИМВОЛ

Каленик

Филотеј Фарос

НА ПОЛА ПУТА
Изазови и перспективе средњег доба

Каленик

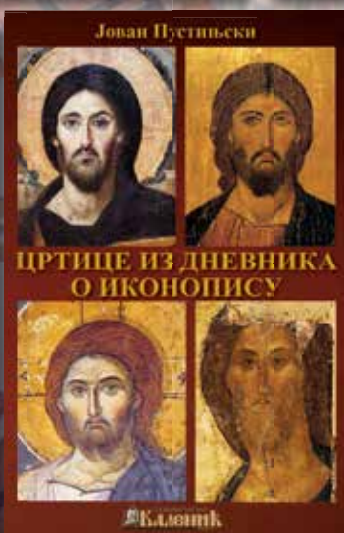
ЕУТАНАЗИЈА ИЗ
ПРАВОСЛАВНЕ
ПЕРСПЕКТИВЕ

Мултидисциплинарни
приступ и проблем

Каленик

ДРУШТВЕНИ ОДНОСИ НА
ПРОСТОРУ ДАНАШЊЕ
ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ
У ДОБА СТЕФАНА ЛАЗАРЕВИЋА
Историја и каленици

Јован Пустивски

ЦРТИЦЕ ИЗ ДНЕВНИКА
О ИКОНОПИСУ

Каленик

потражите
наш нови
каталог издања